T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI

2021-2025

Ekonominin gelişmesinde başlıca gerekli olan yollar, demiryolları, limanlar, kara ve deniz ulaştırma araçları, millî varlığın maddi ve siyasi kan damarlarıdır; refah ve kuvvet aracıdır.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Engellilerine sahip çıkan toplum yıkılmaz bir bünyeye sahip demektir. Evinden çıkan bir engelli veya yaşlı; kaldırımıyla, yaya geçidiyle, parkıyla, bina girişiyle, toplu taşıma aracıyla her bakımdan kolayca yararlanabileceği imkânlara sahip olmalıdır. Aynı şekilde bu vatandaşlarımız günümüzün vazgeçilmez araçları olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanma konusunda da hiçbir bariyerle karşılaşmamalıdır. Yürütülecek projelerle hem fiziksel erişim hem dijital dönüşüm en önemlisi de zihinsel dönüşüm yönünde gereken adımlar atılmalıdır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Türkiye, ulaşım ve iletişim alanında son 18 yılda attığı stratejik adımlar ile dünya liginde hak ettiği yeri almıştır. Bu alanda yapılan yatırımların, dünya çapında ses getiren eserlerin bunda etkisi büyüktür.

Ülkemizin en ücra köşesinin dahi erişilebilir hale gelmesi, Batı ile Doğu arasındaki köprü konumunu perçinlemiştir. İnsanımızın herhangi bir engelle karşılaşmadan hareketliliğini artırmak için halihazırda büyük ulaşım ve iletişim projeleri üretmeyi, bunları hayata geçirmeyi sürdürmekteyiz.

Bu vizyonla, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hareketliliğini artırarak gündelik yaşama katılım düzeyini yükseltmek, konfor koşullarını ve yaşam kalitesini artırmak için var gücümüzle durmaksızın çalışmaktayız.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Erişilebilirlik Yılı" ilan ettiği 2020'de, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak sorumluluğunu üstlendiğimiz "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı"nın bütün çalışmaları tamamlanmıştır.

Belge; ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, akademisyenler ve özel işletmeler arasından çok paydaşlı temsilciliğe sahip bir platformun özenli ve hummalı çalışmaları sonunda ortaya çıkmıştır.

İnsanımızın refahını artırmak için bundan sonra atacağımız adımlar, Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde ve buluşulan ortak aklın ürünü olacaktır.

Ülkemizi dünya liginde üst sıralara taşıyacak bir performans olarak gördüğümüz Belge'nin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Adil KARAİSMAİLOĞLU
Ulaştırma ve Altyapı Bakanı

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ 12

ŞEKİL LİSTESİ 11

TABLO LİSTESİ 11

KISALTMALAR 15

TANIMLAR 16

1. GİRİŞ 18

2. ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN GELİŞİM SÜRECİ 20

3. STRATEJİK BAĞLAM: ERİŞİLEBİLİRLİĞİN İYİLEŞTİRİLMESİ SÜRECİ 24

3.1 ÜLKEMİZDEKİ HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN DURUMU 24

3.2 BİR HAK OLARAK ERİŞİLEBİLİRLİK VE ULAŞIMDA KAPSAYICI YAKLAŞIM 25

3.3. ERİŞİLEBİLİRLİK HUSUSUNDA YENİ YAKLAŞIMLARIN GELİŞTİRİLMESİ 27

4. MEVCUT DURUM ANALİZİ 29

4.1 ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN DÜNYADAKİ MEVCUT DURUMU 29

4.2 TÜRKİYE'DE ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

4.3 ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN ÖNCELİKLİ OLARAK DİKKATE ALACAĞI SORUNLAR 42

5. STRATEJİK VİZYON, AMAÇLAR VE HEDEFLER 45

EYLEM PLANI'NIN VİZYONU 45

5.1 EYLEM PLANI'NIN STRATEJİK AMAÇLARI 46

5.2 EYLEM PLANI'NIN HEDEFLERİ 47

6. STRATEJİK HEDEFLERE ULAŞILMASINI SAĞLAYACAK EYLEMLER VE EYLEM PLANI'NIN SÜREÇ ADIMLARI 49

7. AMAÇ, HEDEF VE EYLEMLERE İLİŞKİN ÖZET TABLO 50

8. EYLEM PLANI

8.1 STRATEJİK AMAÇ 1: FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI 53

STRATEJİK HEDEF 1.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI 54

8.2 STRATEJİK AMAÇ 2: YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ 58

STRATEJİK HEDEF 2.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ 59

STRATEJİK HEDEF 2.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİNİN VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI 62

8.3 STRATEJİK AMAÇ 3: DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ 64

STRATEJİK HEDEF 3.1: İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI 65

STRATEJİK HEDEF 3.2: MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI 71

8.4 STRATEJİK AMAÇ 4: KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ 79

STRATEJİK HEDEF 4.1: ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI 80

STRATEJİK HEDEF 4.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ 82

STRATEJİK HEDEF 4.3: ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI 84

STRATEJİK HEDEF 4.4: ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ 89

STRATEJİK HEDEF 4.5: ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ 97

8.5 STRATEJİK AMAÇ 5: ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ 105

STRATEJİK HEDEF 5.1: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ 106

STRATEJİK HEDEF 5.2: ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI 113

STRATEJİK HEDEF 5.3: ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ 131

8.6 STRATEJİK AMAÇ 6: ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ 133

STRATEJİK HEDEF 6.1: ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI 134

9. EYLEMLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ 136

EKLER

EK 1. FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI EYLEMLERİ 138

EK 2. YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ 141

EK 3. DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ 143

EK 4. KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ 152

EK 5. ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ 167

EK 6. ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ 183

ŞEKİL LİSTESİ

ŞEKİL 1:	Erişilebilirlik Çalışma Grubu (Burlington, ABD - Victoria, Kanada)	35
ŞEKİL 2:	Havaalanına Ulaşım Hizmeti Sağlayan Erişilebilir Taksi - Barselona'da Erişilebilir Taksi Hizmeti	35
ŞEKİL 3:	Havaalanlarında Karşılama Noktaları - Heathrow Havalimanı / Madrid Adolfo Suarez Havaalanı	35
ŞEKİL 4:	Araç Türlerine Göre Erişebilirlik Uyumu	37
ŞEKİL 5:	İskele/Durak/İstasyonların (Otogar, tramvay istasyonu, metro istasyonu vb.) Erişilebilirlik Gerekliliklerine Uyumu	38
ŞEKİL 6:	İskele/Durak/İstasyonların Görme Engeli veya Kısmi Görme Engeline Sahip Bireyler İçin Yön Bulma Yardımı Uyumu	38
ŞEKİL 7:	Eylem Planı Özeti	49
ŞEKİL 8:	Ulaşım Türlerine Göre Erişilebilirlik	184

TABLO LİSTESİ

TABLO 1:	Ulaşım Türlerine Göre Şehir İçi ve Şehirler Arası Ulaşım	23
TABLO 2:	Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türk Standartları	26
TABLO 3:	Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin AB Düzenlemeleri	27
TABLO 4:	Güçlü Yanlar	40
TABLO 5:	Gelişmeye Açık Alanlar	41
TABLO 6:	Amaç-Hedef ve Eylem Eşleşmesi	51
TABLO 7:	Sorumlu/İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	187

YÖNETİCİ ÖZETİ

Herkesin istediği her yere, hizmete, bilgi ve iletişim teknolojilerine bağımsız ve güvenli bir şekilde ulaşabilmesi ve kullanabilmesi olarak tanımlanan erişilebilirlik; ulaşım politikaları bağlamında tüm ulaşım hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler tarafından da kolaylık ve doğallıkla kullanılabilmesi anlamına gelmektedir.

Bunu gerçekleştirmek ve engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin etmek adına 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı "Engelliler Hakkında Kanun" çıkarılmış ve böylece engellilerin toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımları için gerekli düzenlemelerin yapılmasına yönelik altyapı oluşturulmuştur. Erişilebilirlik açısından uluslararası düzeyde son yılların en önemli resmî dokümanı olan Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin imzalanmasıyla birlikte erişilebilirliğe daha bütünsel yaklaşmaya başlanmıştır. Böylece Engelliler Hakkında Kanun'un fiziksel erişime yönelik hükümlerinin uygulanması zorunluluğu idarenin düzenleyici işlemleriyle hatırlatılmış, ayrımcılığın önlen-mesi ve eşitliğin sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Bu çerçevede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; Erişilebilir Ulaşım Stratejisi'nin geliştirilmesine ve uygulanmasına öncülük etme görevine sahip olan kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel işletmeler arasından çok paydaşlı temsilciliğe sahip bir "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu" oluşturma misyonunu üstlenmiştir.

Bu misyon çerçevesinde "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu" oluşturularak, engelliler ve hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahatlerinde ve bunlara yönelik haberleşme hizmetleri konusunda araştırma,

inceleme ve projelendirme çalışmaları yürütülmüş, mevzuatta değişiklik gerektiren hususlar tespit edilmiş, ulaştırma altyapısı ve taşımacılık faaliyetlerinin iyileştirilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

Proje çalışmalarını müteakip Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve TÜBİTAK TÜSSİDE iş birliği ile oluşturulan, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler gibi kurumlarla birlikte diğer tüm paydaş kurumların dahil olduğu odak gruplarıyla yol haritası hazırlanmış, Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı Belgesi'nin yönetimi ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilerek son haline getirilmiştir.

Bu kapsamda süreç sonunda oluşturulan "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı" çerçevesinde ülkemizin ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik eylem önerilerini yönlendiren 6 Stratejik Amaç, 14 Üst Düzey Stratejik Hedef ve 33 Eylem belirlenmiştir.

Stratejik Amaçlar;

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2019-2023 Stratejik Planı da dikkate alınarak 2021-2025 yılları arasında gerçekleştirmek üzere 6 stratejik amaç belirlenmiştir. Bu amaçlar:

1. Farkındalığın Artırılması,
2. Yönetişim Yapısının Güçlendirilmesi,
3. Düzenleme ve Denetlemenin Güçlendirilmesi,
4. Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi,
5. Alt ve Üstyapılar ile Araçların Erişilebilirliğinin İyileştirilmesi,
6. Ulaşım Türleri Arası Entegrasyonun Güçlendirilmesi.

Bu amaçlara bağlı olarak aşağıdaki Stratejik Hedefler belirlenmiştir:

1. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalığın artırılması,
2. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda koordinasyonun güçlendirilmesi,
3. Ulaşımda erişilebilirlik düzenlemelerinde kaydedilen ilerlemenin izlenmesi ve değerlendirilmesinin yaygınlaştırılması,
4. İhtiyaç duyulan mevzuat ve standartların oluşturulması,
5. Mevzuat ve standartlara uygunluğun sağlanması,
6. Ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliği hakkında verilerin bulunmasının sağlanması,
7. Ulaşımda erişilebilirlikle ilgili araştırma-geliştirme kapasitesinin geliştirilmesi,
8. Ulaşım sektöründe erişilebilirlik mesleki ve farkındalık eğitimlerinin yaygınlaştırılarak sürdürülebilirliğinin sağlanması,
9. Erişilebilirliğin, ulaşımda hizmet kalitesi kavramının öncelikli bir unsuru haline getirilmesi,
10. Erişilebilir ulaşımın dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla desteklenmesi,
11. Erişilebilirliği artırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılarak, erişilebilir ulaşımın evrensel tasarım ve yeniliklerle desteklenmesi,
12. Ulaşım yapılarının (terminal, istasyon vb.) erişilebilirliğinin sağlanması,
13. Erişilebilir ve etkili biletlemenin tüm ulaşım ağında etkin hale getirilmesi,
14. Entegre ulaşım türleri ile kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması.

Stratejik hedefleri gerçekleştirmeye yönelik eylemler hazırlanmış ve her eylemi gerçekleştirmek için de tamamlanması gereken eylem adımları oluşturulmuştur. Eylemin uygulanması sürecinde ilgili ve sorumlu kurum/kuruluşların yanı sıra, eylemin uluslararası ve ulusal uygunluğu ile uygulanması için atılması gereken adımlara ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Stratejik amaçlara ulaşılması; ülkemizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarından, belediyelere ve sivil toplum kuruluşlarına kadar birçok paydaş ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile iş birliğini içeren katılımcı bir süreçte gerçekleşecektir.

Bu belgeyle;

- **Ulaşım hizmetlerinde herkes için ve her zaman erişilebilirliğin sağlanması,**
- **Ulaşımın geliştirilmesine yönelik çalışmaların erişilebilirlik temelinde ele alınması,**
- **Ulaşım sektöründe erişilebilir olmayan mekan, ortam, ürün ve hizmetlerin erişilebilirliğinin sağlanması** amaçlanmaktadır.

Eylem Planı kapsamında, erişilebilir bir ulaşım sistemi hedefine ulaşabilmek adına iyileştirilmesi gereken alanların içereceği konular ise;

- Yönetişim ve erişilebilir ulaşım için kurumsal yapılar,
- Daha iyi uyumluluğun sağlanması için düzenleyici uygulamalar,
- Merkezi yönetimden, belediyelerden, üniversitelerden özel işletmeler de dahil toplumun tüm kesimlerine kadar, toplumun her kademesinde erişilebilirlik eğitiminin yaygınlaştırılması,
- Hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların planlama ve politika aşamalarına daha fazla dahil olması,
- Ulaşımda erişilebilirlik konusunda yenilikçi teknolojilerin ve prosedürlerin daha fazla geliştirilmesi, adaptasyonu ve benimsenmesi,

şeklinde tanımlanmaktadır.

Bununla birlikte, stratejinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için liderlik, rollerin ve sorumlulukların açıklığı, sağlam kurumsal yapılar ve etkinlik, maliyet etkinliği ve sürdürülebilir değişim için gerekli dönüşümün sağlanması amacıyla gerekli geri bildirim döngüsünü sağlayacak etkili bir izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulması planlanmaktadır.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hareket alanını genişletip, sosyal hayata katılımlarını artırmak amacıyla "Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı" vizyonu çerçevesinde çalışmalarını yürüten Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, **"Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı"** ile önümüzdeki 5 yıl içinde ulaşım hizmetlerinin kalitesinin iyileştirilmesi ve toplumun tüm üyelerinin eşit bir şekilde sosyal ve ekonomik hayata katılımının sağlanması konusunda öncülük ettiği çalışmalarını sürdürmeye devam edecektir.

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ASHB	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
AYGM	Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
BM	Birleşmiş Milletler
ÇG	Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇŞB	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
DTO	Deniz Ticaret Odası
EHİS	Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
EYHGM	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü
HKK	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
MEB	T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
MFİB	Merkezi Finans ve İhale Birimi
OSBÜK	Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu
OSD	Otomotiv Sanayii Derneği
SHGM	Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBB	Türkiye Belediyeler Birliği
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOF	Tüm Otobüsçüler Federasyonu
TOFED	Türkiye Otobüsçüler Federasyonu
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TSI	Birlikte İşlerlik Teknik Şartnamesi
TŞOF	Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
TÜBİTAK TÜSSİDE	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu - Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UAB	T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
ÜDH	Üst Düzey Hedef
YHT	Yüksek Hızlı Tren

TANIMLAR

Akıllı Durak: Yerleştirilen LCD/LED tabanlı dijital yolcu bilgilendirme alanları, bilet cihazı, bas-konuş ünitesi, engelli araç şarj ünitesi ve ücretsiz WiFi imkânlarının sunulduğu otobüs duraklarıdır.

Aktarma Merkezi: Birden çok ulaşım türünün bir arada bulunduğu, kişilerin bir ulaşım aracından diğerine aktarma yaptığı (gidilecek yere birkaç araç değiştirerek ulaştığı), yolcu hareketliliğinin görece fazla olduğu alanlardır.

Bilgi ve iletişim Teknolojileri: Her türlü bilgi ve iletişim aracını veya uygulamasını ve bunların içeriklerini kapsayan genel bir terimdir. Bu terim; radyo, televizyon, uydu, mobil telefonlar, sabit hatlar, bilgisayarlar, ağlar, yazılım ve donanımlar gibi geniş kapsamlı erişim teknolojilerini kapsamaktadır.

Engelli: Ortopedik, görme, işitsel, zihinsel ve ruhsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplardan dolayı topluma diğer bireyler ile eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireylerdir.

Erişilebilirlik: Herkesin istediği her yere ve her hizmete her zaman bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bu hizmetleri kullanabilmesidir. Toplu taşıma politikası bağlamında, erişilebilirlik kavramı, yaşlı ve engelli bireylerin diğer bireyler ile aynı kolaylık, itibar ve doğallıkla tüm toplu taşıma hizmetlerini kullanması anlamına gelmektedir.

Erişilebilirlik Zinciri: Bir şehirde herhangi bir kişinin sahip olabileceği işlevsel kısıtlılıklar dikkate alınmaksızın bağımsız ve güvenli bir şekilde evinden ayrılabilmesi, sokaklarda ve bulvarlarda gezebilmesi, A noktasından B noktasına gidebilmesi, güvenli ve erişilebilir bir şekilde toplu taşımaya ve yapılara erişebilmesi anlamına gelmektedir.

Evrensel Tasarım: İnsanlar ve sahip oldukları kabiliyetler arasındaki farklılığı dikkate alarak mekânların, ürünlerin ve sistemlerin tasarlanması ve işletilmesi vasıtası ile kullanılabilirliği, güvenliği, sağlığı ve sosyal katılımı artıran bir süreçtir. Uyarlama ve özel tasarım, söz konusu çeşitliliğe cevap vermek üzere esas olabilecek özel tasarımlar ve seçenekler sunmanın bir parçasıdır.

Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler: Engelli bireyler, uzuv engeline sahip, kısa boylu, ağır valizi olan, alışveriş arabası taşıyan yaşlı bireyler, hamileler ve çocuklu aileler ile bebek arabalı aileler dahil olmak üzere seyahat ederken güçlük çeken bireylerdir.

İletişim: Erişilebilir bilgilendirme ve iletişim teknolojileri dahil olmak üzere diller, metin gösterimi, Braille, dokunsal iletişim, büyük baskı, erişilebilir multimedya ile yazılı, sesli, tek dilli, okuyuculu ve destekli alternatif imkânlar ve iletişim formatlarıdır.

İskele: Teknenin sol yarısı veya gemiye girip çıkmak için kullanılan sürme veya inip kalkan merdivendir.

İstasyon: Trafikle ilgili hizmetlerin yürütüldüğü, yolcu ve eşya taşıması yapmaya yarayan tesislerin bulunduğu, gar müdürlüğü, gar şefliği, istasyon şefliği, sayding statüsündeki yerlerdir[1].

Makul Düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişikliklerin yapılarak tedbirler alınması anlamına gelmektedir.

Standart: Norm olarak kabul edilen kalite düzeyidir. Kimi zaman standartlar, özel tanımlar ile "kılavuzlar" veya "yönetmelikler" gibi belgeler olarak kodlanmaktadırlar ve bu belgelerin farklı hukuki sistemler içerisinde farklı yasal gereklilikleri bulunmaktadır. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu ve İmar Yönetmeliklerinde teknik uygunluğun sağlanabilmesi için atıf yapılan, Türk Standardları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartlar konu ile ilgili olarak verilebilecek örneklerdir.

Terminal: İnsan veya eşya taşımalarında araçların indirme, bindirme, yükleme, boşaltma, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.

Ulaştırma: Bireylerin, mal ve hizmetlerin, belirli bir amaç doğrultusunda bir noktadan başka bir noktaya taşınması faaliyetidir.

1 Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Terimleri Sözlüğü

1. GİRİŞ

Ulaşıma erişim, tüm vatandaşların eşit şekilde yararlanma hakkının olduğu bir hizmettir. Bu hizmete herkesin erişebilirliğinin sağlanabilmesi için hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için detaylı bir değerlendirme ihtiyacı bulunmaktadır. Değerlendirme kapsamında erişilebilirliğin farklı bileşenlerinin ele alınması gerekmektedir.

Herkes için ulaşıma erişimin sağlanması, farkındalık ile başlayan ve ulaşım türleri arası entegrasyona kadar uzanan kapsamlı bir gelişim alanıdır. Altyapı ve araçların iyileştirilmesi, mevzuat ve standartların uygunluğunun sağlanması, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, yönetişim yapısının güçlendirilmesi, Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda sistematik olarak ele alınan konu başlıklarıdır. İfade edilen başlıkların kapsamının farklılığı çalışmaların çok paydaşlı olması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Erişilebilirlik anlamında herkes için beklenen hizmet düzeyindeki ulaşım sistem erişilebilirliğinin sağlanabilmesi için tüm paydaşların birlikte hareket ederek sürece katkı vermeleri beklenmektedir.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşıma erişebilirliği ile ilgili yol haritası Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı (2021-2025) kapsamında sunulmaktadır. Eylem Planı'nın gerçekleştirilmesine bağlı olarak ulaşımın erişilebilirliğine yönelik çok farklı alanlarda yenilikçi yaklaşımların hayata geçirilmesi, erişilebilirlik açısından yetersizliği bulunan alanlarda gerekli iyileştirmelerin yapılması beklenmektedir.

Eylem Planı, hedeflenen erişilebilirlik düzeyinin ortaya çıkarılabilmesi için planlı bir sistem yaklaşımı ile süreçleri de ortaya koyabilecek şekilde tasarlanmıştır. Çalışma kapsamında ilk olarak gelecekteki yapı ile ilgili vizyon ortaya konmuş; ardından stratejik amaçlar belirlenmiş ve amaçların altında stratejik hedeflerin

belirlenmesi ile gelecek için tasavvur edilen yapı ortaya koyulmuştur. Stratejik hedeflere yönelik eylemler ve eylem adımları, Eylem Planı'nın detaylarını ortaya koyabilecek şekilde düzenlenmiştir. Eylemlerin başlangıç ve bitiş tarihleri ilişkili eylemler göz önüne alınarak belirlenmiş olup, eylem sorumluları ve iş birliği yapılacak kuruluşlar belirlenmiştir. Bir hiyerarşi altında ortaya konulan Eylem Planı, varılmak istenen kurguyu rahatlıkla görebilme şansını verirken, Eylem Planı sürecinin izlenme ve değerlendirilmesine imkân tanıyacaktır.

Erişilebilir Ulaşım Stratejisi, amacı ülke çapında hareket kısıtlılığı olan bireyler ile yaşlı ve engelli bireylerin[2] yolcu taşımacılığı hizmetlerinde ve yaya alanlarındaki hareketliliğini artırmak olan "Türkiye'de Yolcu Taşımacılığı Hizmetlerinin Erişilebilirliği için Teknik Destek" projesinin en önemli çıktılarından biridir. Bu strateji, her insanın yaşamı boyunca çeşitli dönemler (bebeklik, çocukluk, yaşlılık vb.) veya çeşitli durumlarla (geçici ya da sürekli hastalık, yetersizlik, engellilik, gebelik, vb. gibi) karşılaşabileceği düşünüldüğünde hem hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler hem de gerektiğinde onlara refakat edenlerle birlikte toplumun tamamı için erişilebilirlik düzeyini yükseltecektir. Her birey hayatının belirli bir noktasında bir tür kısıtlılık yaşayabileceğinden, bu yaklaşım, engelli bireylerin birincil faydalanıcı olmasına rağmen toplumun tüm üyelerinin faydasınadır [3].

Çalışmanın sonucu olarak sunulan "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı", erişilebilirlik ile ilgili iyileştirme ve gelişmeye açık alanlar ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplumsal yaşamın tüm alanlarına tam ve bağımsız olarak katılabilmelerine yönelik ihtiyaçlarını ele almaktadır.

Erişilebilir Ulaşım Stratejisi, aşağıdaki temel düşünceler ışığında desteklenmektedir:

- Eşit haklar ve insan haklarına saygı,
- Erişilebilirliğin herkes için sağlanması ile yaşam kalitesinin iyileştirilmesi,
- Erişilebilirlikle engelli bireylerin sosyal ve ekonomik hayata tam, eşit ve etkin katılımının sağlanması.

Sonuç olarak, "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı" ile erişilebilirlik zinciri kapsamında ulaşım altyapı, tesis, araç ve hizmetlerinin mevzuat ve standartlara uygun olarak, kapsayıcı bir şekilde, erişilebilirlik gereksinimlerine göre tasarlanması ve böylelikle mümkün olduğunca çok kişi tarafından kullanılabilmesi amaçlanmaktadır.

2 Dünya Sağlık Örgütü'nün (2011) 'İşlevsellik, Engellilik ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması' (ICF), engelliliği, bireyin sağlık durumunun çevresel, fiziksel ve toplumsal koşullarla etkileşimiyle ortaya çıkan bir kavram olarak tanımlar. Engellilik kavramı; bozukluklar, aktivite kısıtlamaları, katılım kısıtlamaları ve bu faktörlerin etkileşimini içerir.

3 Türkiye göreceli olarak genç bir nüfusa sahip olmasına rağmen TÜİK'e göre 2002 yılında engelli bireylerin toplam nüfusa oranı %12,29'dur. Gelecekte, yaşlı bireylerin sayısı artacaktır ve buna bağlı olarak engelli bireylerin de sayısı artacaktır; çünkü yaş, genellikle beraberinde engellilik durumlarını da getirmektedir.

2. ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİ GELİŞİM SÜRECİ

Türkiye, insan hakları temelli uluslararası sözleşmelerin büyük bir bölümüne taraf olmuş, bu alanda kurumsallaşma süreci 1997 yılında Başbakanlığa bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığının kurulmasıyla başlamış ve 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile ivme kazanmıştır. Amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları hakları güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak olan Kanun ile engellilere yönelik haklar yasal bir zeminde görünür kılınmıştır.

Türkiye'nin taraf olduğu, Ekim 2009'da ülkemiz açısından bağlayıcılık kazanan BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'yle de engellilerin haklarına ve hizmetlere erişimde yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik yasal ve idari çalışmalar hızlandırılmıştır. Bu kapsamda engelli bireylerin hakları, ulusal düzeyde Eylem Planı çalışmalarında daha geniş ölçekte dikkate alınmaya başlamıştır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB); Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı'nın geliştirilmesine ve uygulanmasına yönelik Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu'nun oluşturulmasında ve platformun görevini yerine getirmesinde de ilgili kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektörün yanı sıra özellikle engellilerle ilgili faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları aktif görev üstlenmiştir.

"Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu"; 30/3/2019 tarihli ve 30730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubunun Teşkili, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte tanımlanan Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu ve ona bağlı görev yapan beş Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grubundan oluşmaktadır.

Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu, düzenlenen aylık toplantılarda; engelliler ve hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolculuklarında ve bunlara yönelik haberleşme hizmetleri konusunda; araştırma, inceleme ve projelendirme çalışmaları yürütmek, mevzuatta değişiklik gerektiren hususları tespit etmek, düzenlenen raporları değerlendirmek, raporlarda yer alan hususları karara bağlamak ve gerektiğinde bu araştırma ve incelemelere ulaştırma altyapıları ve taşımacılık faaliyetlerinin iyileştirilmesi için teklif hazırlamak, hazırlanan teklifleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'na sunmak görevlerini yürütmüştür. Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grupları ise Çalışma Grubu'na uzmanlık desteği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Oluşturulan Kara yolu ve Kentsel Ulaşım, Demir yolu, Denizcilik, Havacılık ve Entegre Ulaşım (akıllı ulaşımı da kapsayacak şekilde ulaşım türleri arasında entegrasyonu amaçlayan) Alt Çalışma Gruplarında; sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumları, özel işletmeler ve yerel yönetimleri temsilen 100 temsilci, gönüllülük esasına göre, 3'er aylık dönemlerle toplantılar gerçekleştirerek, erişilebilirlikle ilgili karşılaşılan sorunları ortaya koyarak bilgi ve görüş alışverişinde bulunmuştur.

Stratejiler; kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, STK'lar, özel sektör kuruluşları, üniversiteler ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı arasında iş birliğini içeren katılımcı bir süreç sonucunda hazırlanmıştır.

Stratejinin temelinde, ülkemizin ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğini iyileştirebilecek eylem önerilerini yönlendiren 14 Üst Düzey Hedef (ÜDH) yer almaktadır. Strateji, 2021 ile 2025 yılları arasındaki beş yıllık dönemde uygulanacak şekilde tasarlanmıştır. Bu zaman dilimi, stratejik amaç ve hedeflere ulaşılması, ulaşımda erişilebilirlikle ilgili eksikliklerin tespit edilmesi ve özellikle de hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler ve ulaşımda erişilebilirlik konusunda mevcut farkındalık düzeyinin artırılması için yeterli bir zaman olarak kabul edilmektedir.

"Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı", aşağıda yer alan bir dizi kapsamlı proje faaliyetinden elde edilen bilgiler doğrultusunda şekillendirilmiştir;

- Türkiye'deki ulaşım ağının erişilebilirliğinin temel değerlendirmesi,
- Farklı şehirlerdeki saha çalışmaları ve ziyaretler,
- Paydaşlarla yapılan toplantılar ve görüşmeler,
- Paydaş anketleri,
- Aylık olarak düzenlenen Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu toplantıları,
- Ulaşımda erişilebilirlik üzerine Ankara ve Antalya'da ilgili paydaşların katılımıyla yapılan çalıştaylar.

Proje kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmalarla, davranış değişikliği ve kapasite geliştirme çalışmalarının proje sonrasında gerçekleşmesine ve bu konularda yeni yapılacak çalışmaların önünün açılmasına olanak sağlanması amaçlanmıştır. Bunun yanında farkındalığı, bilgi birikimini ve kapasiteyi artırmak için ek faaliyetler de düzenlenmiştir. Stratejik sorunların giderilmesine yönelik gerçekleştirilen bu faaliyetler kapsamında;

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı koordinatörlüğünde ilgili tüm paydaşlarla birlikte gerçekleştirilen çalışmalarla Eylem Planı'nın amaç-hedef-eylem hiyerarşisi altında tüm ulaşım türleri için ortak bir plan yapısı oluşturulmuştur.

Yurt içi ve yurt dışı saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

"Eğiticilerin Eğitimi Programı" kapsamında, ülke genelinde ulaşımda erişilebilirlik ve farkındalık konusunda eğitimli bir uzman kadronun oluşturulması amacıyla 160 eğitimciye ulaşımda erişilebilirlik ve farkındalık eğitimi verilmiştir.

Ankara, İstanbul, Trabzon, Gaziantep, Erzurum ve İzmir'de farkındalığı artırmak amacıyla, şehirlerdeki üst düzey yetkililerin, ilgili paydaşların ve halkın katılımı ile "Harekete Geçme Çalıştayları" düzenlenmiştir.

Sunulan eylemler "Erişilebilirlik Zinciri" felsefesini izlemektedir ve ulaştırma sistemi boyunca bir yolcunun seyahat zincirindeki her bağlantısının erişilebilirliğini ele almaya odaklanmaktadır. Bir zincir sadece en zayıf halkası kadar güçlü olduğundan, bir seyahat boyunca herhangi bir noktada erişilebilirlik hususlarının ihmal edilmesi tüm seyahati erişilemez hale getirmektedir.

Eylem Planı tüm ulaşım türlerinin ana paydaşlarını içeren yoğun katılımlı bir danışma süreci sonunda oluşturulmuş olup, toplamda iki yıllık bir süreç içerisinde üç ayda bir gerçekleşen toplantılarla, farklı ulaşım türlerinden 100 kişinin oluşturduğu Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grupları ile sonuca ulaşmıştır. Gerçekleştirilen toplantılarla tüm paydaşların görüşleri alınmış, gelen iyileştirme önerileri Eylem Planı üzerine yansıtılmıştır.

Ülkemizde ulaşım sistemi; kara yolu, demir yolu, hava yolu ve deniz yolu olmak üzere dört ayrı başlıkta ele alınmaktadır. Füniküler ve teleferik gibi halatlı ve askılı sistemlerle ilgili olarak da belirli bölgelerde yerel uygulamalar mevcuttur. Her birinin içinde bulunan şehir içi ve şehirler arası ulaşım alt türleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

TABLO 1: Ulaşım Türlerine Göre Şehir İçi ve Şehirler Arası Ulaşım

ULAŞIM TÜRÜ	Şehir İçi Ulaşım	Şehirler Arası Ulaşım
KARA YOLU VE KENTSEL	Şehir İçi Otobüs	Şehirler Arası Otobüs
	Metrobüs	
	Dolmuş	
	Servis Araçları	
	Taksi	
DEMİR YOLU	Metro	Konvansiyonel Tren
	Tramvay	Hızlı Tren (HT)
	Banliyö Demir Yolu	Yüksek Hızlı Tren (YHT)
HAVA YOLU		Hava Yolu Ulaşım Araçları
DENİZ YOLU	Gemiler	Gemiler
	Diğer Deniz Yolu Ulaşım Araçları	Diğer Deniz Yolu Ulaşım Araçları
HALATLI ASKILI SİSTEMLER	Füniküler	
	Teleferik	

Kara yolu ve kentsel ulaşım sektörü, lastik tekerlekli araçları (şehir içi otobüs, minibüs, taksi, metrobüs ve taksi dolmuş vb.), şehir içi ulaşım sistemlerini ve şehirler arası otobüsleri (düzenli hizmetler ve turistik hizmetler) içermektedir. Toplu taşıma durakları ve istasyonları birbirine bağlayan ve bunların çevresinde yer alan yaya alanları da seyahat zincirinin önemli bir unsurudur.

Demir yolu ulaşım sektörü, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin şehirlerini birbirine bağlayan ve tek anahat yolcu taşımacılığı işletmecisidir. Banliyö hatları çoğunlukla TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğünün işletmesindedir. Bazı şehirlerde TCDD Genel Müdürlüğü ve belediye şirketlerinin ortak teşebbüsleri tarafından işletilmektedir. Metro ve tramvay servisi de demir yolu kategorisinin içine dahil edilmiştir.

Deniz yolu ulaşım sektörü, kentsel ve şehirler arası hizmetler ile turizm ve dinlence faaliyetlerinin de dahil olduğu her türden yolcu limanı ve gemileri içermektedir.

Hava yolu ulaşım sektörü, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMİ), Havaalanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri A.Ş. (HEAŞ), Eskişehir Teknik Üniversitesi ile Yap İşlet Devret ve kiralama yöntemi kapsamında özel sektörün işletme yetkisine sahip olduğu ülke çapındaki 56 havalimanında sunulan hizmetleri kapsamaktadır.

Halatlı askılı sistemler, füniküler ve teleferik gibi araçlardan oluşmaktadır. Füniküler, eğimli bir arazide insan veya eşya taşımak için kurulmuş, halatlarla birbirine bağlanmış ve ray üzerinde hareket eden ulaşım araçlarıdır[4]. Teleferik ise birbirinden uzak iki yer arasında, havada gerilmiş olan bir ya da birkaç çelik halat üzerinde bağlanarak yol alan kablolu taşıma tesisatlarına verilen genel isimdir[5].

4 https://www.emo.org.tr/ekler/de14944130a1206_ek.pdf
5 https://www.emo.org.tr/ekler/9cc1e5789cd2b2c_ek.pdf?dergi=

3. STRATEJİK BAĞLAM: ERİŞİLEBİLİRLİĞİN İYİLEŞTİRİLMESİ SÜRECİ

3.1 ÜLKEMİZDE HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN DURUMU

Sosyal katılım ve insan haklarına saygıyı benimseyen bir toplum, tüm üyelerinin ihtiyaçlarını adaletli yaklaşım çerçevesinde dikkate almalıdır. Bu anlayışla ülkemiz, ayrımcılık yapılmadan engelli bireylere tam ve eşit haklar sunmak üzere alınan tedbirleri tanımlayan Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'yi imzalayan ilk ülkelerden biri olmuştur.

Hazırladığı yasal dokümanlar ve taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle erişilebilirlik kavramına dışlanmayı önleme, ayrımcılığa engel olma, kapsayıcı olma ve eşitliği sağlama gibi işlevler yükleyen Türkiye; toplum yaşamının siyasi, ekonomik, toplumsal, kültürel ve benzeri alanlarında insan hakları ve temel özgürlüklerin eşitlik temelinde tanınmasını ve gündelik yaşama yansımasını sağlamıştır.

Özellikle "ayrımcılık yasağı" ve "kapsayıcılık"la engellilerin haklarını kullanabilecek fırsatlara erişim ve böylece hakların kullanımı bakımından toplumun diğer üyeleriyle eşitlenebilmesi arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Ülkemizdeki engelli nüfusun toplam nüfus içindeki oranı dikkate alındığında bu ilişkinin ne kadar değerli olduğu açıktır. Türkiye'de 2002 yılında yaptırılan "Türkiye Engelliler Araştırması"nda engelli nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %12.29 olarak ifade edilmektedir[6]. Farklı engel grupları ile birlikte süreğen hastalığı olan kişileri kapsayan engelli nüfusa yönelik güncel bir veri olmasa da günümüzde toplam nüfus içindeki engelli nüfus oranının mevcut olana yakın olduğu tahmin edilmektedir. Engelli nüfus dışında yaşları nedeniyle yaygın bir şekilde haraket kısıtlılığı bulunan yaşlı nüfusun (65 yaş ve

6 https://kutuphane.tuik.gov.tr/pdf/0014899.pdf

üzeri) da nüfus projeksiyonuna göre toplam nüfus içindeki oranının 2023 yılında %10,2 ve 2040'da %16,3 olması öngörülmektedir[7]. Engelli nüfus oranı sabit kalsa bile ülke nüfusunun yaşlanma oranındaki artış nedeniyle hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplam nüfus içindeki oranı yakın gelecekte artmış olacaktır. Böylece, engelli nüfusla birlikte yaşlanan ve hareket kabiliyeti kısıtlılığı bulunan yaşlı nüfusun büyüklüğünün toplam nüfus içinde önemli bir paya sahip olması beklenmektedir.

3.2 BİR HAK OLARAK ERİŞİLEBİLİRLİK VE ULAŞIMDA KAPSAYICI YAKLAŞIM

Ülkemizde, Anayasa ve diğer ilgili kanunlar tarafından çizilen çerçevede düzenlenen eşitlik ve ayrımcılıkla mücadele ilkesi, engellilik politikasının temelini oluşturmaktadır.

Erişilebilir ulaşımın önemini ortaya koyan ulusal ve uluslararası mevzuat, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un (2005) kabulünden ve Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 2007 yılında imzalanmasından bu yana ülkemizde yürürlüğe girerek uygulamaya başlanmıştır.

5378 sayılı Kanun, engelli hizmetleri sağlanırken engellilik ve engelli bireylerin ayrımcılığa uğratılmasının önüne geçmek üzere devlet tarafından politikaların geliştirilmesini ve engellilik odaklı politikalarda ayrımcılıkla mücadelenin, eşitlikçi katılım ve tam entegrasyonun temel olarak alınmasının sağlanmasını öngörmektedir. Ayrıca mevzuatın genel ilkeleri, karar alma süreçleri veya hizmet sunma aşamalarında engelli bireylerin, ailelerinin ve gönüllü kuruluşların görüşlerinin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

5378 sayılı çerçeve kanun temelinde ortaya çıkan yasal düzenlemeler arasında toplu taşımaya ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır. Ülkemizde farklı ulaşım türlerine ait mevzuat düzenlemeleri bulunmaktadır. Örneğin deniz yolu ulaşımı için 17/11/2009 tarihli ve 27409 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan demir yolu ulaşımı için "Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Kişiler İçin Avrupa Demir yolu Sisteminin Erişilebilirliği İle İlgili Karşılıklı İşletilebilirlik Teknik Şartnamesine İlişkin 18/11/2014 tarihli ve 1300/2014 sayılı (AB) Komisyon Yönetmeliği", kara yolu ulaşımı için "Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT)" ile 26/10/2016 tarihli ve 29869 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan bu düzenlemelerden bazılarıdır.

Bununla birlikte 5378 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi gereği hazırlanan ve 13 Ocak 2017 tarihinde yayımlanan "Şehirler Arası Yolcu Taşıma Hizmeti İle Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hâle Getirilmesine Dair Yönetmelik", şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ile servis ve turizm taşımacılığı hizmetinin erişilebilir hale getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektedir. Yönetmelikte şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ve transfer aparatı gibi tanımlara da mevzuatta yer verilmiştir.

8/3/2019 tarihli ve 30708 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Demir Yolu ile Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik kapsamında engelli, hareket kabiliyeti kısıtlı ve/veya özel durumu olan yolcuların seyahat hakkı, bilgilendirilmesi, istasyonlarda sağlanacak yardım hizmetleri, yardımların sağlanma şartları ve özel ekipmanların tanzimi konularında düzenlemeler yapılmış olup, Yönetmelik kapsamına giren kuruluşlar denetlenmektedir. Söz konusu yönetmeliğin "erişilebilirlik" başlıklı 54. maddesinde; "Demir yolu altyapı işletmecisi ve demir yolu tren işletmecisi, engelli ve/veya hareket kabiliyeti kısıtlı kişilerin istasyonlara, peronlara, trenlere, diğer tesislere erişebilmesini sağlamakla ve bu hususta ilgili mevzuat kapsamında teknik çözümleri bulmakla ve sağlamakla yükümlüdür" ifadesi yer almaktadır.

Ulaşıma ilişkin olarak kabul edilen ve ulaşım işletmelerinin, uzmanlarının ve diğer paydaşların yükümlülükleri çerçevesinde uymaları gereken teknik kılavuzları teşkil eden başlıca standartlar ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

7 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Nufus-Projeksiyonlari-2018-2080-30567

TABLO 2: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türk Standartları

- TS 12576 Şehir İçi Yollar - Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları
- TS 13536 TS ISO 23599'un Uygulamasına Yönelik Tamamlayıcı Standart
- TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri
- TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller - Yaya Trafik Işıkları - Sesli İkazlar ve Hissedilebilir Yüzeyler
- TS 12460 Şehir İçi Yollar-Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları
- TS 12694 Demiryolu Taşıtları - Yolcu Vagonları - Özürlü Yolcuların Tekerlekli Sandalyeleri ile Seyahatine Uygun Vagon Düzenlemeleri
- TS 8237 Asansörler - Yerleştirme İle İlgili Boyutlar - Sınıf I-II-III Asansörleri
- TS 8357 Halka veya Müşterilere Açık WC'lerin Sınıflandırılması ve Özellikleri
- TS EN ISO 10535 Özürlülerin Taşınması İçin Asansörler- Özellikler ve Deney Metotları
- TS 11783 Şehir İçi Yollar - Otobüs Durakları Yer Seçimi Kuralları
- Ts 12127 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 1: Yer Altı İstasyon Tesisleri Tasarım Kuralları
- TS 12174 Şehir İçi Yollar - Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları
- TS 12186 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 2: Yer Üstü İstasyon Tesisleri Tasarım Kuralları
- TS 12527 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 14: İstasyon Platformu Oturma Elemanları
- TS 12574 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 10: İstasyon İçi İşaret ve Grafik Tasarım Kuralları
- TS 12575 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 11: Sistem Bilgi ve İlan Panoları
- TS 12637 Şehir İçi Yollar - Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 22: Biletlendirme Sistemi Tasarım Kuralları
- TS ISO 23599 Görme Özürlü veya Az Görenler İçin Yardımcı Mamuller - Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri
- TS 9111/Kasım 2011 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler için Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri

Ulaşımda erişilebilirliğe yönelik düzenlemeler, yaygın bir şekilde bu alanda aktif olan araçlar için ortak erişim standartlarının sağlanması ve yolcu hakları kavramının yerleştirilmesine yönelik çeşitli direktif ve tüzükleri kabul etmiş olan Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ulaşım türleri ve hizmetlerine yönelik yapılan düzenlemelerden bazıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

TABLO 3: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin AB Düzenlemeleri

- Havayolu İle Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklarına İlişkin (AT) 1107/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Şehir İçi ve Şehirler Arası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin ve (AT) 2006/2004 sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Demiryolu Yolcularının Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin (AT) 1371/2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında (AT) 23/10/2007 Tarihli ve 1370/2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Deniz yolu ve İçsularda Seyahat Eden Yolcuların Haklarına İlişkin ve AT 2006/2004 sayılı Tüzüğü Değiştiren (AT) 1177/2010 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- İçsularda Hizmet Veren Gemilerin Teknik Gereklilikleri Hakkında 12/12/2006 tarihli ve 2006/87/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
- Yolcu Gemilerine İlişkin Güvenlik Kuralları ve Standartlar Hakkında 6/5/2009 tarihli ve 2009/45/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

Ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğin iyileştirilmesi amacıyla kabul edilen tüm hukuki belgeler ve standartlar, ulaşım ve altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesine yardımcı olacak kılavuzlar olarak görülmelidir. Dolayısıyla, bu hukuki belgeler ve standartlar dinamik ve gelişen ulaşım sektöründe meydana gelen değişikliklere göre iyileştirilmeye ve uyarlanmaya açıktır.

3.3 ERİŞİLEBİLİLİK HUSUSUNDA YENİ YAKLAŞIMLARIN GELİŞTİRİLMESİ

Erişilebilirlik politikaları, bu alandaki uygulamaların geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, kısa vadeli bir hedeften ziyade, sistematik bir biçimde uzun vadede gerçekleştirilmesi gereken bir amaçtır. Davranış değişikliği için uzun vadeli eylemler ile uzun vadeli bir stratejinin ortaya koyulması, paydaşların ve kamunun düşünce yapısının, davranışlarının ve uygulamalarının değiştirilmesi için önemli bir fırsattır. Kapsayıcılık ve tüm toplum için eşit fırsat sunulması, erişilebilirlik alanındaki herhangi bir strateji veya eylemin temel bir bileşenidir. Ülkemizdeki ve diğer pek çok ülkedeki en güncel erişilebilirlik müdahalelerinin arkasındaki düşünce, mevzuatta erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik yapılan değişikliklerin hayata geçirilmesi, erişilebilirliğin kapsayıcı hale getirilmesi, mevcut engellerin hafifletilmesi veya kaldırılması olarak ifade edilebilir. Başka bir deyişle, eylemlerin çoğu iyileştirici niteliktedir. Gündelik yaşamda erişilebilirliği sınırlandıran ya da tamamıyla ortadan kaldıran durumların ortaya çıkış nedeni, özellikle planlama ve tasarım sürecinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik koşulların yerine getiril(e)memesi, koşulların planlama ve tasarım sürecinde yerine getirilmesi durumunda bile uygulamanın denetlenmesinde eksikliklerin bulunması ve caydırıcı yaptırımların bulunmamasıdır. Dolayısıyla planlama, tasarlama ya da uygulama yoluyla ortadan kaldırılan erişilebilirliğe yönelik sürekli iyileştirme gereksinimi ortaya çıkmaktadır.

Ulaşım politikaları temelli planlama, tasarım, uygulama ve hizmet yaklaşımlarının kimin için hazırlandığı sorusu özel durumlar dışında "kullanıcıyı" yani "insanı" işaret etse de geçmişten beri süregelen yaygın anlayış "ortalama kullanıcılar" üzerinden hayata geçirilmektedir. Bu durum, ortalama kullanıcılar dışındaki diğer kullanıcılar açısından planlama, tasarım, uygulama veya hizmet yoluyla dışlanma ya da engelleme anlamına gelmektedir. Eşitlik ve adalet açısından herkes için eşit, benzer ya da eş değer yaşam koşullarının sağlanması beklenir. Bu yüzden, politikalara, planlamaya, tasarıma, uygulamaya ya da hizmet sunumuna rehberlik eden kapsayıcı yaklaşımlar yaşam kalitesi açısından her zaman iyileştirmeye açıktır.

Şüphesiz bu iyileştirmeler ulaşımda erişilebilirliği de kapsamaktadır. Bir yandan ulaşımda erişilebilirliğin iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülürken, diğer yandan ulaşımda erişilebilirliğin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla uygulamaya konulacak her yeni yaklaşımın kapsayıcı da olması gerekmektedir. Dolayısıyla mevcut ve yeni uygulamalara yönelik durum;

1. Yeni uygulamaların tam erişilebilirliğini sağlamak,
2. Kapsayıcı olmayan ve erişilebilirliği sağlamayan ya da erişilebilirliği sınırlı düzeyde sağlayan mevcut uygulamaları olabildiğince erişilebilir hale getirmek

şeklinde ifade edilebilir.

İnsan hakları literatüründe kapsayıcı tasarım ve erişilebilirliğin yer aldığı son yılların en önemli uluslararası dokümanı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 2006 yılında kabul edilen Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'dir. Sözleşmenin tanımlar bölümünde evrensel tasarım ve makul düzenleme kavramlarına yer verilmiştir. Erişilebilirliği de içine alan evrensel tasarım, 1990'lı yıllarda Evrensel Tasarım Merkezi (NA, The Center for Universal Design) isimli bir oluşum içinde tanımlanmış, geliştirilmiş, ilkeleri belirlenmiş ve özellikle gündelik yaşama tam katılım konusunda ortaya koyduğu kapsayıcı yaklaşımlarla tanınmıştır. XXI. Yüzyıl başından itibaren farklı disiplinlerin konusu olmaya başlayan ve küresel bir kimliğe sahip olan evrensel tasarım, tek bir kullanıcının bile ayrımcılığa uğramadığı durumlara ulaşma hedefi koyan ve toplumun gittikçe çeşitlenen ihtiyaçlarına yanıt arayan bir tasarım kültürü olarak benimsenmiştir. Erişilebilirlik kavramının yakın geçmişte yaygınlaşması bu kavramı evrensel tasarım, herkes için tasarım ya da kapsayıcı tasarım şemsiyesi altında etkili bir bileşen haline getirmiştir.

Sözleşmede evrensel tasarım, ürünlerin, çevrenin, programların ve hizmetlerin özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın mümkün olduğunca herkes tarafından kullanılabilecek şekilde tasarlanması olarak tanımlanmaktadır. Makul düzenleme ise, engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri ifade etmektedir.

Evrensel tasarımın mümkün olduğunca çok sayıda kişi tarafından kullanılabilmesi için, tasarımın bütünlüğünden, özgünlüğünden ve kalitesinden ödün vermeden, mümkün olan tüm kullanıcılara yönelik tasarım çözümleri üretilmesi beklenir. Kullanılabilirliğin çocuklardan yaşlılara, kısa/uzun boylu insanlardan aşırı kilolu insanlara, hamileler ve bebek arabalı aileler gibi geçici engellilik yaşayanlardan yardımcı araç/gereç ya da yardımcı teknolojileri kullananlara kadar tüm kullanıcılar için güvenli ve bağımsız bir şekilde sağlanması gerekmektedir. Bunu yaparken;

1. Yeni projelerde erişilebilirliği teşvik etmek ve sağlamak,
2. Hukuki gerekliliklere ve hükümlere uygun olarak ulaşım yapı/tesis ve araçlarını uyarlamak ve iyileştirmek,
3. Uyarlanması mümkün olmayan araçları ve tasarımları aşamalı olarak ortadan kaldırmak, sürecin yönetiminde temel adımlar olmalıdır.

4. MEVCUT DURUM ANALİZİ

4.1 ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN DÜNYADAKİ MEVCUT DURUMU

Ülkemizde şehir içi ve şehirler arası ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliğinin analizinden önce dünyadaki durumun analiz edilmesi önem taşımaktadır.

Ülkemizde şehir içi ve şehirler arası ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliğine yönelik izlenen politikalar dünyada izlenen politikalarla benzerlik göstermektedir. Özellikle ülkelerin insana verdiği değer ve sunduğu yaşam kalitesiyle doğrudan ilişkilenen erişilebilirlik, yaşanabilir kentler için çağdaş ve sürdürülebilir ulaşım planlamasının temelini oluşturmaktadır. Ulaşım ve erişilebilirlik politikaları bu temel üzerine inşa edilmektedir. Şüphesiz bunda dünya nüfusunun yaklaşık %15'inin" engellilerden oluşmasının yanı sıra yaşlanan ve kronik hastalıklar nedeniyle gündelik yaşama, ekonomik ve sosyal hayata tam katılım sağlayamayan nüfusun erişilebilirliğini sağlama çabalarının etkisi büyüktür [8].

Erişilebilirlik konusunda uluslararası düzeyde son yılların en önemli dokümanı ülkemizin de taraf olduğu, 150'den fazla ülke tarafından imzalanan, BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'dir. Amacı, "Engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmek ve insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmek" olan sözleşmenin dayanağı olan sekiz genel ilkeden biri erişilebilirliktir.

8 WHO/World Bank, 2011; The Inclusion Imperative: Towards Disability-inclusive and Accessible Urban Development

Sözleşmeye taraf olan devletler, engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşıma, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Sözleşmenin "kişisel hareketlilik" başlıklı 20. maddesine göre de taraf devletlerin, engellilerin olanaklar çerçevesinde azami ölçüde bağımsız hareket edebilmesini sağlamak için alacağı tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

- Engellilerin istedikleri şekil ve zamanda ve karşılanabilir bir maliyetle hareket edebilmelerinin kolaylaştırılması,
- Engellilerin hareketi kolaylaştırıcı kaliteli araç ve gerece, yardımcı teknolojilere, yardım sunan insanlara ve araçlara karşılanabilir bir maliyetle erişiminin kolaylaştırılması,
- Engellilere ve engelli kişilerle çalışan uzman personele engellilerin hareket becerilerininin geliştirilmesi konusunda eğitim verilmesi,
- Harekete yardımcı araç ve gereçlerle yardımcı teknolojileri üretenlerin engellilerin her türlü ihtiyacını dikkate almaları hususunda teşvik edilmesi [9].

Bununla birlikte, 2016 yılında yürürlüğe giren ve yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem çağrısı olan Birleşmiş Milletler'in 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH); 2000 yılında küresel seferberlik başlatan Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerini almıştır. Kapsayıcı bir gündem olan SKH, gelecek nesiller için yaşamı sürdürülebilir biçimde iyileştirmek amacıyla, bugünden doğru seçimleri yapacak şekilde ortaklık ve fayda yaratılması ruhuyla yürütülmektedir. Tüm ülkelere, engellileri de kapsayan kendi önceliklerine ve dünyanın karşı karşıya olduğu özellikle çevre kaynaklı sorunlara uygun olarak benimseyecekleri açık rehberlik ve amaçlar sağlamaktadır [10].

SKH'nin sürdürülebilir şehir ve yaşam alanlarına yönelik hedefi, özellikle kentsel alanlara yoğunlaşarak kentlerin güvenli sürdürülebilirliğini sağlamak adına güvenli ve erişilebilir konutlar oluşturmak, gecekondu alanlarını dönüştürmek, toplu taşımacılığa yatırım yapmak, kamusal yeşil alanlar yaratmak, kentsel planlama ve yönetimi hem katılımcı hem de kapsayıcı olacak şekilde iyileştirmeye odaklanmaktadır. Bununla birlikte 2030'a kadar, herkes için güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişim sağlamak, özellikle toplu taşımayı genişleterek, savunmasız durumdakilerin, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel dikkat göstererek yol güvenliğini artırmayı hedeflemektedir.

Avrupa Komisyonu tarafından 2020 yılında Avrupa Sürdürülebilir ve Akıllı Hareketlilik Strateji Belgesi yayımlanmıştır. Akıllı, sürdürülebilir ve dayanıklı hareketlilik temaları etrafında şekillendirilen belgede hareketliliğin herkes için mevcut ve uygun fiyatlı olması, kırsal alan ve diğer uzak alanların da dahil olacak şekilde kapsanması gerektiği ifade edilmiştir [11]. Komisyon, 2021 yılının ilk çeyreğinde de "Engelli Haklarına İlişkin Strateji Belgesi"ni yayımlamıştır. 2021-2030 yıllarını kapsayan bu strateji belgesi kapsamında yolcu hakları, ulaşıma erişimde ayrımcılık yapılmamasını, engelli ve hareket kabiliyeti kısıtlılığı bulunan

9 https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm
10 https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html
11 EUR-Lex - 52020DC0789 - EN - EUR-Lex (europa.eu

yolcuların hava yolu, demir yolu, deniz ulaşım araçları ile Şehir içi ve şehirler arası otobüslerde ücretsiz olarak destek hizmeti alabilmelerini garanti etmektedir [12].

Uluslararası düzeyde atılan adımlar, verilen kararlar ve küresel hedefler için imzalanan uluslararası dokümanlar çerçevesinde taraf ülkeler de belirlenen hedefler doğrultusunda kendi politikalarını ve eylem planlarını hayata geçirmektedir. AB üyesi ülkelerde ulusal engellilik politikaları, BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme ile uyumlu bir şekilde tasarlanmakta ve temel sorumluluk olarak değerlendirilmektedir.

Almanya, BM'in Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmesini dikkate alarak 2018 yılı Temmuz ayında Ulusal Eylem Planı 2.0 belgesini yayımlamıştır. Bu Eylem Planında, engelli haklarına ilişkin içinde ulaştırmanın da yer aldığı 13 adet eylem alanı belirlenmiştir. Eylem Planı ile engelli bireylerin hayata katılımının artırılması, bu bireylerin hiçbir ayrım gözetilmeksizin kendi belirledikleri hayatları sürdürebilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır [13].

Engelliliğin 12 milyon kişiyi etkilediği Fransa'da ise, engelli bireylerin yaşam koşullarını iyileştirmek için Fransa Hükümeti 2018 yılından itibaren ulusal düzeyde eylem planlarının oluşturulmasına yönelik kapsamlı bir politika uygulamaya koymuştur. Engellilerin haklarına daha kolay erişim sağlaması, çocukluktan üniversite düzeyine kadar eğitim hayatı boyunca destek ve yönlendirme alma, iş hayatına erişim ve herkes gibi çalışma, evde yaşam ve sağlıklı kalma, toplumda aktif bir yer edinme, eğlence, spor ve kültürel aktivitelere erişim gibi öncelikli alanlar ile bu alanlar altında hedefler belirlenmiştir. Öncelikli alanların önemli bir bölümü de erişilebilirlik ve hareketliliğin artırılmasına odaklanmıştır [14].

Lüksemburg, erişilebilirliği sağlamada bireyin engelliliğine odaklanmak yerine "özel ihtiyaçlar" kavramından yararlanmaktadır. Erişilebilirlikle ilgili yapılan önemli iyileştirmelerden ikisi, geçişlerde sesli sinyallerin tanıtılması ve tekerlekli sandalye kullanan kişilerin erişimini artırmak için alçak tabanlı otobüslerin kullanılmasıdır. Bununla birlikte, insanları evlerinden şehre taşıyan ve tekerlekli sandalye kullananlara indirimli ücret imkânı sunan bir minibüs hizmeti de sunulmaktadır. Görme engelli bireyler, turistler ve genel olarak toplu taşıma kullanıcıları için de otobüs duraklarındaki otobüs varışları hakkında bilgi sağlayan "iBeacon" uygulamasının bulunduğu ülkede bunlara ek olarak farkındalık artırma haftaları da düzenlemektedir.

Prag (Çekya), toplu taşımda erişilebilirliği sağlama politikları çerçevesinde 90'lı yılların ortalarından beri tüm toplu taşıma araçlarının erişilebilirliğini sağlayan bir elektronik sistem kullanmaktadır. Bu sistem, yaklaşan araçların sayısını ve varış noktasını bildirmekte ve böylece otobüs/tramvay durağında bekleyen görme engelli kişilerin bilgilendirilmesi sağlanmaktadır [15].

Norveç'te toplumda erişilebilirliğin artırılması hedefi yüksek önceliğe sahiptir. Erişilebilirliğe yönelik Eylem Planında Ayrımcılıkla Mücadele ve Erişilebilirlik Yasası, yeni Planlama ve İnşaat Yasası ile Evrensel Tasarımla ilgili mevzuatlar desteklenmektedir. Özellikle erişilebilirlik için bağlayıcı bir zaman çizelgesinin konulması ve evrensel tasarım ilkesi, hükümetin çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda Rogaland'da (Norveç) erişilebilir modern tekne hizmetleri için bir proje geliştirilmiştir. Bu proje, dokunsal

12 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes
13 https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/EN/PDF-Publikationen/a776e-interim-repport-on-the-national-aczion-plan-for-the-un-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.pdf?__blob=publicationFile&v=1
14 https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/economic-benefits-improved-accessibility-transport-systems.pdf
15 https://www.eltis.org/

işaretler, tasarım ve bilgiyi iletmek için renkler ve sesli bilgi için indüksiyon döngüleri ile tekerlekli sandalye ile erişilebilen üç yeni yolcu sürat teknesinin tasarımına odaklanmaktadır. Hizmet kullanıcılarının olumlu geri bildirimlerinin bir sonucu olarak, aynı tasarım daha sonra Oslo ve Nesodden arasındaki banliyö teknesi hizmeti için de seçilmiştir [16].

İngiltere Ulaştırma Bakanlığı, ulaşım sisteminin daha kapsayıcı ve engelliler için daha iyi hale getirilmesi için 2018 yılı Temmuz ayında "Kapsayıcı Ulaşım Strateji Belgesi"ni yayımlamıştır. Tüm ulaşım türlerini kapsayarak oluşturulan bu belge, ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğini artırmak amacıyla 90'dan fazla taahhüt içermektedir ve **yolcu hakları ve yaptırımı konusunda farkındalık, daha iyi personel eğitimi, geliştirilmiş bilgilendirme, kapsayıcı fiziksel altyapı ve kapsayıcı ulaşımın geleceğinden oluşan 5 ana tema etrafında geliştirilmiştir** [17].

Avrupa Birliği ülkelerinde erişilebilir ulaşım konusunda, merkezi ve yerel yönetimlerin ve kurumların girişimleri ile şehirler özelinde, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hayata katılımlarını kolaylaştırıcı uygulamaların teşvik edildiği çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Örneğin Avrupa Birliği üyeleri arasında düzenlenen Erişim Şehri Ödülleri (Access City Awards) kanunla belirlenen asgari standartların ötesinde, sektörler arası uyumlu bir yaklaşımı teşvik etmek amacıyla düzenlenmeye başlamıştır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği ülkelerinin 50.000'den fazla nüfusa sahip şehirlerine, Avrupa'nın en erişilebilir şehri olma ve bu alanda yapılan çalışmaları tanıtabilme fırsatı sunulmaktadır [18].

16 Frye, A., & Golden, S. (2013). Mediate—Methodology for Describing the Accessibility of Transport in Europe: Good Practice Guide. D3, 3, 19.
17 https://www.gov.uk/government/publications/inclusive-transport-strategy/the-inclusive-transport-strategy-summary-of-progress#progress-in-2018-to-2019
18 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8395&furtherPubs=yes

Avrupa ülkeleri dışında ulaşım alanında erişilebilirliğin artırılmasına yönelik politikalar üreten diğer ülkelerde de durum farklı değildir. Amaçlar ya da hedefler farklılaşsa da eylemler, özünde erişilebilirlik çevresinde gerçekleşmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Ulaştırma Bakanlığı, ulaşım sistemini tüm yolcular için daha erişilebilir hale getirmek için önemli bir adım olan erişilebilir ulaşımla ilgili ilk stratejik planının taslağını 2021 yılı Şubat ayında yayımlamıştır. Taslak stratejik plan, engelli bireyler için erişilebilirliği artırmak ve ulaşımdaki engelleri kaldırmak için bakanlığın işletme idareleri genelinde devam eden ve gelecekteki girişimlerini yansıtmaktadır. Bu planın bakanlığın 2021-2025 yıllarındaki çalışmalarına rehberlik etmesi, erişilebilir ulaşımdaki ilerleme için birleşik bir vizyonu temsil etmesi beklenmektedir. Ayrıca 5 Haziran 2020'de ABD Federal Toplu Taşıma İdaresi, 16 eyalette yaşlı, engelli ve düşük gelirli bireyler için hareketliliği ve toplu taşımaya erişimi iyileştirmek amacıyla 17 proje için 3,5 milyon dolarlık hibe duyurusu yapmıştır [19].

Kanada hükümeti, 2040 yılı itibarıyla engelsiz bir Kanada olabilmek amacıyla 2019 yılı Temmuz ayında yürürlüğe giren "Erişilebilir Kanada Yasası"nı çıkarmıştır. Bu yasa kapsamında belirlenen 7 öncelikli alandan biri de ulaşım olup, Şehir içi ve şehirler arası tüm ulaşım türlerinin engelli erişimine uygun hale getirilmesini amaçlamaktadır [20]. Erişilebilir Ulaşım Birimi, engelliler, yaşlılar ve çeşitli ihtiyaçları olan diğer vatandaşlar için engeller olmaksızın ulusal ulaşım ağına erişilebilirlik sağlamayı amaçlayan strateji ve politikaların geliştirilmesi ve tanıtımında liderlik sağlamaktadır. Özellikle ulaşım alanında erişilebilirliği sağlamaya yönelik koyulan kurallar, şehirler arası otobüs hizmeti operatörlerinin, engelli insanlara güvenli ve onurlu bir şekilde hizmet etme konusundaki gönüllü taahhüdünü temsil eder ve kurallar hizmet sunulan tüm güzergâhlar için kapsayıcıdır. Kurallar ayrıca bu otobüs işletmecileri tarafından işletilen otobüs terminalleri ve otobüs durakları veya otobüs acenteleri için de geçerlidir [21].

Avustralya'da ise, yaklaşık her 5 kişiden 1'inin engelli olduğu dikkate alınarak Ulaşım, Altyapı, Bölgesel Kalkınma ve İletişim Bakanlığı tarafından engelli bireylere eşit ve bağımsız bir toplu taşıma hizmeti sağlamak amacıyla 2002 yılı itibarıyla "Erişilebilir Toplu Taşıma Standardı" çıkarılmıştır. Bu standart, 2032 yılı sonuna kadar trenler ve tramvaylar dışında Avustralya'nın tüm toplu taşıma ağlarının ve ilgili altyapısının erişilebilir olmasını gerektirmektedir [22].

Singapur Ulusal Taşımacılık Kurumu ve bir teknoloji şirketi tarafından Ocak 2019'da hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yönelik yardım teknolojileri ile ilgili bir deneme projesi başlatılmıştır. Projenin amacı, engelli bireylerin yolculuklarını daha iyi planlamaları ve yönetmelerine olanak tanıyan gelişmiş bilgi ve iletişim teknolojilerini sağlamaktır. Araştırmaya dayanarak, duraklarda harici sesli anonslar ve dahili anonslar, işitme cihazı olan kişiler için T-döngüsü aracılığıyla yerleşik duyurular ve sürücüye kişiselleştirilmiş yolculuk rehberliği ve iletişim sağlayan bir cep telefonu uygulaması konularına odaklanılmıştır [23].

Johannesburg'da (Güney Afrika Cumhuriyeti), Rea Vaya metrobüs siteminde kullanılan otobüs ve durakların hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için tamamıyla erişilebilir olması adına bir pilot uygulama yapılmıştır. Tam erişilebilirlik çalışmaları kapsamında yapılan pilot çalışmaya göre; bağlantı noktalarına rampa sistemleri, işitme engelliler için istasyonlarda farklı dillerde elektronik değişken mesaj sistemleri,

19 https://www.transit.dot.gov/funding/grants/grant-programs/mobility-all-pilot-program-grants
20 https://www.canada.ca/en/employment-social-development/programs/accessible-canada/act-summary.html#h2.02
21 https://tc.canada.ca/en/corporate-services/policies/accessible-transportation
22 https://www.infrastructure.gov.au/transport/disabilities/
23 https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en.html

tekerlekli sandalye kullanıcılarına göre ayarlı bilet gişeleri, durak platformlarının ve otobüs kapılarının birbiriyle aynı seviyeye gelecek şekilde oluşturulması gibi çalışmalar yapılmıştır [24].

Japonya'da 21. yüzyılda toplum gelişimine yönelik çıkarılan yasalardan biri, Ulaşımda Erişilebilirliği İyileştirme Yasası'dır. Yasa kapsamında çıkarılan standartlarla birlikte biri yolcular için toplu taşıma olanaklarının iyileştirilmesine, diğeri ise yollara odaklanan iki ana kılavuz hazırlanmıştır. Yaşlı ve engelliler için kolay ulaşılabilir toplu taşıma altyapısının geliştirilmesine odaklanmaktadır.

Sonuç olarak, dünya genelinde ulaşımda erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, ülkelerin gelişmişlik düzeyi, ekonomileri, toplumlarının geleceklerine verdikleri önem doğrultusunda ürettikleri politikalar çeşitlilik göstermektedir. Bazı ülkeler, ulaşımda erişilebilirliği sağlamak, ulaşım türlerinin tamamına yönelik politikalar üretmek ve iyileştirmeler yapmak ya da toplu taşıma hizmetlerini erişilebilir kılmak adına mevzuattan uygulamaya önemli adımlar atmış, buna karşın bazı ülkeler ise özellikle gelişmişlik düzeyleri ve ekonomileri çerçevesinde çalışmalar yürütmüştür. Bu bağlamda karar vericiler en yeni teknolojileri sisteme entegre ederek yeni düzenlemeler sunmakta ve tüm yolculara kaliteli bir hizmet sunmak için sürekli çaba göstermektedir. Bu süreçte merkezi yönetim ve yerel yönetimler tarafından aktif destek sağlanması ve sürdürülebilir finansman dahil gerekli kaynaklara erişim, uzun vadeli altyapı çalışmalarının ve filo yenilemelerinin başarılı bir şekilde uygulanmasında kritik bir öneme sahiptir.

24 https://www.reavaya.org.za

Aşağıda erişilebilir ulaşıma ilişkin dünyada gerçekleştirilen çeşitli uygulamalara örnek verilmektedir.

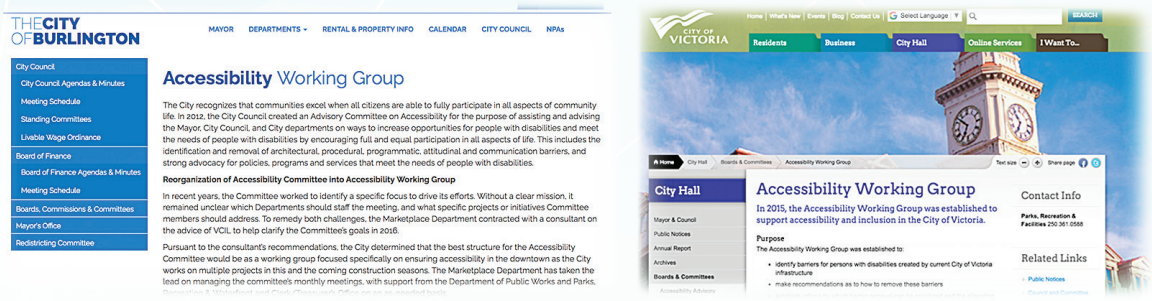

ŞEKİL 1: Erişilebilirlik Çalışma Grubu (Burlington, ABD - Victoria, Kanada)

ŞEKİL 2: Havaalanına Ulaşım Hizmeti Sağlayan Erişilebilir Taksi - Barselona'da Erişilebilir Taksi Hizmeti

ŞEKİL 3: Havaalanlarında Karşılama Noktaları - Heathrow Havalimanı / Madrid Adolfo Suarez Havaalanı

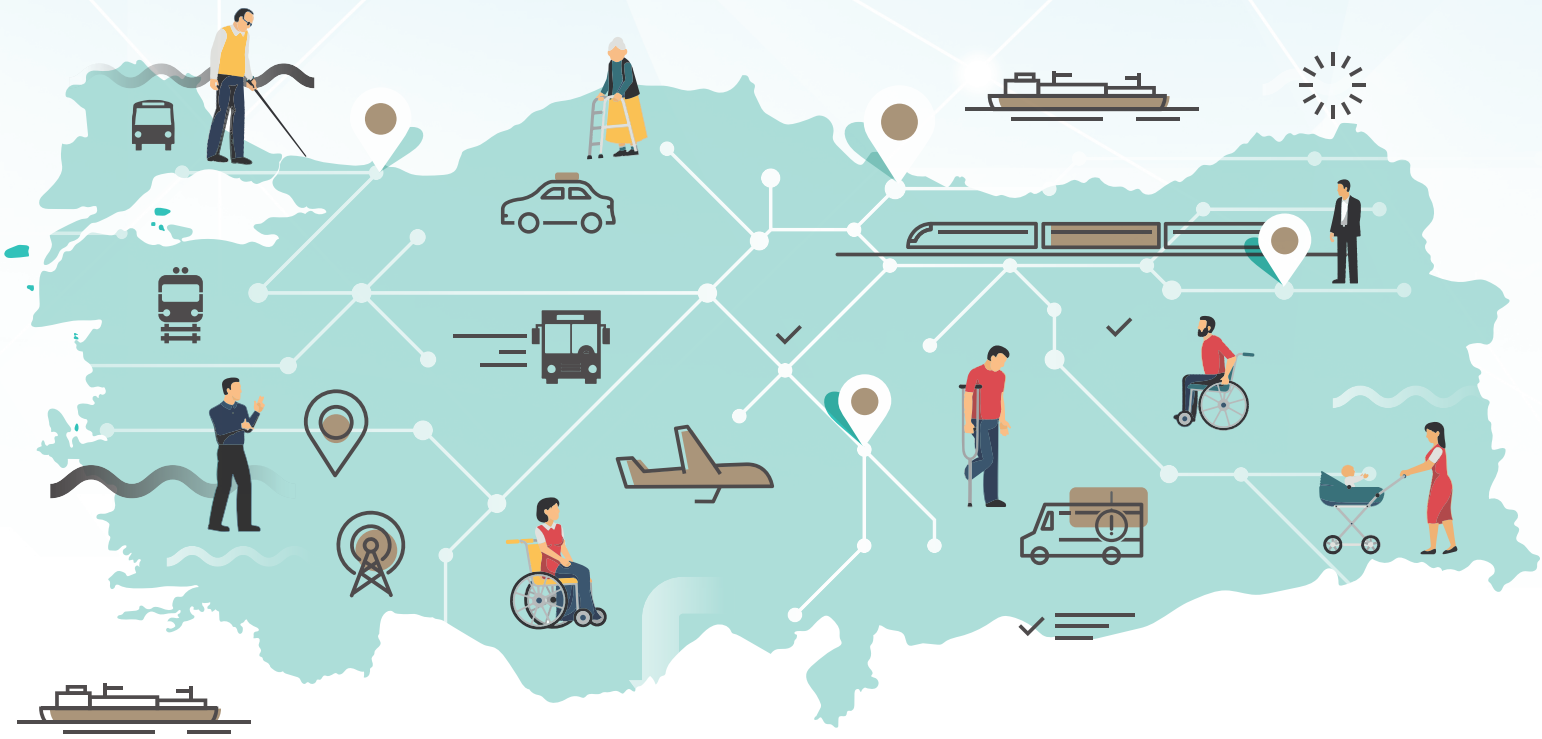

4.2 TÜRKİYE'DE ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

Türkiye'de erişilebilirlik ile ilgili ulusal yasal zemin mevcut olmakla birlikte, ülkemiz uluslararası anlaşmalara da taraftır. Oluşturulan yasal zemin ile ülkemizde hizmet kalitesi ve genel anlamda erişilebilirlik alanında bir iyileşmenin varlığından bahsedilebilmektedir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, Türk Standartları (3.2 numaralı başlık altında "Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türkiye Standartları" isimli tabloda belirtilen), 2006 Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme, AB düzenlemeleri ve araç standartları ile sektör yönetmelikleri ve tüzükleri dahil olmak üzere pek çok kanun ve hukuki metin kabul edilmiştir.

Bunun bir sonucu olarak, pek çok kamu idaresi, işletmeci ve paydaş erişilebilirlik koşullarını kendi kurumları, altyapıları ve hizmetleri içerisine dahil etmiştir. İlgili çalışmalar sonucunda ise erişilebilirlik-genel anlamda - yabancı bir terim olmaktan çıkmış ve pek çok paydaşın dikkate aldığı bir kavram haline gelmiştir. Uygulamada, mevcut durumun yukarıda bahsi geçen mevzuatın tüm gerekliliklerine uymadığı görülmekle birlikte 10-15 yıl öncesine kıyasla çok daha iyi olduğu ve iyileşmelerin artan bir şekilde devam ettiği görülmektedir.

Erişilebilirlik; işlevsel olarak karışık, sosyal olarak hassas ve genel itibarıyla önemli bir konu olduğu için yapılan çalışmalar neticesinde; teknik, kurumsal ve sosyo-ekonomik bağlamlarda önemli ilerlemeler

kaydedilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar ile ilgili süreçte; ülkemizdeki ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliğinin mevcut durumunun tam fotoğrafını çekmek üzere saha çalışması, çeşitli anketler ve görüşmeler düzenlenmiştir. Tüm analizler, kalkış-varış noktası bakış açısıyla yapılmıştır.

Erişilebilirlik alanında Türkiye'deki mevcut durumun yansıtılabilmesi için; Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) koordinasyonunda belediyeler ile anket çalışması gerçekleştirilmiş ve mevcut durumun fotoğrafı ortaya koyulmuştur.

Çalışma kapsamında, 30 büyükşehir ve 51 il belediyesi olmak üzere 81 belediyeye vermiş oldukları ulaşım hizmetlerinin erişilebilirlik kriterlerine uygunluğu ile ilgili anket soruları yöneltilmiştir. Yapılan bu görüş talebine istinaden de 23 büyükşehir ve 29 il belediyesinden dönüş gerçekleşmiştir. Türkiye'deki en yoğun nüfusun bulunduğu İstanbul'un verileri web sitesi üzerinden derlenerek sonuçlara yansıtılmıştır. İstanbul dahil anket sonuçlarının yansıttığı belediyeler, Türkiye nüfusunun %72'sini temsil etmektedir.

Gelen verilerin analizinde ülkemizdeki şehir içi toplu taşıma hizmetlerinde kullanılan belediye otobüslerinin %82'sinin, özel halk otobüslerinin %86'sının, minibüslerin %14'ünün, dolmuşların ise %7'sinin engelli erişimine uygun olduğu görülmüştür. Sonuçların özeti Şekil 4'te verilmektedir.

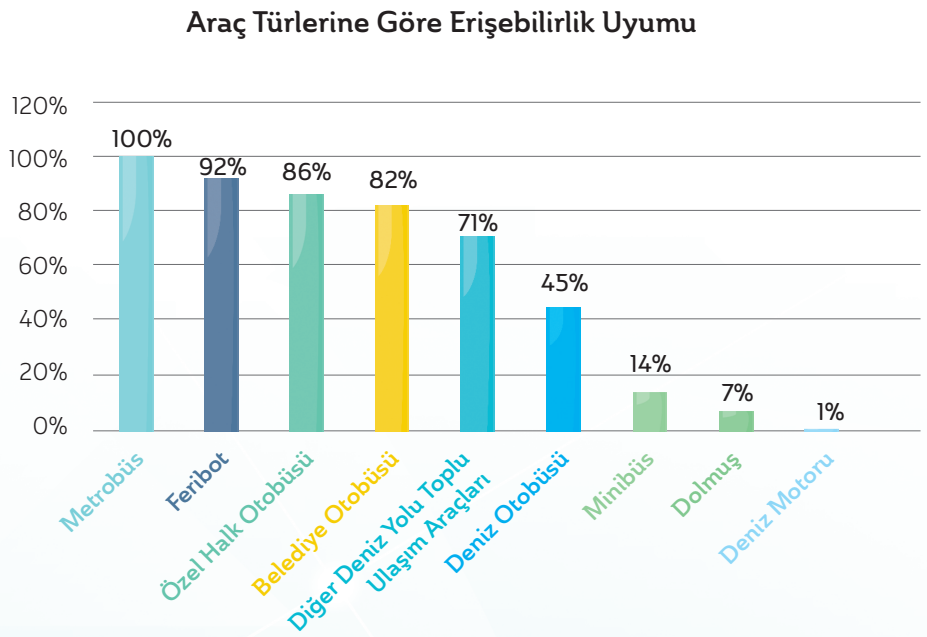

ŞEKİL 4: Araç Türlerine Göre Erişebilirlik Uyumu

Yapılan değerlendirmelerde, lastik tekerlekli toplu taşıma araçlarının duraklarının %12'sinin görme engeline sahip bireyler için yön bulma yardımına sahip olduğu ve bu durakların %16'sında da engellilere uygun yaya yolu ve kaldırımların bulunduğu görülmüştür. Ayrıca belediyelerin yapmış oldukları çalışmalarda teknolojik imkânları da kullanarak mevcut durakları engelli erişimine uygun hale getirmeye çalıştığı görülmüştür. Şekil 5 ve Şekil 6'da terminallerin/durakların/istasyonların uyumu ile ilgili anket sonucu verilmektedir.

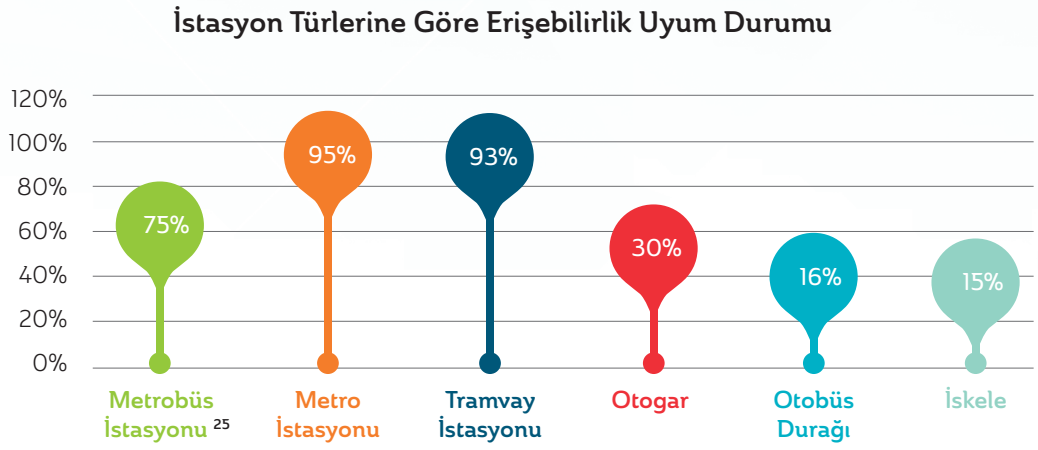

ŞEKİL 5: İskele/Durak/İstasyonların (Otogar, tramvay istasyonu, metro istasyonu vb.) Erişilebilirlik Gerekliliklerine Uyumu

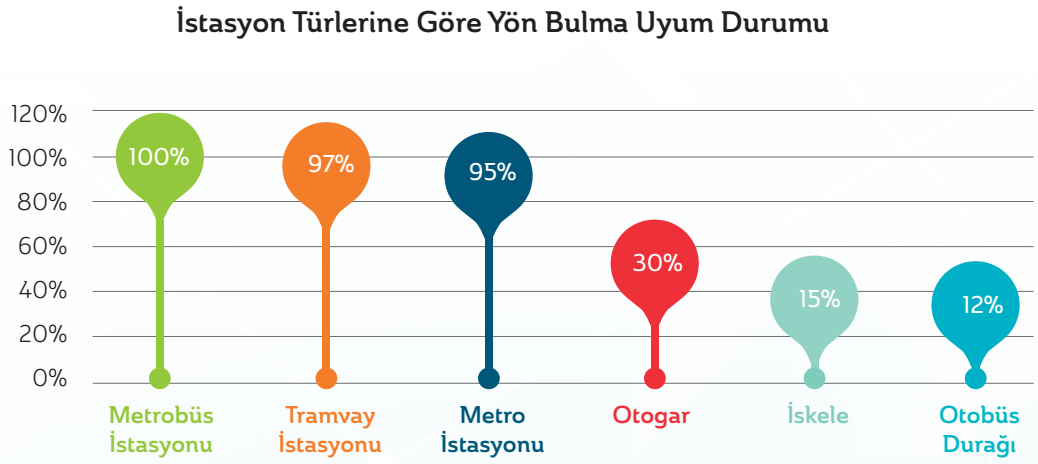

ŞEKİL 6: İskele/Durak/İstasyonların Görme Engeli veya Kısmi Görme Engeline Sahip Bireyler İçin Yön Bulma Yardımı Uyumu

25 https://www.iett.istanbul/tr/main/pages/metrobus-hatlari/90

Yapılan anket çalışmasının diğer sonuçlarına bakıldığında ise:

Deniz taşımacılığında kullanılan feribotların %92'sinin, deniz otobüslerinin %45'inin, deniz motorlarının %1'inin ve diğer deniz yolu toplu ulaşım araçlarının %71'inin erişilebilirliğe uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu araçlara erişimde kullanılan iskelelerin sadece %15'inin erişilebilirliğe uygun olduğu da görülmüştür.

Tramvay istasyonlarının %97'sinin, metro istasyonlarının %95'inin engelli yön bulma uyum durumu bakımından yeterli düzeyde oldukları elde edilen veriler doğrultusunda anlaşılmaktadır.

Şehirler arası yolcu taşımacılığında kullanılan otogar ve ara durakların %30'unun görme engeline sahip bireyler için yön bulma yardımına sahip olduğu ve engellilere uygun yaya yolu ile kaldırımı bulunduğu tespiti yapılmıştır.

Belediyelerce işletilen otoparkların tamamında engellilere tahsis edilmiş araç park alanlarının mevcut olduğu görülmüştür.

Gerçekleştirilen odak grup toplantılarında alınan görüşler doğrultusunda ülkemizde erilişebilir ulaşımın mevcut durumu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğine yönelik tespitler, iyileştirilmeye açık alanlar ve iyi uygulamalar olarak iki ayrı başlıkta ele alınmıştır.

TABLO 4: Güçlü Yanlar

SN	Tespitler	İlgili Amaç
1	Cumhurbaşkanlığı ve üst düzey yönetim tarafından erişilebilirlik çalışmalarının sahiplenilmesi ve güçlü liderlik desteğinin sağlanması	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
2	Engelli bireylerin erişilebilirlik konusunda bilinçlenmesi ve haklarını dile getirebilecekleri iletişim kanallarının bulunması	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
3	Ulaşım türleri özelinde erişilebilirliğe yönelik iyi uygulama örnekleri sayısının giderek artıyor olması	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
4	Kurumların engelli bireylere hizmet veren personelin farkındalık ve bilgi düzeyini artırmaya yönelik çalışmalarının artmaya başlaması	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
5	Ülkemizde erişilebilirlik konusunda toplumsal hassasiyetin yüksek olmasından dolayı bu alanda yapılacak çalışmalara katılım sağlama eğiliminin yüksek olması	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
6	Engelliler ile ilgili sivil toplum örgütlerinin konfederasyon yapılanmasında bulunması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
7	Ülkemizde bilişim sektöründeki hızlı gelişmelerin erişilebilirlik alanındaki iyileştirmelere olanak sağlaması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
8	Ülkemizde engellilerin haklarının korunması açısından ilgili uluslararası sözleşmeye taraf olunması ve ulusal mevzuat düzenlemelerinin yapılmış olması; erişilebilirlik alanında yönetmelik ve standartların bulunması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
9	Hava yolu ve demir yolu toplu taşımacılığı başta olmak üzere taşımacılıkta kamunun payı dikkate alındığında gerekli düzenlemelerin daha kolay yerine getirilebiliyor olması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
10	Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları ve binalara yönelik erişilebilirlik mevcut durumunu belirlemeye yardımcı Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü'nün (ERDEM) mevcudiyeti	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
11	Hava yolu ve deniz yolu ulaşımında ulusal ve uluslararası mevzuat ve standartlara uyumun hızlı olması neticesinde erişilebilirliğe yönelik iyi uygulamaların varlığı	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
12	Ulusal düzeyde ulaşım erişilebilirliğini artıracak entegre tek kart uygulamasının altyapı çalışmalarının başlamış olması	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
13	Teknolojik imkânların kullanılarak; istasyon, durak, terminal vb. alanlarda engelli bireylerin hareketini kolaylaştırmaya yönelik çalışmaların yapılması	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
14	Yeni yapılacak projelerin tasarımlarında standartlara uygun, engelliler ile ilgili mevzuat çerçevesinde erişilebilir ulaşımın dikkate alınması	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

TABLO 5: Gelişmeye Açık Alanlar

SN	Tespitler	İlgili Amaç
1	İyi uygulamaların tanıtımının ve hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişebilirliğe ilişkin hakları konusunda farkındalık artırma çalışmalarının yaygınlaştırılma ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
2	Ulaşım erişilebilirliğine ilişkin mevcut durumunun kamuoyu ile paylaşılması ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
3	Ulaşım sektöründe hizmet sağlayan tüm kurumların, başta hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere hizmet veren personel olmak üzere, çeşitli kademelerinde görev yapan personeline yönelik, belirli periyotlarla ulaşımda erişilebilirlik farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmalar düzenlenmesi ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI
4	Erişilebilirlik çalışmaları yapmak için bütçe ve planlama eksikliği	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRMESİ
5	Kurumlar arası yönetişimin iyileştirilmesi amacıyla sektör paydaşları arasında koordinasyonun geliştirilmesi ihtiyacı ve ulaşım sektöründe uygulayıcıların erişilebilirlik uygulamaları konusunda görev, yetki ve sorumluluk sınırlarının iyi belirlenmemiş olması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
6	Maliyet konusunda hizmet/altyapı sağlayıcı ve üretici kurumlarla kamu idarelerinin bir araya geleceği çözümleyici platformların oluşturulması ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
7	Engelli ve yaşlı bireyleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının, ulaşım zincirinin her aşamasında sürece dahil edilmesi ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
8	Memnuniyet anketleri ve mükemmellik analizleri ile uygulamaların ölçülebilirliğinin sağlanması ve geri bildirimlerin alınmasının belirli periyotlarla yapılması ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
9	Ulaşım sektöründe Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Mekanizmasının etkin bir şekilde yürütülmesi ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
10	Tüm kuruluşlar tarafından mer'i mevzuatın taranarak, gerekli görülen güncellemelerin yapılması ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
11	Erişilebilirlik alanında iyi uygulamaların teşvik edilmesi için çeşitli mekanizmalar geliştirilmesi ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
12	Kaldırım işgalinin engellenmesi amacıyla denetim faaliyetlerinin artırılması ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
13	Ulaşımda erişilebilirlik alanında Ar-Ge çalışmalarının sayısının yeterli düzeyde olmaması	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
14	Ulaşım hizmet sağlayıcılarının internet sitelerinin, erişilebilirlik standartlarına uyumlu hale getirilmesi ihtiyacı	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
15	Gerçekleştirilen iyileştirmeler ile ilgili "izleme, ölçme ve değerlendirme sisteminin" kurulması ihtiyacı	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
16	Ulaşımda mevcut altyapı ve araçların envanterinin oluşturularak geleceğe yönelik planlama faaliyetlerinde yol göstermesi amacıyla "Erişilebilir Ulaşım Veri Tabanı" oluşturulması ihtiyacı	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
17	Erişilebilirlik alanında uzman personel sayısının yeterli olmaması; hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere hizmet verecek personel sayısının artırılması ihtiyacı; erişilebilirlik eğitiminin standart bir eğitim haline getirilerek, sürdürülebilirliğinin sağlanması ihtiyacı	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
18	Ulaşım türlerinin erişilebilirliğiyle ilgili bütünsel ve güncel veri mimarisinin eksikliği	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
19	Kültür varlığı olarak nitelenen alanlarda yapılacak erişilebilirlik düzenlemelerinde, bu yapıların tescilli ve tarihi yapılar niteliğinde olmaları nedeniyle yaşanabilecek aksaklıklar ve gecikmeler	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
20	Ulaşım altyapısı, üstyapısı ve toplu ulaşım araçlarının erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesine yönelik uygulamalarda yaşanan aksaklıklar ve gecikmeler	ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

4.3 ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN ÖNCELİKLİ OLARAK DİKKATE ALACAĞI SORUNLAR

Erişilebilir Ulaşım Stratejisi çerçevesinde tespit edilen eksikliklerin ve zayıf yönlerin üstesinden gelmek üzere yapılması gereken önceliklendirmeler, müdahaleler ve bu müdahalelerin nasıl yapılacağı dikkate alınmaktadır. Ulaşıma bütünsel bir bakış açısıyla yaklaşıldığında (kalkış noktasından varış noktasına) birbiri ile bağlantılı farklı ulaşım türleri kullanılarak kesintisiz ve erişilebilir bir seyahat gerçekleştirmenin nüfusun bazı kesimleri için oldukça büyük bir zorluk olduğu sonucuna varmak mümkündür. Bu zorluklar seyahat öncesinde veya seyahat esnasında yaşanabilmektedir.

Seyahat öncesinde yaşanan zorluklar genellikle yetersiz bilgilendirmeden, seyahat sırasında yaşanan zorluklar ise ulaşım altyapısının, üstyapısının ve araçların erişilebilirliğe uygunluğunun yeterli düzeyde olmaması ve ulaşım türleri arasındaki entegrasyon eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Tüm bu hususlarla ilişkili olarak da stratejik hedeflerin ve eylemlerin belirlenmesinde dayanak oluşturan sorunların arkasındaki temel boyutlar aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

Yönetişim: Erişilebilirlik gündemi oluşturarak bunu geliştirecek ve ulaşım hizmetlerine erişilebilirliğin hukuki, sosyal ve işlevsel gerekliliklerini sistemli bir şekilde uyumlaştıracak, planlamaları tasarlayabilecek yeterli sayıda uzman birim genel olarak kurumlar (ulaşım işletmeleri, belediyeler, kamu kurumları vb.) içerisinde bulunmamaktadır.

Ürünlerin kullanılması veya satın alınması için bulunan kamu ihalesi süreçlerinin çoğunda yasalara uyum gereği koşuluna rağmen araçlar veya altyapı ihaleleri erişilebilirlik gerekliliklerini içermemektedir. Erişilebilirlik teknik standartları ile uyum, kamu ihalelerinde zorunlu olmasına rağmen erişilebilirliğin eksik olduğu durumlar yaşanmaktadır. Bu durum, büyük projelerin erişilebilirlik gerekliliklerinin yerine getirilmeden gerçekleştirilmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, projenin tamamlanmasından sonra uyarlamalar için maliyetli çözümler ortaya çıkmaktadır.

Düzenlemelerin ve Standartların Uygulanması: Düzenlemelerin ve standartların uygulanmasına ilişkin olarak düzenleyici yürürlüklerin uygulanması hususu en büyük eksikliktir.

Kanun hükmünün uygulanmasına katkı sağlayabilecek yeterli sayıda ve nitelikte eğitimli personelin varlığı konusunda eksiklik söz konusudur. Düzenlemelerin yürürlüğe konmasında ilerleme kaydedilememekte ve dağıtım prosedürleri, teşvikler veya yürürlüğü kolaylaştıracak diğer yöntemler tutarlı olarak kullanılamamaktadır. Erişilebilirlik yasal uygulama süreçlerini ve bunların etkinliğini analiz etme kapasitesine sahip olan kurumların, denetim mekanizmasının, teknik ve akademik paydaşların daha fazla katılımına ihtiyaç vardır.

Özetle, yürürlükteki düzenlemelerde benimsenen yaklaşımın kamu farkındalığından eğitime, teknik ekiplerin oluşturulmasına, kılavuzluk sağlanmasına, uygunluğun izlenmesine veya yeterli yaptırımlara kadar farklı düzeylerde daha tutarlı ve etkili olması gerekmektedir.

Ulaşımda Erişilebilirlik Eğitimi: Ulaşımda erişilebilirlik konusundaki bilgi eksikliği bakanlıklar, yerel yönetimler, üniversiteler ile kamu ve özel sektör işletmelerinin sorumlu olduğu geniş bir mecrada her düzeyde görülebilmektedir. Bu eksikliği giderebilmek amacıyla verilecek ulaşımda erişilebilirlik eğitimlerinin sadece üniversite düzeyinde (mimarlar, mühendisler, tasarımcılar) değil aynı zamanda usta, teknisyen gibi altyapının inşasında görev alan personel ve bilet satıcıları, güvenlik gibi ulaşım hizmetleri veren personel düzeyinde de planlanması sağlanmalıdır. Eğitim kamu kurumlarında, ulaşım işletmelerinde ve sektördeki diğer (kamu veya özel) şirketlerdeki idari düzeylere kadar ulaşmalıdır. Güvenlik hususlarının göz ardı edilemeyeceği gibi erişilebilirlikle ilgili alanlar da göz ardı edilmemelidir.

Kullanıcıların ve Kullanıcı Temsilcilerinin Katılımı: Engelli ve yaşlı bireyler, yaşadıkları hareketlilik sorunları ile ilgili tecrübelerini paylaşarak çözüm önerilerinin oluşturulmasına katkıda bulunabilirler. Bu nedenle deneyimlerinin dikkate alınmasını sağlamak için katılımcı mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir. Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin haklarını savunan kuruluşlar ve derneklerden olu-şan güçlü bir yapının oluşturulması, doğru teknik tavsiyeler ile birlikte, yasal uygulama gündemini ileriye taşımak ve kendi ihtiyaçlarını ele alabilmek için yeterli ve pratik çözümler önermek adına anahtar unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda da kullanıcılar ve dolaylı olarak etkilenenlerden geri bildirimler almak ve sürecin gelişimini alınan bildirimler doğrultusunda sağlamak önem arz etmektedir.

Bilgi ve Farkındalık: Yapılan anket çalışması ve gerçekleştirilen toplantılar doğrultusunda ilgili pek çok paydaşın, sadece erişilebilirlik koşullarının nasıl iyileştirilebileceği konusunda değil, aynı zamanda uyum göstermek zorunda oldukları erişilebilirlik düzenlemeleri hakkında da herhangi bir bilgiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu durum bir taraftan yaşlı ve engelli bireylerin ihtiyaçları ve yasalara uyma gerekliliği konularındaki farkındalık eksikliğini gösterirken, diğer taraftan özellikle uzun dönemli bir perspektiften bakıldığında sosyal ve özel faydalar konusunda da bilgi eksikliği olduğunu göstermiştir.

Teknolojinin Kullanımı ve Kalite Yaklaşımı: Erişilebilirlik iyileştirmeleri pek çok durumda yeni teknolojilerin kullanılması ile ilişkilidir. Halihazırda seyahat planlamasındaki yeni gelişmeleri desteklemek için hareket halinde bilgi sunma (uygulamalar), ek bilgi sistemleri (görsel-işitsel), renkli kodlama, hareketlilik araçları ve ilgili çözümler gibi bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Ayrıca, etkili ve daha kontrol edilebilir indirimli seyahat sistemine ek olarak entegre biletleme sistemleri de bu alandaki önceliklendirilmiş yaklaşımlar arasında yer almaktadır.

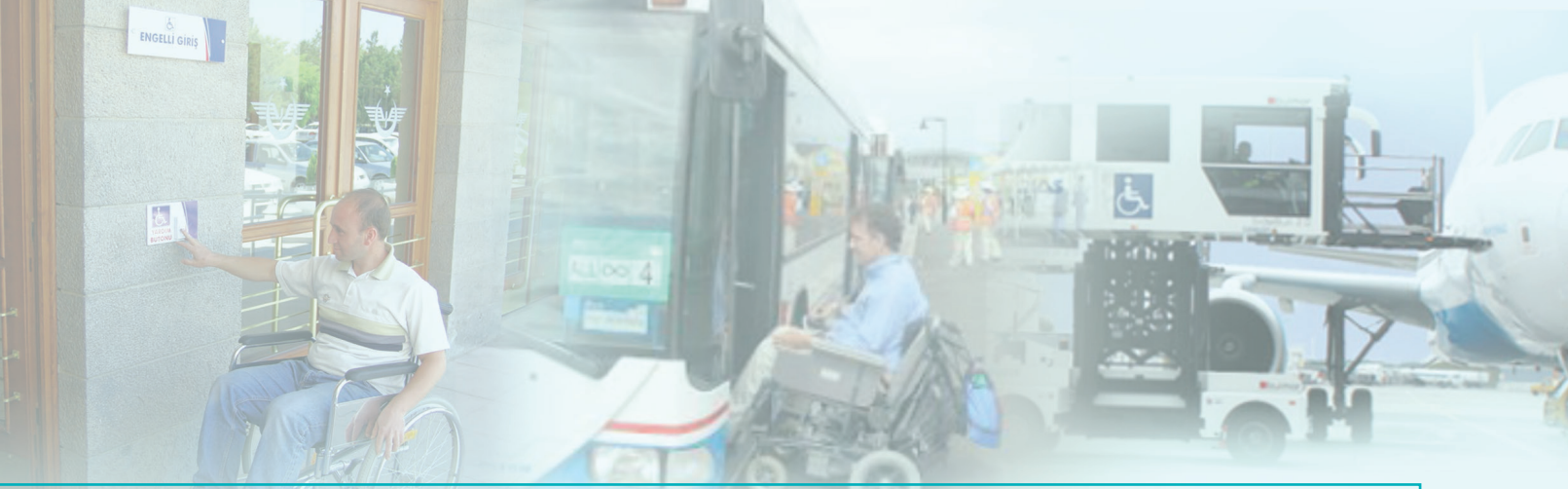

5. STRATEJİK VİZYON, AMAÇLAR VE HEDEFLER

VİZYON

"Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak"

MİSYON

"Ulaşım hizmetlerinin herkes için erişilebilir hale gelmesini sağlayan öncü kuruluş olmak"

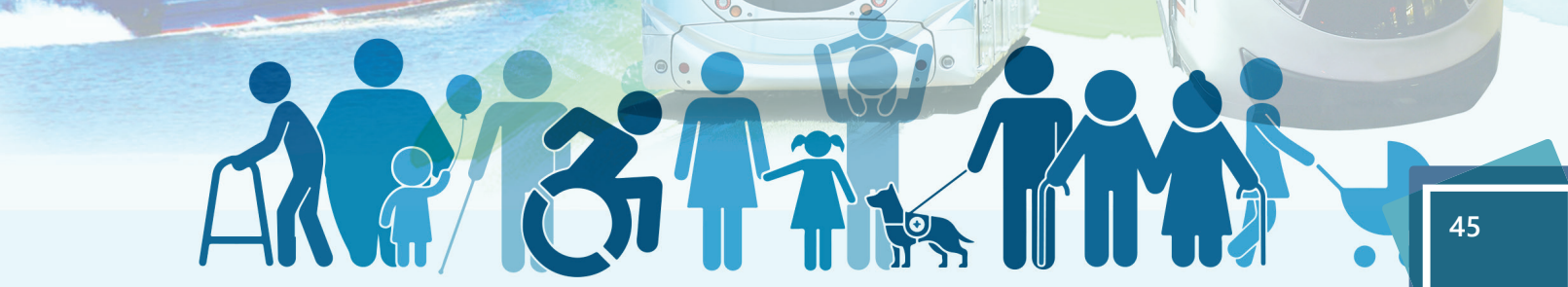

5.1 EYLEM PLANI'NIN STRATEJİK AMAÇLARI

Erişilebilir ulaşım sisteminin vizyonu ile uyumlu olacak şekilde altı adet amaç belirlenmiştir. Belirlenen amaçlar çok farklı geliştirme alanı ihtiyaçlarını kapsayacak şekilde tespit edilmiştir. Bölüm kapsamında amaçlar verilmekte ve kapsamları özet olarak ifade edilmektedir.

1. Farkındalığın Artırılması
2. Yönetişim Yapısının Güçlendirilmesi
3. Düzenleme ve Denetlemenin Güçlendirilmesi
4. Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi
5. Alt ve Üstyapılar ile Araçların Erişilebilirliğinin İyileştirilmesi
6. Ulaşım Türleri Arası Entegrasyonun Güçlendirilmesi

5.2 EYLEM PLANI'NIN HEDEFLERİ

Eylem Planı'nın sonucunda erişilebilirlik konusunda beklenen iyileşmelerin sağlanabilmesi için Eylem Planı'nın hedeflerinin amaçlar ile uyumlu şekilde tarif edilmiş olması gerekmekte ve hedefler net olarak ifade edilmelidir. Hedefler plan kapsamında geliştirilmesi beklenen alanlar ile ilgili ve kapsamlı olmalıdır. Yapılan çalışmalar kapsamında 14 adet hedef belirlenmiştir:

1. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalığın artırılması,
2. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda koordinasyonun güçlendirilmesi,
3. Ulaşımda erişilebilirlik düzenlemelerinde kaydedilen ilerlemenin izlenmesinin ve değerlendirilmesinin yaygınlaştırılması,
4. İhtiyaç duyulan mevzuat ve standartların oluşturulması,
5. Mevzuat ve standartlara uygunluğun sağlanması,
6. Ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliği hakkında verilerin bulunmasının sağlanması,
7. Ulaşımda erişilebilirlikle ilgili araştırma-geliştirme kapasitesinin geliştirilmesi,
8. Ulaşım sektöründe erişilebilirlik mesleki ve farkındalık eğitimlerini yaygınlaştırarak sürdürülebilirliğin sağlanması,

9. Erişilebilirliğin, ulaşımda hizmet kalitesi kavramının öncelikli bir unsuru haline getirilmesi,
10. Erişilebilir ulaşımın dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla desteklenmesi,
11. Erişilebilirliği artırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılarak, erişilebilir ulaşımın evrensel tasarım ve yeniliklerle desteklenmesi,
12. Ulaşım yapılarının (terminal, istasyon vb.) erişilebilirliğinin sağlanması,
13. Erişilebilir ve etkili biletlemenin tüm ulaşım ağında etkin hale getirilmesi,
14. Entegre ulaşım türleri ile kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması.

Strateji, ulaşım erişilebilirliğini geliştirmeye yönelik bu hedeflere ve vizyona ulaşmak için bir dizi eylem önermektedir. Ülkemizde mevcut erişilebilirlik durumunun analizinin sonucu olan bu Üst Düzey Hedefler (ÜDH), bir dizi toplantı ve çalıştayda ulaşım sistemimizin kilit paydaşlarıyla iş birliği içerisinde tanımlanmıştır.

Önerilen hedefler genel nitelikte olup, belirli bir ulaşım türüne yönelik değildir; tüm ulaşım sistemini kapsamaktadır.

6. STRATEJİK HEDEFLERE ULAŞILMASINI SAĞLAYACAK EYLEMLER VE EYLEM PLANI'NIN SÜREÇ ADIMLARI

"Eylem Planı", ülkemizin ulaşım sisteminde gerekli olan dönüşümü başlatarak ve uygulama için ulaşılması mümkün bir zaman çizelgesi belirleyerek "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi"nin gerçekleştirilmesine giden yolda takip edilecek koordineli yaklaşımı sunmaktadır.

Sunulan eylemler; sistemlerin işlevleri, uygulamalar, politikalar ve prosedürlerin iyileştirilmesi ve teknik iyileştirmeler vasıtası ile gerekli değişimlerin sağlanmasıyla yaşlı ve engelli bireylerin ulaşım sistemlerini kullanımlarının maksimum düzeye çıkarılmasını amaçlamaktadır.

Hizmetlerin işletilmesinde yapılacak tüm bu değişiklikler, yalnızca engelli bireylerin ihtiyaçlarını hedef almamalı; aynı zamanda söz konusu bireyler tarafından kullanılan destek ekipmanları ile ulaşım sistemlerinin entegrasyonunu sağlamalıdır.

ŞEKİL 7: Eylem Planı Özeti

Eylem Planı, stratejide belirlenen bir dizi üst düzey hedefe ulaşmak üzere tasarlanmıştır. Toplamda 14 adet olan Hedefler (ÜDH'ler), erişilebilirlik alanındaki eksikliklerin ele alınması kapsamında yönlendirici ilkeler olarak belirlenmiştir.

Ulaşımda erişilebilirliğe yönelik sektörel eylemlerde kaydedilen ilerlemelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığının sorumluluğunda yürütülecektir. Aynı zamanda bu çalışma kapsamında her ulaşım türü için belirlenen eylemlerde kaydedilen ilerlemeler değerlendirilerek, düzenli aralıklarla raporlanacaktır.

Eylem Planındaki süreler, mer'i mevzuatta erişilebilirlikle ilgili öngörülen sürelere uzatma ya da yeni bir süre verme hususunu ifade etmeyip, yürürlükteki hususların erişilebilirliğinin sağlanarak uygulamaların takibiyle ilgilidir. Eylem Planı kapsamında yer alan eylem adımlarında araçların/altyapının/üstyapının erişilebilirliğinin tespiti mevzuatta belirtilen formlar ve TSE standartları referans alınarak sağlanacaktır.

Eylem adımlarında belirtilen tarihler, eylem adımının başlayacağı ve biteceği yılın üçer aylık (çeyrek) dönemi olarak (Ç kısaltması ile) ifade edilmiştir.

7. AMAÇ, HEDEF VE EYLEMLERE İLİŞKİN ÖZET TABLO

Amaçlara erişlebilmesi için ilgili hedeflerin başarı ile tamamlanması gerekmektedir. Hedeflerin başarılabilmesi için ise eylemlerin başarı ile tamamlanması gerekmektedir. Bu kapsamda her bir hedef ile ilgili eylemler tanımlanmıştır. Tablo 6'da, Amaç – Hedef ve Eylem'ler süreç hiyerarşisi altında verilmektedir.

Bu kapsamda 6 amaç, 14 hedef ve 33 eylemin yer aldığı Eylem Planı yapısı Tablo 6'da özet halde verilmiştir.

TABLO 6: Amaç-Hedef ve Eylem Eşleşmesi

Amaç Sayısı	Amaçlar	Hedef Sayısı	Hedefler	Eylem Sayısı	Eylem Adı	Eylem Adımı Sayısı
6	FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	1	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	1	Kullanıcı farkındalığının ve toplumsal farkındalığın artırılması	7
	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ	2	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	1	Erişilebilir ulaşım konularında bağlayıcı karar alan koordinasyon kurulu ve dijital platformun oluşturulması	3
			ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI	1	Eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçların gerçekleştirilmesini takip edecek; izleme ve değerlendirme sistemlerinin oluşturulması	2
	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	2	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	5	Taksilerin erişilebilirliği ile ilgili mevzuatın oluşturulması	1
					Şehirler arası otobüs hizmetlerinin erişilebilirliği ile ilgili mevzuat ve standartların oluşturulması	1
					Yolcu gemilerinin erişilebilirliğine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılması	1
					Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişebilirliğine yönelik çalışmaların mevzuata uygun olacak şekilde yerel ulaşım ana planları ve ulusal ulaşım ana planları içerisinde yer almasının sağlanması	1
					Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat haklarına yönelik ulaşımda erişilebilrlik bilgilendirmelerinin tüm hizmet sağlayıcılar için zorunlu hale getirilmesi	1
			MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI	4	İhaleler ve İşletme /Taşıma İzinleri	1
					Erişilebilirlik standartlarına uygunluk için yapılacak dönüşümlerde teşvik mekanizmasının çalıştırılması	1
					Ulaşım sistemlerinde erişilebilirliğin mevcut durumunun tespit edilmesi	5
					Ulaşımda erişilebilirlik denetimlerinin yaygınlaştırılması	2
	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	5	ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI	1	Veri normlarının belirlenerek ulaşım erişilebilirliği veri tabanının ve dijital erişilebilirlik haritasının oluşturulması ve güncelliğinin sağlanması	2
			ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	1	Erişilebilirlik alanında Ar-Ge ekosisteminin desteklenmesi	2
			ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI	1	Ulaşım sektöründe mesleki ve farkındalık eğitimlerinin yaygınlaştırılması	6
			ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	3	Erişilebilirlik hizmet kalite ölçüm ve değerlendirme sisteminin oluşturulması	2
					Ulaşım sektörüne hizmet veren çağrı merkezlerinin erişilebilirliğinin iyileştirilmesi	1
					Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	7
			ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	5	Kullanıcı dostu erişilebilir dijital ulaşım uygulamasının geliştirilmesi	1
					Ulaşım alanında hizmet sağlayan internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi	2
					Erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılması	1
					Engelli bireylerlerin Şehir içinde yaya olarak güvenli dolaşımının iyileştirilmesi	2
					Entegre tek kart sisteminin erişilebilir seyahat planlarında kullanılması	1

Amaç Sayısı	Amaçlar	Hedef Sayısı	Hedefler	Eylem Sayısı	Eylem Adı	Eylem Adımı Sayısı
6	**ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİR-LİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ**	3	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	2	Erişilebilir araçlar	5
					Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	3
			ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	6	Ulaşım yapılarında (terminal, istasyon vb.) işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	6
					Ulaşım yapılarında (terminal, istasyon vb.) yatay ve düşey hareketliliğin erişilebilir hale getirilmesi	5
					Otoparkların erişilebilir hale getirilmesi	1
					İndüksiyon döngü sistemleri	2
					Ulaşım yapılarında (terminal, istasyon vb.) bulunan tuvaletlerin erişilebilir hale getirilmesi	10
					Ulaşım yapılarının (terminal, istasyon, tesis vb.) yakın çevresi ve diğer (yukarıdaki eylem adımları dışında kalan) ulaşım yapı tasarım kriterlerinin sağlanması	2
			ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ	1	Erişilebilir biletleme	1
	ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	1	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	1	Ulaşım türleri arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi	2

8. Eylem Planı

8.1 STRATEJİK AMAÇ 1

FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım hizmetlerine erişimde karşılaştıkları zorluklarla ilgili toplum genelinde bir hassasiyet bulunmasına karşın; erişilebilirlik koşullarının neden iyileştirilmesi gerektiği, nasıl iyileştirilebileceği ve ulaşımda erişilebilirlik kapsamında engelli ve yaşlı bireylerin sahip oldukları haklar konusunda kamuoyunda farkındalık düzeyinin artırılması ihtiyacı bulunmaktadır.

Ulaşımda erişilebilirlik konusunda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplumsal hayata katılımıyla ilgili gerekli zihniyet değişimini oluşturarak; hizmet/ürün sağlayıcılar tarafında farkındalık seviyesinin yükselmesi ile birlikte ürün ve hizmetlerin tasarımından uygulanmasına, destek hizmetlerinden geri bildirimlere kadar geniş bir yelpazede daha yüksek bir farkındalık düzeyinde kapsayıcı uygulamalar gerçekleştirilebilmesi amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 1.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım türlerine erişilebilirliği konusunda farkındalığın artırılması, ulaşımda erişilebilirliğin engelli ve yaşlı bireyler özelinde ve toplum genelinde yaratacağı olumlu etkinin ilgili tüm ürün ve hizmet sağlayıcılar ve kamuoyunda algılanmasını sağlayacak çalışmaların planlanması, uygulanması ve sonuçları ölçümleyerek gerekli iyileştirmelerin yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

KULLANICI FARKINDALIĞININ VE TOPLUMSAL FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI (Eylem No: 1.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem ile öncelikle tüm ulaşım türlerinde erişilebilirlik, iletişim ve farkındalık çalışmalarına yön verecek bir iletişim stratejisi oluşturularak, çalışmaların yürütülmesi ve ölçümlenmesi gibi konular ele alınacaktır. İletişim stratejisi kapsamında farkındalığı artırıcı etkinlikler düzenlenecek ve sürecin sonunda, düzenlenen faaliyetler neticesinde toplum genelinin ve hizmet sağlayıcıların ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalık düzeyleri ölçümlenerek aradaki fark tespit edilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
İyileştirilmesi Gereken Alan	Toplum genelinde ve hizmet/ürün sağlayıcılar tarafından hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere karşı sergilenebilen yanlış davranışlar ve hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hakları konusunda farkındalık eksikliğinin giderilerek, yolcu taşımacılığının erişilebilirliği konusunda farkındalığın artırılması, iyileştirilmesi gereken bir husustur.

Eylem Adımı-1	Farkındalık artırma ve iletişim stratejisinin hazırlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları ve Ajanslar
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç- 2022/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik farkındalık artırma stratejisinin hazırlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Farkındalık artırıcı etkinlikler düzenlenmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
Iş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yükseköğretim Kurulu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Düzenlenen farkındalık artırıcı etkinlik sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-3	Farkındalık artırma faaliyeti için basılı ve görsel materyallerin ve içeriklerin tasarlanması ve üretilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Yıllık farkındalık artırma faaliyeti için basılı ve görsel (dijital mecralar da dahil) materyal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Sosyal medya aracılığıyla farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç-2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	"Farkındalık Artırma ve İletişim Stratejisi"ne uygun olarak, sosyal medyada paylaşılan farkındalık artırma faaliyetlerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-5	**TV programları ve kamu spotları aracılığıyla farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç-2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Yılda en az bir adet TV programı veya kamu spotu hazırlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-6	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin haklarına yönelik farkındalık düzeyini artıracak "farkındalık deneyimi alanları"nın kurularak yaygınlaştırılmasının sağlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Pilot farkındalık deneyimi alanı oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-7	**Ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalık düzeyindeki değişimin ölçümlenmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
Iş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Araştırma Kuruluşları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Farkındalık düzeyindeki artış oranı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

8.2 STRATEJİK AMAÇ 2

YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Yönetişim yapısının güçlendirilmesi, yeni nesil yönetim yaklaşımı ve katılımcı yönetimin yaygınlaştırılmasını ifade etmektedir.

Yeni yönetişim kurgusu; bütünleşik bir yönetim sistemi oluşturulması, dijital hizmetlerin niteliği ve niceliğinin artırılması, kurum kültürünün ve kurumsal iletişimin güçlendirmesi ve bir sistem ile izlenmesini ifade etmektedir. Yönetişim yapısı ile yukarıdan aşağıya direktif oluşturulması değil tüm paydaşların katılımı ile gerçekleştirilebilir bir yapının kurulması hedeflenmektedir.

Ulaşımda erişilebilirlik stratejisinin etkili bir şekilde uygulanması ve tüm paydaşların aynı amaç çerçevesinde hareket etmesi için iyi bir erişilebilirlik yönetişimi gerçekleştirilmesi ve ulaşım sistemlerinin bağlantı noktalarında; erişilebilirlik planlaması, tasarımı, uygulaması ve bakımı konularında iş birliği ve destek sağlanması önem arz etmektedir.

Ulaşımda erişilebilirlik kavramı; bilgi teknolojilerinden şehir planlamaya, sosyal politikalardan iletişime kadar çeşitli uzmanlık alanlarıyla ilgili bir kavramdır. Bu nedenle erişilebilir ulaşımda yapılacak planlamalar, düzenleme, uygulama ve denetim gibi konularda yönetişimin temel ilkeleri olan katılımcılık, iş birliği ve etkileşimin sağlanacağı koordinasyon çalışmalarının yapılması, bu stratejik amaç kapsamında ele alınmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 2.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilir ulaşım hizmetlerinden kolaylıkla ve yeterli seviyede yararlanabilmeleri için ilgili kamu kurum ve kuruluşları, valilikler, belediyeler, özel sektör işletmeleri, akademik kurumlar, sivil toplum kuruluşları ve diğer bütün paydaşlar ile güçlü bir koordinasyon ve etkin iletişim sağlayacak bütünsel ve uygulanabilir kararlar alıp uygulamaya geçirebilecek, yasal dayanağı olan bir kurulun oluşturulması ve erişilebilirlik birimlerinin yerel yönetimlerde yaygınlaştırılması, stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM KONULARINDA BAĞLAYICI KARAR ALAN KOORDİNASYON KURULU VE DİJİTAL PLATFORMUN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 2.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Tüm ulaşım türlerinde erişilebilirlik faaliyetlerinin ülke çapında bütünsel bir bakış açısıyla yürütülebilmesi amacıyla; öncelikle ilgili kurumlardan paydaşların bir araya geldiği, bağlayıcı kararlar alıcı ve uygulamaları koordine edici nitelikte bir koordinasyon kurulu ve erişilebilirlik alanında araştırmalar yapacak alt kurullar oluşturulacaktır. İllerde ulaşımda erişilebilirlik faaliyetlerini de takip ederek koordinasyonu sağlamak amacıyla birimler oluşturulacaktır. Ayrıca ulaşımda erişilebilirlik konusunda ihtiyaç duyulan çalışmaların ve projelerin belirlenmesine yönelik dinamik bir geri besleme sisteminin oluşturulması ile bu alanda vatandaşların etkin katılımı sağlanarak, yönetişim ve koordinasyon güçlendirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulusal ve yerel düzeyde ulaşımda erişilebilirlik faaliyetlerinin etkin bir şekilde koordinasyonunun sağlanarak yönetişimin iyileştirilmesi, erişilebilirlik konusunda alınan kararların uygulanabilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan değerlendirildiğinde yönetişimin güçlendirilmesi hususu, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır. Ayrıca yönetişimin kapsayıcılık ve katılımcılık özellikleri doğrultusunda görüş ve önerilerin sadece kurumsal düzeyde değil, bireysel olarak da iletilebileceği bir platform oluşturulması suretiyle vatandaşların geri besleme sürecine dahil edilerek koordinasyonun güçlendirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Eylem Adımı-1	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturularak faaliyete geçirilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu(TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nda alınan karar sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Yerel yönetimlerde ulaşımda erişilebilirlik faaliyetlerinin de takip edileceği erişilebilirlik birimlerinin kurulması amacıyla düzenleme çalışmalarının yapılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç-2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik birimine sahip yerel yönetim sayısı/Yerel yönetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Ulaşımda erişilebilirlik alanında vatandaşların geri bildirim, görüş ve önerilerinin alınması amacıyla dijital platform oluşturulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Teşkilatı ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç-2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Dijital platformda yapılan geri bildirim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 2.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI

Eylem Planı'nın başarı ile tamamlanabilmesi için sistematik bir takip mekanizmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamda hedeflere yönelik belirlenen eylemler ve eylem adımlarının başarı ile tamamlanabilmesi için bir sistem kurgusu oluşturulacaktır.

Takip sistemine ek olarak ilgili tüm paydaşların süreçlerden haberdar olabilmelerini sağlayacak ve katılımcı yönetimin temeli olan gerçekleşme durumları ile ilgili durum paylaşımları da eylem kapsamında gerçekleştirilecektir.

EYLEMLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ İLE ELDE EDİLEN SONUÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİ TAKİP EDECEK İZLEME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİNİN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 2.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Eylem Planı hedeflerine ulaşmak amacıyla, performans göstergelerinin dönemsel olarak izlenmesi ve değerlendirilmesini sağlayacak dijital izleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulması amaçlanmaktadır. Dijital erişilebilirlik performansı izleme mekanizması ile elde edilen verilerin analizi ve eylem adımlarının sonuçları hakkında edinilen bilgiler, düzenli olarak raporlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun
İyileştirilmesi Gereken Alan	Eylem Planı'nın sorunsuz tamamlanabilmesi için tüm eylemler ile ilgili paydaşlar arasında koordinasyon sağlanarak, izleme ve değerlendirmenin tek bir sistem üzerinden yapılması gerekmektedir. Bunun için bir izleme mekanizmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Eylem Adımı-1	Eylemlerin takibi için tüm ulaşım türlerini kapsayan erişilebilir dijital performans izleme sisteminin hazırlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Teşkilatı ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE TÜBİTAK BİLGEM Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Eylem Planı Paydaşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2022/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir dijital performans izleme sisteminin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Eylem adımlarına ilişkin sonuçların raporlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Eylemlerden Sorumlu Paydaş Kuruluşlar
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu TÜBİTAK TÜSSİDE TÜBİTAK BİLGEM
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Her altı ayda bir dönemsel Eylem Planı sonuç raporunun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 2

8.3 STRATEJİK AMAÇ 3

DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Ulaşım hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilerek erişilebilirlik düzenleme ve standartlarının tüm ulaşım hizmetlerinde etkin bir şekilde uygulanması için düzenlenme ve denetim yapısının ihtiyaçları karşılaması ve güçlü olması önem arz etmektedir.

Bu çerçevede hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik gereksinimlerinin karşılanarak herkes için erişilebilirlik temel ilkelerinin uygulanmasını sağlayacak; etkin, kapsayıcı, bütünsel düzenleme ve denetleme yapısının oluşturulması stratejik amaç olarak belirlenmiştir.

STRATEJİK HEDEF 3.1: İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hareket alanını genişletirken uygulamada ortaya çıkacak ihtiyaçların karşılanmasına yönelik; dinamik ve ihtiyaçlara hızla cevap veren bir düzenleme sistemi oluşturulması, mevzuatta ve yayımlanan standartlarda yer almayan hususların belirlenerek düzenlenmesi hedeflenmektedir.

TAKSİLERİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ MEVZUATIN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 3.1.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Taksiler bireysel hareket güçlüğü yaşayan kişiler için kapıdan kapıya taşıma imkânı sunan, esnek ve diğer ulaşım türleri arasındaki bağlantıları tamamlayan önemli bir işleve sahiptir. Taksilerin erişilebilirliğinin sağlanması ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler, ulaşım ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik; zaman tarifesi, güzergâh gibi kısıtlar olmaksızın ulaşım gereksinimlerininin karşılanabileceği kendilerine özel alternatif bir ulaşım aracına sahip olacaklardır. Bu eylem kapsamında taksilerin erişebilirliğinin sağlanmasına yönelik mevzuat düzenlemelerinin yapılması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 5393 sayılı Belediye Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilir taksi ihtiyacının giderilmesine yönelik mevzuat oluşturulması önemli bir iyileştirme alanıdır.

Eylem Adımı	Erişilebilir taksi mevzuatının hazırlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2023/1.Ç- 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Taksilerin erişilebilirliği ile alakalı mevzuatın oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ŞEHİRLER ARASI OTOBÜS HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 3.1.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin diğer bireylerle eşit koşullarda şehirler arası otobüs hizmetlerinden faydanlaması amacıyla ilgili mevzuatla düzenlenmiş hususların uygulanmasına yönelik transfer aparatlarının yaygınlaşması için standart uygulama süreçlerinin tamamlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Karayolu Taşıma Yönetmeliği 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere hizmet verecek şehirler arası otobüslerin sayısını artırmak amacıyla gereksinim duyulan transfer aparatlarının kullanımının yaygın olmaması sebebiyle bu alanda yapılacak düzenlemeler iyileştirme alanı olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Şehirler arası ve hava yolu transferi yapan yolcu otobüslerine erişebilirliği sağlayacak aparatların standartlarının oluşturularak kullanımının yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç- 2023/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Transfer aparatının onay sürecinin tamamlanma oranı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

YOLCU GEMİLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNE YÖNELİK MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI (Eylem No:3.1.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında yolcu gemilerinin erişebilirliğinin sağlanmasına yönelik ihtiyaç duyulan mevzuat çalışması gerçekleştirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme Gemilerin Teknik Yönetmeliği Gemi ve Su Araçlarının İnşa, Tadilat ve Bakım - Onarım Yönetmeliği
İyileştirilmesi Gereken Alan	Gemilerin mevzuat ve standartlara uygun şekilde erişilebilirliğinin sağlanması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Yolcu gemilerin erişilebilirliği ile ilgili ihtiyaç duyulan düzenlemenin tamamlanarak, erişilebilir olmayan gemilerin erişilebilir hale getirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Üniversiteler Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç-2023/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Yolcu gemilerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik ihtiyaç duyulan düzenlemenin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN ERİŞEBİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN MEVZUATA UYGUN OLACAK ŞEKİLDE YEREL ULAŞIM ANA PLANLARI VE ULUSAL ULAŞIM ANA PLANLARI İÇERİSİNDE YER ALMASININ SAĞLANMASI (Eylem No: 3.1.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı, kentlerin ve ülkelerin en üst düzeyde ulaşım strateji ve planlarını yansıtma niteliğinde olan ulaşım ana planı çalışmalarında hareket kabiliyeti kısıtlı bireyleri dikkate alan çalışmaların da yürütülmesine yönelik gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılarak erişilebilirlik kriterlerinin ana planlarda yer almasını sağlamaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 11. Kalkınma Planı
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşım ana planlarında erişilebilirlik konusunun yer alması, iyileştirilebilir alan olarak belirlenmiştir.

Eylem Adımı	**Ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğine yönelik çalışmaların ulaşım ana planları ve bu planlarla ilişkili hareketlilik planlarında yer almasına dönük düzenleme çalışmalarının yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Düzenleme çalışmalarının yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN SEYAHAT HAKLARINA YÖNELİK ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK BİLGİLENDİRMELERİNİN TÜM HİZMET SAĞLAYICILAR İÇİN ZORUNLU HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 3.1.5)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolculuklarını daha etkin bir şekilde planlayabilmeleri amacıyla yolculuk öncesinde ulaşım sürecinde sahip oldukları hakları bilmeleri önem arz etmektedir. Bu düşünceden hareketle bu eylemde, ulaşım hizmeti sunan işletmeler tarafından çağrı merkezleri, internet siteleri gibi uygulamalarla yapılan bilgilendirmelerin tüm engel gruplarına hitap edecek şekilde, önceden talepte bulunmaksızın ön koşul haline getirilmesi amaçlanmıştır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolculuk sürecinde sahip oldukları hakların, yolculuk öncesinde talep olmaksızın uygun yöntemlerle bildirilmesi hususu oluşabilecek hak mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere seyahat haklarıyla ilgili (indirimler vb.) bilgilerin, çağrı merkezleri ve internet siteleri üzerinden re'sen duyurularak uygulanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş.
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2023/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik bilgilendirme ve uygulama altyapısını tamamlayan kurum sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 3.2: MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım hizmetlerinden diğer bireylerle aynı koşullarda eşit ve adil bir şekilde faydalanmasına yönelik olarak düzenlenmiş mevzuat ve standartlara uyumun sağlanması ve bu alanda ulaşım hizmeti veren tüm kurum ve kuruluşların yükümlülüklerini yerine getirip erişilebilirlik gereksinimlerini eksiksiz karşılamasına yönelik atılacak adımlar ve ulaşımda erişilebilirlik alanında yapılacak denetimler, stratejik hedef olarak ele alınmıştır.

İHALELER VE İŞLETME/TAŞIMA İZİNLERİ (Eylem No: 3.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı; erişilebilirlik gereksinimlerinin tüm ulaşım hizmetlerinde uygulanmasını sağlamak için yapılacak kamu ihalelelerinde erişilebilirlik kriterlerinin uygulanmasının ön koşul haline getirilmesini sağlamaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Satın alma ve ihale aşamalarında erişilebilirlik kriterlerinin eksikliği, iyileştirilmesi gereken bir alandır.

Eylem Adımı	Ulaşım sektörüyle ilgili yapılacak kamu ihalelerinde erişilebilirlik standartlarının yerine getirilmesi için mevzuat düzenlemesi yapılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türk Loydu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaştırma Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2024/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Mevzuat düzenlemesinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ERİŞİLEBİLİRLİK STANDARTLARINA UYGUNLUK İÇİN YAPILACAK DÖNÜŞÜMLERDE TEŞVİK MEKANİZMASININ ÇALIŞTIRILMASI (Eylem No: 3.2.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemde, ulaşımda erişilebilirlik konusunda yapılacak dönüşümlerde ortaya çıkacak erişilebilirlik maliyetlerinin karşılanmasına yönelik sürdürülebilir bir finansal teşvik sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma yapılması amaçlanmıştır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilirliğin tüm ulaşım türlerinde hızlı ve etkin bir şekilde sağlanması için finansal teşvik sisteminin eksikliği, sürüdülebilirlik açısından iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	Tüm ulaşım türlerinde erişilebilirlik için finansal teşvik modellerinin oluşturulması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Belediyeler TÜBİTAK Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Teşvik modellerinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM SİSTEMLERİNDE ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMUNUN TESPİT EDİLMESİ (Eylem No: 3.2.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında öncelikle ulaşımda erişilebilirliğin iyileştirilmesine yönelik mevcut durum analiz çalışmaları ile erişilebilirlik durum tespiti yapılacaktır. Bu çerçevede öncelikle mevcut durum analizi çalışma planı oluşturulacaktır. Tüm ulaşım türlerinde mevcut altyapının, üstyapının, araçların ve sistemlerin erişilebilirlik standartlarına uygunluğu tespit edilecektir. Ayrıca tüm ulaşım türlerindeki terminaller, iskeleler, istasyonlar ve durakların erişilebilirlikle ilgili maliyet analizleri yapılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım sistemlerine erişebilirliğinin sağlanabilmesi; altyapıyı, üstyapıyı ve araçları erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirecek iyileştirmelerin yapılabilmesi ve erişilebilir ulaşımla ilgili yapılacak planlamalara altlık oluşturulması amacıyla tüm paydaşların katılımıyla koordineli olarak, bütünsel ve sistematik bir bakış açısıyla mevcut durumun tespit edilmesi gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Mevcut durum analizi çalışma planının oluşturulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2022/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Çalışma planının oluşması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım altyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türk Loydu Mersin Deniz Ticaret Odası İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygunluğun tespit edilerek mevcut durum analiz raporunun hazırlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım üstyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren İşletmeler Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygunluğun tespit edilerek mevcut durum analiz raporunun hazırlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	Tüm ulaşım türlerinde yolcu taşıma hizmeti veren araçların erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren İşletmeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygunluğun tespit edilerek mevcut durum analiz raporunun hazırlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Erişilebilir terminal, iskele, istasyon ve durakların dönüşümü için maliyet analizinin yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2023/3.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik maliyet analizi çalışmasının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DENETİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No: 3.2.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yönelik ulaşımda erişilebilirliği sağlamak için erişilebilirlik zinciri içerisinde yer alan bütün unsurların standartlara uygunluğunu sağlayarak, sürekli iyileştirilmesine yönelik denetim çalışmalarını sistematik ve bütünsel bir şekilde yapmaktır. Bu kapsamda ulaşım alanında erişebilirliğin iyileştirilmesine yönelik hem açık saha denetimleri hem de hizmet sağlayıcılara yönelik üçüncü göz ve diğer uygulamalara yönelik denetimlerin yapılması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Erişlebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşımda erişilebilirlik gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik hizmetlerin etkin denetimi, standart ve mevzuatın uygulanması açısından önem arz etmektedir. Standartlara uygunluğun sağlanması amacıyla denetimin erişilebilirlik çalışmalarının sürekli bir unsuru haline getirilmesi, iyileştirme alanı olarak bu eylem kapsamında belirlenmiştir.

Eylem Adımı-1	**Kaldırım ve engelli otoparkı işgallerine ilişkin yapılan denetimlerin artırılması**
Sorumlu Kuruluş	İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Belediyeler (Zabıta Birimleri)
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Kaldırım ve otopark işgallerine ilişkin yıllık denetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Ulaşımda erişilebilirliğe uygunluğun değerlendirilmesine yönelik 3. göz (3. taraf) denetim planının oluşturularak yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç-2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Gerçekleştirilen 3. Göz (3. Taraf) denetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

8.4 STRATEJİK AMAÇ 4

KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

Bu kapsamda kurumsal gelişimin sistematik bir şekilde yürütülmesi, teknolojik ilerleme, personel yetkinliğinin artırılması, erişilebilirlik veri tabanının oluşturularak güncelliğinin sağlanması suretiyle kurumsal erişilebilirlik altyapılarının geliştirilmesi ile bu yapının teknoloji, inovasyon ve Ar-Ge ekosistemiyle desteklenerek hedeflenen erişilebilir ulaşım hizmet kalitesi düzeyine ulaşılması amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 4.1: ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI

Zamanında, düzenli ve kaliteli veriler olmadan karar mercilerinin erişilebilirlik iyileştirmelerine ilişkin doğru karar almaları mümkün değildir. Etkili bir veri toplama sisteminin oluşturulması ve ülke genelinde uygulanması, stratejinin önemli hedeflerinden birisidir. Böylelikle taleplere göre hizmet koşullarını uyumlaştırmak ve iyileştirmek için ulaşım sektöründe ihtiyaç duyulan güncel verilerin sağlanması hedeflenmektedir.

VERİ NORMLARININ BELİRLENEREK ULAŞIM ERİŞİLEBİLİRLİĞİ VERİ TABANININ VE DİJİTAL ERİŞİLEBİLİRLİK HARİTASININ OLUŞTURULMASI VE GÜNCELLİĞİNİN SAĞLANMASI (Eylem No: 4.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşımda erişilebilirlik veri tabanı projesi hayata geçirilerek, tüm ulaşım türleri için erişilebilirliğin ulusal düzeyde takibini sağlayacak bir veri tabanı oluşturulacaktır. Bu veri tabanı sayesinde verilerin düzenli akışı ve depolanması sağlanacaktır. Veri tabanı oluşturulduktan sonra, ilgili kurum ve kuruluşların düzenli veri girişleri sayesinde verilerin güncelliği sağlanacaktır. Veri tabanı oluşturulurken veri normları belirlenerek, veri tabanına gelecek olan verilerin bir standart altında toplanması sağlanacaktır. Veri tabanı mevcut durum çıktıları kullanılarak, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım planlamasına katkı sağlamak üzere dijital erişilebilirlik haritası oluşturulacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 49 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulusal düzeyde ulaşımda erişilebilirlik çalışmalarında kullanılmak üzere güncel bir veri tabanı oluşturulması gerekmektedir.

Eylem Adımı -1	Ulaşımda erişilebilirlik veri tabanının oluşturulması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Valilikler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Veri tabanının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı -2	**Oluşturulan ulaşımda erişilebilirlik veritabanı kullanılarak dijital erişilebilirlik haritasının oluşturulması amacıyla pilot bölge çalışmasının yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2024/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Pilot bölge çalışmasının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve hayat kalitelerinin artırılabilmesi için Ar-Ge çalışmaları sonucunda üretilecek teknolojiler önem arz etmektedir. Bu altyapının kuvvetlendirilebilmesi için Ar-Ge merkezlerinde ilgili araştırmaların yapılabilmesine yönelik yönlendirmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesi hedefi tanımlanmıştır.

ERİŞİLEBİLİRLİK ALANINDA AR-GE EKOSİSTEMİNİN DESTEKLENMESİ (Eylem No: 4.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemle, ulaşım sektöründe sunulan erişilebilir ürün ve hizmetlerin sürdürülebilirliğinin sağlanarak yeniliklerle desteklenmesi, araştırma-geliştirme projeleri aracılığıyla bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve projelerin üretilerek erişilebilir ulaşım hizmetlerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; ulaşımda erişilebilirlik alanında daha fazla araştırma yapılması, erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyacın analiz edilerek, daha fazla araştırmacı ve girişimcinin bu alana yöneltilmesi, araştırma projelerinin üniversite, kamu, teknoparklar veya özel sektör AR-GE merkezlerinde yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Araştırma Geliştirme Projelerinin Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ülkemizde Ar-Ge altyapısının ulaşımda erişilebilirlik alanındaki çalışmalara kanalize edilebilmesinin sağlanması, araştırma faaliyetleri için ihtiyaç duyulan destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi, iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Ulaşımda erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyacın analiz edilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Kurulu TÜBİTAK Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2024/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	İhtiyaç analiz raporunun hazırlanması.
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**"Herkes İçin Engelsiz Ulaşım" temalı araştırma projelerinin üniversite, kamu, teknoparklar veya özel sektör Ar-Ge merkezlerinde yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı TÜBİTAK
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Kurulu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir ulaşım konusunda gerçekleştirilen proje sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.3: ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikli personelin yetiştirilmesi amacıyla ulaşımda erişilebilirliği mesleki eğitimlerin asli bir unsuru haline getirerek ulaşım sektöründe görev yapan tüm çalışanların ulaşımda erişilebilirlik hususundaki yetkinliklerinin artırılması ve herkes için erişilebilirlik düşüncesinin tüm hizmet süreçlerinde yaygınlaştırılması stratejik amaç olarak belirlenmiştir.

ULAŞIM SEKTÖRÜNDE MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No: 4.3.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Tüm ulaşım türlerinde hareket kabiliyeti kısıtlılığı bulunan bireylere en iyi hizmetin sunulmasını sağlamak amacıyla hizmet veren personelin erişilebilirlik konusunda bilgi ve becerilerinin geliştirilerek, yeni bir hizmet anlayışı kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda sadece yolcu ile iletişim kuran personel değil, her kademede ulaşım hizmeti veren çalışanların erişilebilir ulaşım konusundaki sorumluluklarını yerine getirirken, sürekli iyileştirme bakış açısıyla hareket etmesini sağlayacak, sürdürülebilir, bütünsel ve kapsamlı bir eğitim planlaması gerçekleştirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Avrupa Erişilebilirlik Yasası, 2019 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kanunu Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Hava yolu Yolcuları Teminatı (SHGM, 2015) Havayoluyla Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklarına ilişkin (AT) 1107/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Avrupa Havayolu Yolcuları Hizmetlerinde Havalimanı ve Havayolları Gönüllü Taahhüdü, 2002 Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında AT 1370-2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Denizyolu ve İç Su Yollarında Seyahat Eden Yolcuların Hakları ile İlgili Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 1177/2010 (EC) sayılı Tüzüğü ve 2006 / 2004 (EC) sayılı Tüzük Değişikliği Şehir İçi ve Şehirler Arası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 sayılı Avrupa Parlanemtosu Konsey Tüzüğü
İyileştirilmesi Gereken Alan	Tüm ulaşım hizmetlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçları için hizmet verecek uzman personel ihtiyacının karşılanarak, çalışanların erişilebilirlik alanında yetkinliğinin eğitim yoluyla artırılması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformunun oluşturularak eğitim planının hazırlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2022/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformu ve eğitim planının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Hava yolu ulaştırması personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Hava Yolu İşletmeleri Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-3	**Kara yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilcier Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-4	Demir yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-5	**Deniz yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirime Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Denizcilik İşletmeleri Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Türkiye Liman İşletmeleri (TÜRKLİM) Türkiye Denizcilik Federasyonu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-6	Ulaşım sektöründe görme ve işitsel engelli bireylere sesli veya görüntülü olarak çağrı merkezi hizmeti veren personel için gerekli erişilebilirlik eğitiminin verilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

STRATEJİK HEDEF 4.4: ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ

Erişilebilirliğin, ulaşım hizmetlerinin en temel kalite kriteri olarak teşvik edilmesi, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım sistemlerine tam entegrasyonu için ihtiyaç duyulan ölçme ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Bu sebeple; ulaşım sektöründe her kademede çalışanların hizmet kalitesinde erişilebilirliğin önemi konusunda sahip oldukları algı düzeyinin artırılarak, sunulan ulaşım hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılama derecesini ölçme ve değerlendirmeye yönelik sistem oluşturmak, aynı zamanda sunulan hizmetin her aşamasında destek hizmetlerini, erişilebilir ulaşım hizmetlerinin bir unsuru haline getirmek hedeflenmiştir.

ERİŞİLEBİLİRLİK HİZMET KALİTE ÖLÇÜM VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 4.4.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modeli oluşturulacak ve performans düzenli olarak değerlendirilecektir. Katılımcı planlamanın bir gereği olarak, ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketleri düzenlenecektir. Bu anketlerden elde edilen veriler, yukarıda bahsedilen hizmet kalitesi ölçüm modeline girdi sağlayacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname TS 12460 – Şehir İçi Yollar – Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarı Kuralları TS 12127, TS 12186 – Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri TS 12576 – Şehir İçi Yollar – Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 13622 – Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 23599 – Görme Özürlü veya Az Görenler İçin Yardımcı Mamuller-Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Türkiye'de gerçekleştirilen erişilebilirlik çalışmalarının birlikte değerlendirilmesi ve Eylem Planı çalışmaları kapsamında takip edilecek olan hizmet kalitesi ölçümlerinin sürekliliğinin ve karşılaştırılabilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu sayede yıllara sâri gelişmelerin izlenebilmesi sağlanacaktır.

Eylem Adımı-1	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketlerinin düzenlenmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bakanlık Teşkilatı ile Bağlı İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sağlık Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Yılda bir kez anket yapılarak raporlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM SEKTÖRÜNE HİZMET VEREN ÇAĞRI MERKEZLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ (Eylem No: 4.4.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda istek ve taleplerine cevap verebilecek iletişim kanallarının oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda taleplerini ulaştırabilecekleri bir çağrı merkezi numarası oluşturularak bu alandaki işlemlerin kullanıcılar için kolaylaştırılması, ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde, işaret dili de dahil olmak üzere erişilebilirlik konusunda eğitim almış personelin istihdam edilmesi ve çağrı merkezlerinin erişilebilirliğe uygun düzenlenebilmesi için gerekli kriterlerin belirlenmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Eurocert EN 15838 Çağrı Merkezi Kalite Standardı ISO 15838 Çağrı Merkezi Kalite Standardı
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin taleplerine etkin ve hızlı bir şekilde cevap verebilecek çağrı merkezlerinin erişilebilirlik alanındaki gelişimlerinin sürekliliğinin sağlanabilmesi için iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Ulaşım sektörüne hizmet veren tüm çağrı merkezleri altyapısının erişilebilirliğe uygun şekilde düzenlenebilmesi için erişilebilirlik kriterlerinin belirlenmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir çağrı merkezi kriterlerin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLER İÇİN DESTEK NOKTALARININ TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No: 4.4.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemle, hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezleri girişlerinde oluşturulacak destek noktasından alınarak araçtaki seyahat edeceği koltuğa yerleştirilmesi ve seyahat sonunda araçtan alınarak terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezleri çıkışına kadar, hizmet standartlarına uygun şekilde belirlenmiş bir sistem dahilinde destek hizmetinin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu eylem kapsamında, görünmeyen engeli bulunan yolculara verilecek özel destek hizmetleri ve terminal içinde yönlendirmeleri kolaylaştırmak amacıyla hizmet verecek diğer bilgilendirme uygulamaları, havalimanlarında sese ve kalabalığa duyarlı kişiler (otizm, down sendromu gibi) için uçuş öncesi stresi azaltıcı sesten ve kalabalıktan arınmış odaların oluşturulması ve havalimanlarında rehber köpek alanlarının yaygınlaştırılması hususları da ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Avrupa Erişilebilirlik Yasası, 2019 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun TS 12460 Şehir İçi Yollar-Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri Hava Yoluyla Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklarına ilişkin (AT) 1107/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Avrupa Hava Yolu Yolcuları Hizmetlerinde Havalimanı ve Havayolları Gönüllü Taahhüdü, 2002 Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında AT 1370-2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Denizyolu ve İç Su Yollarında Seyahat Eden Yolcuların Hakları ile İlgili Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 1177/2010 (EC) sayılı Tüzüğü ve 2006 / 2004 (EC) sayılı Tüzük Değişikliği Şehir İçi ve Şehirler Arası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 sayılı Avrupa Parlamentosu Konsey Tüzüğü
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerine varışlarından itibaren bağımsız dolaşımları zor olabilmektedir. Bu bireyler yön bulma, bilgi alma, bilet alma ve araca erişmek için refakatçi yardımına ihtiyaç duymaktadır. Bu kapsamda görünen ve görünmeyen engele sahip tüm yolcular için bu alanlarda verilecek destek hizmeti noktalarının ve standartlarının oluşturularak destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması, yönlendirmeler, gürültü ve kalabalıktan arındırılmış odalar ve rehber köpek alanları gibi uygulamalar iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Tüm ulaşım terminalleri için destek noktaları standartlarının belirlenmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2022/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Destek noktalarının standartlarının belirlenmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Destek noktalarının tüm ulaşım terminallerinde yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Belirlenecek plan çerçevesinde yılda en az 10 destek noktası oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	Görünmeyen engeli bulunan yolcular için imtiyaz sağlamaya yönelik destek uygulamalarının yaygınlaştırılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Havaalanlarındaki Yer Hizmetleri Kuruluşları Hava yolu İşletmeleri Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Görünmeyen engeli bulunan yolculara özel destek uygulamalarının gerçekleştirildiği terminallerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için seyahat bilgileri ve haritaların bulunduğu erişilebilir bilgilendirme mecralarının (pano, kiosk vb.) kurulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Bilgilendirme mecralarının, belirlenecek plan dahilinde, tüm terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezine kurulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-5	**Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde akülü tekerlekli sandalye vb. destek araçlarının şarj edilebileceği ünitelerin, destek noktalarında yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Türkiye Belediyeler Birliği Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Şarj ünitelerinin, belirlenen plan dahilinde, tüm terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezine kurulumunun tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Havaalanlarında sese ve kalabalığa duyarlı kişiler (otizm, down sendromu gibi) için uçuş öncesi stresi azaltıcı, sesten ve kalabalıktan arınmış odaların oluşturulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Oluşturulan sessiz odaların sayısı/Toplam havaalanı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-7	Rehber köpek alanlarının havaalanlarındaki destek noktalarında yaygınlaştırılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Oluşturulan rehber köpek alanlarının sayısı/Toplam havaalanı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.5: ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ

Gelişen bilgi teknolojileri ve dijitalleşme, bilişim alanında pek çok yeni gelişmenin hayata geçmesine olanak tanıyarak, pek çok işlemin kolay şekilde gerçekleştirilmesini sağlamıştır.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin teknoloji ve inovasyonla desteklenmiş yeni engelsiz bilişim uygulamalarıyla ulaşım hizmetlerinden faydalanma düzeyini artırmak ve yaşamlarını daha konforlu hale getirmek için dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla erişilebilir ulaşımın desteklenmesi hedeflenmektedir.

KULLANICI DOSTU ERİŞİLEBİLİR DİJİTAL ULAŞIM UYGULAMASININ GELİŞTİRİLMESİ (Eylem No: 4.5.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilir ulaşım ihtiyaçlarını karşılayacak fonksiyonel, bütün ulaşım türlerini kapsayan, entegre, kullanıcı dostu bir dijital uygulamanın geliştirilmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin gereksinimlerini karşılayacak, tüm ulaşım türlerini kapsayan, kullanıcı dostu ve fonksiyonel bir dijital platformun geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Eylem Adımı	Bütün ulaşım türlerini kapsayan, entegre, kullanıcı dostu uygulamanın geliştirilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4.Ç - 2025/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Dijital seyahat planlama uygulamasının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM ALANINDA HİZMET SAĞLAYAN İNTERNET SİTELERİNİN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 4.5.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşım alanında hizmet veren internet siteleri ve uygulamaların hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler tarafından erişilebilir olması için WCAG2.1 standardı benimsenmiştir. Eylem kapsamında öncelikle ulaşım hizmetleri veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısı tespit edilecektir. Bu tespitin ardından ulaşım hizmetleri veren tüm web sitelerinin WCAG2.1 standardına uygun hale getirilmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu TSE K 194, WCAG VE ISO/IEC 40500:2012 (Web İçeriği Kullanılabililik Standartları ve Kriterleri) TS EN ISO 9241-151: İnsan - Sistem Etkileşiminin Ergonomisi
İyileştirilmesi Gereken Alan	Tüm internet sitelerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olacak şekilde düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

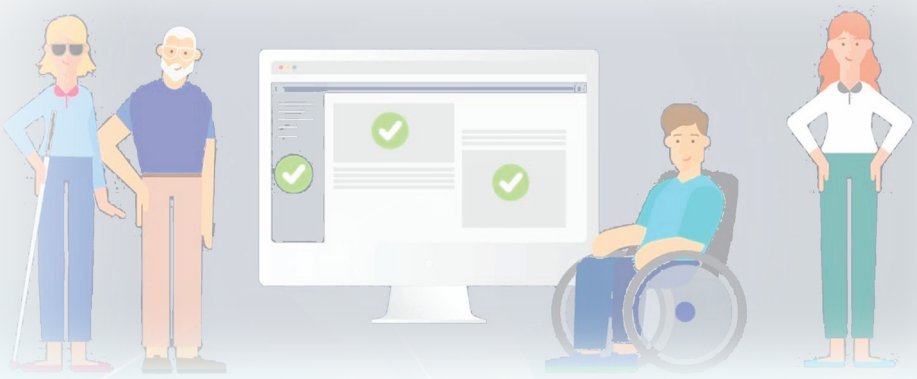

Eylem Adımı-1	Ulaşım hizmeti veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısının tespit edilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü İnternet Üzerinden Ulaşım Hizmeti Veren Şirketler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç – 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Belirlenecek iş planı kapsamında WCAG2.1 vb. erişilebilirlik standardına uygun internet sitelerinin tespit edilerek raporlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Analiz sonucuna göre belirlenecek plan doğrultusunda internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2023/1.Ç – 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Belirlenecek iş planı kapsamında erişilebilir hale getirilen web sitesi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

ERİŞİLEBİLİR AKILLI DURAKLARIN YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No: 4.5.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplu ulaşım araçlarıyla seyahatini kolaylaştıracak şekilde sesli anons sistemiyle gerçek zamanlı otobüs hat - güzergâh, zaman tarifesi bilgilerinin verileceği, yolcu ve araç arasında iletişimi sağlayan destek butonu vb. hizmetlerin sunulacağı erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda öncelikle, belirlenecek alanlarda pilot uygulama yapılarak daha sonra yaygınlaştırılması için planlama yapılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 5393 sayılı Belediye Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Mevcut durakların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarını karşılayamamasından dolayı erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Eylem Adımı	Erişilebilirlik destek uygulamalarını içeren akıllı durakların yaygınlaştırılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir akıllı durak sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ENGELLİ BİREYLERİN ŞEHİR İÇİNDE YAYA OLARAK GÜVENLİ DOLAŞIMININ İYİLEŞTİRİLMESİ (Eylem No: 4.5.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Yaşlı ve engelli bireylerin yaya olarak güvenli ulaşımını sağlamak için teknoloji destekli uygulamaların yaygınlaştırılarak hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için ulaşımda erişilebilirlik desteği sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda yaşlı ve engelli bireylerin trafik ışıklarında karşıdan karşıya geçerken yeterli süreye sahip olabilmeleri için ışık süresinin düzenlenmesini sağlayan, sinyalizasyon ve mobil uygulamaların entegre edildiği uygulama modeli oluşturulacaktır. Ayrıca eylem kapsamında alzaymır gibi rahatsızlıkları olan yaşlı ve engellilerin konumları takip edilerek kaybolmalarının engellenmesi ve müdahale edilmesinin sağlanması amacıyla akıllı bileklikler pilot olarak kullanmaya başlanacaktır. Pilot uygulamadan elde edilen deneyimlerden yararlanılarak akıllı bilekliklerin bu amaçla kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için refakatçi desteğinin bulunmadığı durumlarda bağımsız olarak kullanılabilecek güvenli yaya alanlarının oluşturulması gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Yaşlı ve engelli bireyler trafik ışıklarına yaklaştığında, ışıkların süresinin düzenlenerek daha uzun geçiş süresi tanınmasını sağlayan sistemin oluşturularak pilot uygulamanın yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü TÜBİTAK Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2024/1.Ç
Ölçüm Kriterleri	Yapılan pilot uygulama sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	**Alzaymır gibi rahatsızlıkları olan bireyler için mobil uygulama ve çağrı merkeziyle entegre akıllı bileklik uygulamasının pilot olarak kullanılmaya başlanması ve yaygınlaştırılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezi Hizmet Sağlayıcıları
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2023/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Akıllı bilekliklerle destek hizmeti pilot uygulamasının gerçekleştirilmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ENTEGRE TEK KART SİSTEMİNİN ERİŞİLEBİLİR SEYAHAT PLANLARINDA KULLANILMASI (Eylem No: 4.5.5)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat planlarına ait hareketlilik verilerinin analiz edilerek, ulaşımda erişilebilirlik alanında yapılacak düzenleme ve planlama faaliyetlerinde kullanılması için seyahat hizmetlerinin ulusal düzeyde entegre bir kart sistemi üzerinden gerçekleşmesi amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım hizmetlerine erişimine yönelik planlamaların etkin bir şekilde yapılması için şehir içi yolcu taşımacılığında hâlihazırda kullanılmakta olan kartlı taşıma sistemlerinin ülke çapında entegrasyonunun sağlanması ve yaygınlaştırılması iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı	**Entegre tek kart uygulamasının tüm şehirleri kapsayacak şekilde uygulanmasının sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Entegre tek kart uygulamasına dahil olan şehir sayısı/ Toplam şehir sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

8.5 STRATEJİK AMAÇ 5

ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin sosyal hayata aktif bir şekilde katılımını sağlamak, hareketleri esnasında karşılaştığı tüm engelleri ortadan kaldırmak ve herkes için erişilebilir bir ulaşım altyapısı tesis etmekle mümkündür. Bu kapsamda erişilebilirliği artırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım türlerinde yaygınlaştırılması, terminal/istasyon ve tesislerde erişilebilirliğin sağlanması, toplu ulaşım araçlarının erişilebilirliği, biletlemenin erişilebilir hale getirilmesi gibi iyileştirmenin sağlanması oldukça önemlidir. Bu çalışmalarla hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin güvenli ve bağımsız hareket edebilmelerinin büyük ölçüde sağlanması amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 5.1: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım türlerine erişim gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik gerçekleştirilecek araç, altyapı-üstyapı tasarım ve uygulamalarının tüm kullanıcılar için fonksiyonel olması, ulaşım hizmetleri ve yaya alanları erişilebilirlik uygulamalarının yenilikçi tasarım ve çözümlerle desteklenmesi, erişilebirliliği artırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması erişilebilirlik anlamında önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak vizyonu doğrultusunda tüm sektörlerde engelsiz ulaşımın sağlanması için uygulamalar gerçekleştirilmesi ve ulaşım türlerinin erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun sağlanmasına yönelik "Erişilebilirliği Artırmaya Yönelik Plan ve Projelerin Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılarak Erişilebilir Ulaşımın Evrensel Tasarım ve Yeniliklerle Desteklenmesi" stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR ARAÇLAR
(Eylem No: 5.1.1.)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem erişilebilirliğin herkes için olması gerektiği düşüncesinden hareketle, ulaşım araçlarının hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi için bir plan dahilinde yapılacak analiz ve uygulamaları kapsamaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun TSE 13622 Engelliler ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlılığı Bulunan Bireyler İçin Toplu Taşıma Sistemlerine Erişilebilirlik Gereklilikleri BM / AEK 107 No.lu Regülasyon Şehirler Arası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 4925 sayılı Karayolları Kanunu Demir yolu ile Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimine uygun olmayan standartlarda araçların bulunması, yapılacak seyahatlerde erişilebilirlik sorunlarına yol açmaktadır. Yaşanan aksaklıkların giderilmesi, iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Deniz yolu toplu ulaşım araçlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Liman Başkanlıkları Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/3.Ç
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin tamamlanarak raporlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Kara yolu toplu ulaşım araçlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin tamamlanarak raporlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	Öğrenci ve personel servislerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılarak pilot uygulama çalışmalarının tamamlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3.Ç - 2023/3.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik dönüşüm raporlarının tamamlanarak, en az üç şehirde pilot uygulamanın yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Taksilerin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3.Ç - 2023/3.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik dönüşüm raporlarının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-5	**Öncelikli ihtiyaç alanlarında (havaalanları, tren istasyonları, terminaller, hastaneler vb.) uygulanmak üzere, mevcut plaka sahibi taksiciler arasından olmak koşuluyla, erişilebilir taksi plakası verilmesine yönelik pilot uygulama çalışmalarının tamamlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	En az üç şehirde pilot uygulamanın tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM ALTYAPISININ VE ÜSTYAPISININ ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 5.1.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin en üst seviyede hareketliliğini sağlayarak yaşam kalitesini artırmak için erişilebilirlik zinciri içerisinde yer alan tüm ulaşım alt yapı ve üst yapılarının erişilebilir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda görünen ve görünmeyen tüm engel gruplarına göre fiziki alanların erişilebilirlik standartlarına göre düzenlenerek; yaya yolları (terminal bağlantılarıyla birlikte) ve kaldırımlar, üst geçitler ve alt geçitlerin uygun koşullara sahip olması ile birlikte istasyon/terminal/durak/iskele çevrelerinde erişilebilirliği engelleyen tüm kalıcı engellerin ortadan kaldırılması konuları ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun TSI PRM-Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Birlikte İşlerlik Teknik Şartnamesi 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS12576 Şehir İçi Yollar ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehir İçi Yollar-Yaya Yolları ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS9111 Özürlüler ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri Demiryolu ile Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik
İyileştirilmesi Gereken Alan	Standartlara uygun olmayan kaldırım yükseklikleri, rampa bulunmayan kaldırım inişçıkışları, rampa bulunan fakat eğim standartlarına uygun olmayan yaya yolları, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olmayan kaldırım genişlikleri, üst ve alt geçitlerin erişilebilirliklerinde yaşanan sorunlar ve alt yapı - üst yapıda erişilebilirliği engelleyen uygun olmayan diğer hususlar, bu eylem kapsamında iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Yaya yollarının (terminal bağlantı yollarıyla birlikte) erişilebilir hale getirilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilen yaya yolu güzergahı sayısı/ Sorumluluk alanında bulunan toplam yaya yolu güzergahı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Kaldırımların erişilebilir hale getirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilen kaldırım parçası sayısı/ Sorumluluk alanında bulunan toplam kaldırım parçası sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	Yaya geçitleri, altgeçit, üstgeçit ve hemzemin geçitlerin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilen yaya geçidi - alt geçit - üst geçit - hemzemin geçit sayısı / sorumluluk alanında bulunan yaya geçidi - alt geçit - üst geçit - hemzemin geçit sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

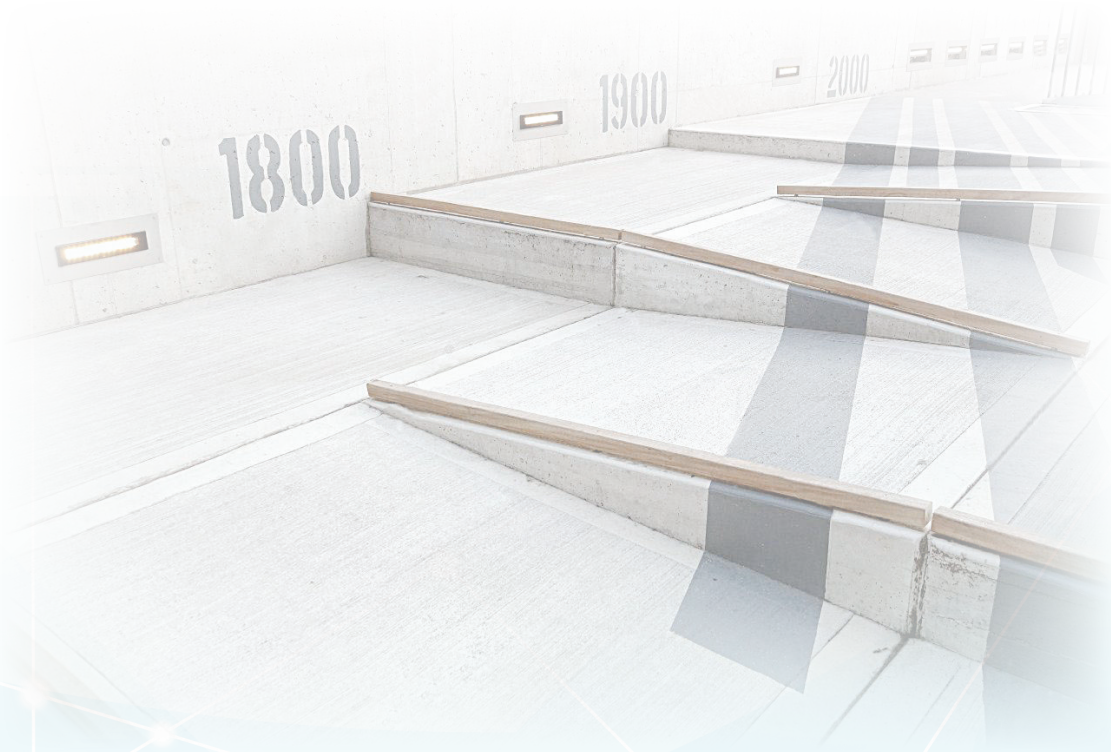

STRATEJİK HEDEF 5.2: ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım terminal/istasyon ve tesislerine erişebilmesi, erişilebilirlik zinciri açısından önem arz etmektedir. Bu stratejik hedef kapsamında ilk olarak, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin doğru ve anlaşılır bilgilere doğru zamanda erişimini sağlamak için, tesislerde görsel ve işitsel işaretlemelerin tamamlanarak, ulaşım hizmetlerinde bilgilendirme entegrasyonunun erişilebilirlik standartlarına uygun şekilde sağlanması ele alınmaktadır.

Hedef kapsamında ayrıca, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının "her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak" vizyonu doğrultusunda tüm sektörlerde engelsiz ulaşımın sağlanması ve ulaşım türlerinin erişilebilirlik standartlarının iyileştirilmesine yönelik terminal/istasyon/iskele ve duraklarda gerekli yatay ve dikey hareketlilik unsurlarının, engelli otoparkları, tuvaletleri, bina ve bina yakın çevresi erişilebilirliğinin sağlanması konuları ele alınırken, indüksiyon döngü sistemleri gibi işitme engelli bireylerin iletişim kurabilmelerini kolaylaştıran uygulamaların terminal/istasyon ve tesislerde çalışır vaziyette bulunmasının sağlanması konuları da kapsanmıştır.

ULAŞIM YAPILARINDA (TERMİNAL, İSTASYON VB.) İŞARETLEME VE GÖRSEL - İŞİTSEL BİLGİLER (Eylem No: 5.2.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahatleri öncesi, sırası ve sonrasında bağımsız ve güvenli hareket edebilmelerini sağlamak amacıyla tüm terminallerde ve yol boyu dinlenme tesislerinde gerekli işaretleme ve görsel-işitsel bilgilerin (alarmlar ve acil durum yönlendirmeleri dahil olmak üzere) sağlanması ve bunların düzenli olarak kontrolünün yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca terminallerde verilen bilgilerin erişebilir olmasını sağlamak için terminallerde gerçek zamanlı bir bilgilendirme sistemi kurulması amaçlanmaktadır. Bu sayede hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin, yolcu ve ziyaretçilerin sefer bilgileri ve benzeri bilgilendirmelere erişiminin sağlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler Şehir İçi ve Şehirler Arası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü TS 12575 Şehir İçi Yollar Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 11: Sistem Bilgi ve İlan Panoları
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin bağımsız hareket edebilmeleri için işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler, erişilebilirlik zincirinin önemli bir parçasıdır. Ulaşım yapılarının (terminal, iskele, tren garı, metro, metrobüs, tramvay istasyonu vb.) standartlara uygun yeterli sayıda işaretleme ve bilgilendirme sistemlerine sahip olmamasından dolayı, işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler, iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmaktadır. Ayrıca hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için gerçek zamanlı bilgi sisteminin oluşturulması ihtiyacı mevcuttur.

Eylem Adımı-1	**Hava yolu terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile belirli periyodlarla incelenerek eksikliklerin giderilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Valilikler Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İşaretleme ve görsel-işitsel bilgilendirmeleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun terminal sayısı/Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	**Demir yolu ve kent içi raylı ulaşım terminallerinde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İşaretleme ve görsel-işitsel bilgilendirmeleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun terminal sayısı/Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Deniz yolu terminallerinde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Alt yapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İşaretleme ve görsel-işitsel bilgilendirmeleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun terminal sayısı/Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	Şehirler arası otobüs terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İşaretleme ve görsel-işitsel bilgilendirmeleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun terminal sayısı/Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İşaretleme ve görsel-işitsel bilgilendirmeleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun tesis sayısı/Toplam tesis sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-6	**Ulaşım terminallerinde gerçek zamanlı seyahat bilgilendirmelerini sesli anonsla birlikte metne veya işaret diline çevirecek sistemlerin oluşturulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Sesli anons, metin ve işaret dili sistemleri tamamlanan terminal sayısı/Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM YAPILARINDA (TERMİNAL, İSTASYON VB.) YATAY VE DÜŞEY HAREKETLİLİĞİN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 5.2.2.)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Kesintisiz ve erişilebilir bir ulaşımın tesisi için hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat başlangıç-bitiş anında kullandığı terminal/istasyon/iskele/durak noktalarında yatay ve dikey hareketliliği sağlayacak unsurların (asansör, turnike, hissedilebilir yürüme yüzeyi işareti gibi) erişilebilirliğe uygun olarak tasarımlarının ve kurulumlarının sağlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliği Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği Asansör Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12174 Şehir İçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 8237 Asansörler-Yerleştirme ile İlgili Boyutlar Sınıf I-II-III Asansörleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Herkes için kesintisiz erişilebilir seyahat sağlamak için terminal/istasyon/iskele/ durak noktalarında yatay ve dikey hareketliliği sağlayacak unsurların erişilebilirliğe uygun olarak tasarlanışı çalışır vaziyette bulundurulması iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminal/istasyon/iskele/duraklarda erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun asansör kurulumunun tamamlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehir İçi Toplu Taşıma İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik standartlarına ve mevzuata uygun asansör sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam asansör sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	**Şehirler arası yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller / istasyonlar / iskelelerde erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun asansör kurulumunun tamamlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik standartlarına ve mevzuata uygun asansör sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam asansör sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Ulaşım terminal/istasyon/iskele ve tesislerinde yatay dolaşım alanlarının erişilebilirliğinin sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik standartlarına ve mevzuata uygun yatay dolaşım alanlarına sahip terminal-istasyon ve tesis sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam terminal-istasyon ve tesis sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	Ulaşım terminal/istasyon ve tesislerinde hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretlerinin erişilebilirliğinin sağlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik standartlarına ve mevzuata uygun hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretlemesine sahip terminal-istasyon ve tesis sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam terminal-istasyon ve tesis sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Raylı sistem platformu araç iniş ve binişlerinde güvenli geçişin sağlanması için yatay-düşey boşluğun iyileştirilerek erişilebilirliğin sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş.
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Platformları erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilmiş istasyon sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

OTOPARKLARIN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 5.2.3.)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım terminal ve tesislerinde erişilebilir otopark alanlarını kullanabilmelerini amaçlamaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Otopark Yönetmeliği TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehir İçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehir İçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilir otoparkların nicelik ve nitelik bakımından yetersizliği, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin otoparklardan faydalanması konusunda sorunlar oluşturduğundan, bu eylem kapsamında otoparkların erişilebilirliği, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Ulaşım terminal/istasyon ve tesislerinde bulunan otoparkların erişilebilirliğinin sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun otoparka sahip terminal-istasyon ve tesis sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam terminal-istasyon ve tesis sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

İNDÜKSİYON DÖNGÜ SİSTEMLERİ (Eylem No: 5.2.4.)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında, ülke genelinde işitme engelli bireylerin ulaşımda yaşadığı sorunlar ve hizmet sağlayıcıların geliştirdiği çözümler konusunda bir araştırma gerçekleştirilmesi ve bu konuda bir mevcut durum analizi yapılarak bu sistemlerin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. İşitme engeline sahip bir çok birey seyahatlerini gerçekleştirmek için dahil oldukları ulaşım türündeki iletişim noktalarında arka plan gürültüleri nedeniyle yapılan açıklama ve bilgilendirmeleri anlayamamaktadır. Bir konuşma aktarma sistemi olan indüksiyon döngü sistemleri mikrofona aktarılan konuşmayı işitme cihazında ayarlanmış bir kanala doğrudan göndererek sesin bozulmadan işitme cihazı vasıtasıyla kulak içine aktarılmasını sağlamaktadır. İndüksiyon döngü sisteminin tüm ulaşım türlerinde yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu sistem için ayrıca işitme cihazlarının T moduna ayarlanması gerekmektedir. Bazı cihazlarda T harfi bulunmamaktadır. Bu tür cihazların bir işitme cihazı merkezinde uyumlandırılması gerekmektedir. Bu da işitme engelli bireylere bu konuda farkındalık kazandırılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu anlamda, işitme engelli bireyler ve işitme cihazı kullanan bireylerin bilgi noktalarında, check-in kontuarlarında, güvenlikte ve anonslar için indüksiyon döngü sistemleri ile seyahat boyunca etkili bir şekilde iletişim kurması, indüksiyon döngü sistemleri ve sunulacak alternatif çözümlerin yenilikçi teknolojilerle desteklenmesi ve teknik standartlarının korunarak, sürekli çalışır vaziyette bulunması sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Uluslararası İndüksiyon Döngü Sistemi Standardı: 60118-4 IEC: Elektro - Akustik - İşitme Cihazları – Bölüm 4: İşitme Cihazı Amaçlı İndüksiyon Döngü Sistemleri - Sistem Performans Gereklilikleri TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri 3194 sayılı İmar Kanunu, Fiziksel Çevrenin Engelliler İçin Ulaşılabilir ve Yaşanılabilir Kılınması İçin İmar Planları İle Kentsel, Sosyal, Teknik Altyapı Alanlarında ve Yapılarda TSE'nin İlgili Standardına Uyulması zorunludur.
İyileştirilmesi Gereken Alan	İşitme engeline sahip bireyler seyahatlerini gerçekleştirdikleri sırada terminallerde iletişim kurmaları gerektiği alanlarda arka plan gürültüsü nedeniyle iletişim kurmakta güçlük çekmektedir. İşitme engelli bireylerin iletişim kurabilmeleri ve bilgilendirme alabilmeleri için indüksiyon döngü sistemlerinin tüm ulaşım terminallerinde kullanımının yaygınlaştırılması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım terminal/istasyon/tesislerinde indüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durumunun belirlenmesi**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2022/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	İndüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durum analizinin tamamlanarak raporlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşım terminal/istasyon/tesislerinde yolcuların personel ile iletişime geçebilmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda indüksiyon döngü sistemlerinin kurularak çalışır vaziyette bulundurulmasının sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Tüm ulaşım terminal/istasyon/tesislerinde en az bir adet çalışır vaziyette indüksiyon döngü sisteminin bulundurulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM YAPILARINDA (TERMİNAL, İSTASYON VB.) BULUNAN TUVALETLERİN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 5.2.5.)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşım hizmeti veren terminal/istasyon/tesis binalarında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin temel ihtiyaçlarını giderebilmeleri amacıyla tuvaletlerin erişilebilir hale getirilmesi ve ihtiyaç duyulan erişilebilir geniş tuvaletleri de kapsayan düzenlemelerin yaygınlaştırılması, eylem kapsamında ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 8357 Halka ve Müşterilere Açık WC'lerin Sınıflandırılması ve Özellikleri TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Herkes için kesintisiz erişilebilir seyahat sağlamak için ulaşım terminal ve tesislerinde erişilebilirliğe uygun olarak tasarlanmış tuvaletlerin ve geniş tuvaletlerin bulunması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Şehirler arası otobüs terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda tuvalete sahip şehirler arası otobüs terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam şehirler arası otobüs terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal ve istasyonlarında erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda tuvalete sahip şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal ve istasyon sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal ve istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Deniz yolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda tuvalete sahip deniz yolu terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam deniz yolu terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Hava yolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda tuvalete sahip hava yolu terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam hava yolu terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-5	Şehirler arası otobüs terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet" lerin bulunması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir geniş tuvalete sahip şehirler arası otobüs terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam şehirler arası otobüs terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet"lerin bulunması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir geniş tuvalete sahip şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-7	Deniz yolu terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet" lerin bulunması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir geniş tuvalete sahip deniz yolu terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam deniz yolu terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-8	**Hava yolu terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet"lerin bulunması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir geniş tuvalete sahip hava yolu terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam hava yolu terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-9	Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerinde erişilebilir tuvaletlerin bulunması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir tuvalete sahip dinlenme tesisi sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam dinlenme tesisi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-10	**Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet" lerin bulunması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun, kullanılabilir durumda erişilebilir geniş tuvalete sahip dinlenme tesisi sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam dinlenme tesisi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON, TESİS VB.) YAKIN ÇEVRESİ VE DİĞER (YUKARIDAKİ EYLEM ADIMLARININ DIŞINDA KALAN) ULAŞIM YAPI TASARIM KRİTERLERİNİN SAĞLANMASI (Eylem No: 5.2.6.)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşım hizmeti veren terminal/istasyon/tesis vb. yapıların yakın çevresinin ve diğer ulaşım yapı tasarım kriterlerinin mevzuat ve standartlara uygun şekilde erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik faaliyetler, eylem kapsamında ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller – Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilir seyahati kapsamlı ve kesintisiz bir şekilde sağlamak için ulaşım yapılarının yakın çevre unsurlarının erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Şehirler arası yolcu taşımacılığı hizmeti sunan ulaşım yapılarında bina yakın çevresi ve diğer ulaşım yapı tasarım kriterlerinin sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Bina yakın çevresi ve diğer yapı tasarım kriterleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilen terminal - istasyon sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam terminal - istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Şehir içi yolcu taşımacılığı hizmeti sunan ulaşım yapılarında bina yakın çevresi ve diğer ulaşım yapı tasarım kriterlerinin sağlanması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Bina yakın çevresi ve diğer yapı tasarım kriterleri erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun hale getirilen terminal-istasyon sayısı/Sorumluluk alanında bulunan toplam terminal- istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 5.3: ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere sunulan biletleme hizmetlerinin erişilebilirliğinin iyileştirilmesi amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR BİLETLEME (Eylem No: 5.3.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem biletleme hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler tarafından erişilebilir olmasını amaçlamaktadır. Eylem kapsamında, terminallerdeki biletleme hizmetlerinin mevcut durumu incelenerek, bilet alımını erişilebilir hale getirmek için terminallere erişilebilir bilet makineleri kurulacaktır. Ayrıca tüm ulaşım türlerindeki terminallerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bulunan bilet makineleri ve gişeler erişilebilir hale getirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Mevcut durumda biletleme ile ilgili çeşitli çözümler mevcuttur ve bu çözümlerden bazıları hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimi için uygundur. Bilet makineleri özelinde değerlendirme yapıldığında bu cihazların erişilebilirlik standartlarına uyum açısından geliştirilmeleri, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı	**Tüm ulaşım türlerindeki terminal/istasyon/iskelelerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bilet makineleri ve gişelerin mevcut durumunun analiz edilerek, erişilebilir hale getirilmesinin sağlanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Hava yolu İşletmeleri
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Biletmatik Üreticileri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2023/2.Ç
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun bilet makinesi ve gişesi bulunan terminal sayısı/Sorumluluk alanında bulunan terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

8.6 STRATEJİK AMAÇ 6

ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Ulusal ve yerel düzeyde sürdürülebilir, verimli, yüksek konforlu, güvenilir bir ulaşım sisteminin inşası için farklı taşıma türlerinin birbiriyle entegre edilmesi gerekmektedir. Böylece hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kesintisiz ve uçtan uca erişilebilir bir taşıma sistemini kullanabilmeleri mümkün olacaktır. Ulaşım türleri arası entegrasyonun güçlendirilmesiyle hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler birden çok ulaşım türü arası seyehatlerini erişilebilir bir şekilde gerçekleştirebileceklerdir.

Ulaşım türleri arası kesintisiz seyehatin sağlanması için de bir ulaşım türünden diğerine geçişlerin yapılabileceği terminal, istasyon, iskele, durak vb. yapıların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Böylece hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler seyahatlerini daha konforlu, güvenilir ve bağımsız bir şekilde gerçekleştirebileceklerdir.

STRATEJİK HEDEF 6.1: ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için kesintisiz erişilebilir ulaşım olanakları sunabilmek amacıyla erişilebilirliğin ulaşım zincirinin tüm halkalarını kapsayacak şekilde sağlanması gerekmektedir. Yolculuğunu bir ulaşım türünden diğerine geçerek tamamlayacak hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için farklı ulaşım türleri arasında bağlantı süreçlerinde yaşanabilecek aksaklıklar, ulaşım zincirinde kopmalara neden olmakta ve bu bireylerin seyahat planlamalarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Bu kapsamda ulaşım türleri, terminaller/iskeleler/istasyonlar/duraklar arasında yardım almaksızın erişilebilir bir rota ile dolaşıma olanak sağlayacak planlamaların yapılması, bağlantıların oluşturularak güçlendirilmesi, kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması kapsamında stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ULAŞIM TÜRLERİ ARASINDAKİ BAĞLANTILARIN GÜÇLENDİRİLMESİ (Eylem No: 6.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin diğer bireylerle eşit koşullarda ulaşıma erişebilirliğini sağlamak amacıyla herkes için erişilebilir evrensel tasarım kriterlerine uygun olarak tüm ulaşım türleri arasındaki entegrasyonun güçlendirilerek erişilebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehir İçi Yollar-Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehir İçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller – Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşım türleri arasında entegrasyonda yaşanan sıkıntılar, kesintisiz seyahat zincirinin tamamlanmasına engel olmaktadır. Bu kapsamda ulaşım türleri arasında entegrasyon, güçlendirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	Ulaşım türleri arasındaki entegrasyona ilişkin kriterlerin oluşturularak mevcut durum analizinin yapılması
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü TÜBİTAK TÜSSİDE Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1.Ç - 2023/3.Ç
Ölçüm Kriterleri	Entegrasyon mevcut durum analizi çalışmasının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşım türleri arası entegrasyon planlarının oluşturulması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2023/4.Ç - 2025/4.Ç
Ölçüm Kriterleri	Entegrasyon planını tamamlayan şehir sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

9. EYLEMLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Eylem Planı'nda bulunan eylem adımlarının takibi için uygulanması planlanan takip programı kapsamında;

- Her eylem adımı için "Sorumlu" olarak belirlenen kurumların, eylem adımlarına ilişkin kendilerinden beklenen faaliyetleri, periyodik olarak takip programına girmeleri beklenmektedir.

- Eylem Planı takip programına veri girişlerinin nasıl yapılacağı konusunda "sorumlu" kurumlar tarafından görevlendirilecek yetkililere Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından kullanıcı eğitimi verilecek ve sorumlu kurumlarla dönemsel izleme değerlendirme toplantıları gerçekleştirilecektir. Sorumlu kurumların yapacağı veri girişleri neticesinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından izleme raporları hazırlanacaktır.

- Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı'nda yapılması öngörülen değişikliklerde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı onay verme yetkisine sahiptir. Yapılacak değişiklikler sonucunda güncellenen belge, tüm paydaş kurumlara ve kamuoyuna, Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından duyurulacaktır.

- Eylemlerle ilgili takip sürecinde kullanılacak programda sorumlu kurumlar tarafından eylemlere ilişkin riskler, yapılan tespitler, yaklaşık maliyet tahminleri gibi hususlarda veri girişleri yapılacaktır.

EKLER

EK 1. FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	Kullanıcı Farkındalığının ve Toplumsal Farkındalığın Artırılması	Farkındalık artırma ve iletişim stratejisinin hazırlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları ve Ajanslar	2021-4.Ç	2022-1.Ç
			Farkındalık artırıcı etkinlikler düzenlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yükseköğretim Kurulu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Farkındalık artırma faaliyeti için basılı ve görsel materyallerin ve içeriklerin tasarlanması ve üretilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	Kullanıcı Farkındalığı-nın ve Toplumsal Farkındalığın Artırılması	Sosyal medya aracılığıyla farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			TV programları ve kamu spotları aracılığıyla farkındalık artırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	**ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI**	**Kullanıcı Farkındalığı-nın ve Toplumsal Farkındalığın Artırılması**	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin haklarına yönelik farkındalık düzeyini artıracak farkındalık deneyimi alanlarının kurularak yaygınlaştırılmasının sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalık düzeyindeki değişimin ölçümlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Araştırma Kuruluşları Serçev Engelsiz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2022-1.Ç	2025-4.Ç

EK 2. YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİL-MESİ	**ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNAS-YONUN GÜÇLENDİRİL-MESİ**	**Erişilebilir Ulaşım Konularında Bağlayıcı Karar Alan Koordinasyon Kurulu ve Dijital Platformun Oluşturulması**	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturularak faaliyete geçirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2021-4.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	Erişilebilir ulaşım konularında bağlayıcı karar alan koordinasyon kurulu ve dijital platformun oluşturulması	Yerel yönetimlerde ulaşımda erişilebilirlik faaliyetlerinin de takip edileceği erişilebilirlik birimlerinin kurulması amacıyla düzenleme çalışmalarının yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler	2022-1.Ç	2023-2.Ç
			Ulaşımda erişilebilirlik alanında vatandaşların geri bildirim, görüş ve önerilerinin alınması amacıyla dijital platform oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Teşkilatı ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI	Eylemlerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi ile Elde Edilen Sonuçların Gerçekleştirilmesini Takip Edecek İzleme- ve Değerlendirme Sistemlerinin Oluşturulması	Eylemlerin takibi için tüm ulaşım türlerini kapsayan erişilebilir dijital performans izleme sisteminin hazırlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Teşkilatı ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE TÜBİTAK BİLGEM Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Eylem Planı Paydaşları	2021-4.Ç	2022-1.Ç
			Eylem adımlarına ilişkin sonuçların raporlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Eylemlerden Sorumlu Paydaş Kuruluşlar	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu TÜBİTAK TÜSSİDE TÜBİTAK BİLGEM	2022-2.Ç	2025-4.Ç

EK 3. DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	**İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI**	**Taksilerin Erişi-lebilirliği ile İlgili Mevzuatın Oluşturulması**	Erişilebilir taksi mevzuatının hazırlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2023-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	**İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI**	**Şehirler Arası Otobüs Hizmetlerinin Erişilebilirliği ile İlgili Mevzuat ve Standartların Oluşturulması**	Şehirler arası ve hava yolu transferi yapan yolcu otobüslerine erişebilirliği sağlayacak aparatların standartlarının oluşturularak kullanımının yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2023-1.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	**Yolcu Gemileri-nin Erişilebi-lirliğine Yö-nelik Mevzuat Düzenlemesi Yapılması**	Yolcu gemilerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik mevzuat düzenleme çalışmasının yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Üniversiteler Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2023-4.Ç
		Hareket Kabili-Yeti Kısıtlı Bireylerin Erişebilirli-ğine Yönelik Çalışmaların Mevzuata Uygun Olacak Şekilde Yerel Ulaşım Ana Planları ve Ulusal Ulaşım Ana Planları İçerisinde Yer Almasının Sağ-lanması	Ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğine yönelik çalışmaların ulaşım ana planları ve bu planlarla ilişkili hareketlilik planlarında yer almasına dönük düzenleme çalışmalarının yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Seyahat Haklarına Yönelik Ulaşımda Erişilebilirlik Bilgilendirmelerinin Tüm Hizmet Sağlayıcılar İçin Zorunlu Hale Getirilmesi	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere seyahat haklarıyla ilgili (indirimler vb.) bilgilerin, çağrı merkezleri ve internet siteleri üzerinden re'sen duyurularak uygulanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı -Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2023-4.Ç
	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI	İhaleler ve İşletme/Taşıma İzinleri	Ulaşım sektörüyle ilgili yapılacak kamu ihalelerinde erişilebilirlik standartlarının yerine getirilmesi için mevzuat düzenlemesi yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türk Loydu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaştırma Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2022-1.Ç	2024-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI	**Erişilebilirlik Standartlarına Uygunluk İçin Yapılacak Dönüşümlerde Teşvik Mekanizmasının Çalıştırılması**	Tüm ulaşım türlerinde erişilebilirlik için finansal teşvik modellerinin oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Belediyeler TÜBİTAK Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-1.Ç
		Ulaşım Sistemlerinde Erişilebilirliğin Mevcut Durumunun Tespit Edilmesi	Mevcut durum analizi çalışma planının oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4.Ç	2022-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	**MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Sis-temlerinde Erişilebilirliğin Mevcut Duru-munun Tespit Edilmesi**	Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım altyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türk Loydu Mersin Deniz Ticaret Odası İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları	2022-2.Ç	2023-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI	Ulaşım Sistemlerinde Erişilebilirliğin Mevcut Durumunun Tespit Edilmesi	Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım üstyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren İşletmeler Terminal İşletmecileri	2022-2.Ç	2023-2.Ç
			Tüm ulaşım türlerinde yolcu taşıma hizmeti veren araçların erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren İşletmeler	2022-2.Ç	2023-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	**MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Sis-temlerinde Erişilebilirliğin Mevcut Duru-munun Tespit Edilmesi**	Erişilebilir terminal, iskele, istasyon ve durakların dönüşümü için maliyet analizinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2023-3.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI	Ulaşımda Erişilebilirlik Denetimlerinin Yaygınlaştırıl-ması	Kaldırım ve engelli otoparkı işgallerine ilişkin yapılan denetimlerin artırılması	İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Belediyeler (Zabıta Birimleri)	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Ulaşımda erişilebilirliğe uygunluğun değerlendirilmesine yönelik 3. Göz (3. Taraf) denetim planının oluşturularak yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

EK 4. KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI	Veri Normlarının Belirlenerek Ulaşım Erişilebilirliği Veri Tabanının ve Dijital Erişilebilirlik Haritasının Oluşturulması ve Güncelliğinin Sağlanması	Ulaşımda erişilebilirlik veri tabanının oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Valilikler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Oluşturulan ulaşımda erişilebilirlik veritabanı kullanılarak dijital erişilebilirlik haritasının oluşturulması amacıyla pilot bölge çalışmasının yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2022-2.Ç	2024-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA- GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	Erişilebilirlik Alanında Ar-Ge Ekosisteminin Desteklenmesi	Ulaşımda erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyacın analiz edilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Kurulu TÜBİTAK Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2024-1.Ç
			"Herkes İçin Engelsiz Ulaşım" temalı araştırma projelerinin üniversite, kamu, teknoparklar veya özel sektör Ar-Ge merkezlerinde yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı TÜBİTAK	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Kurulu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Sektöründe Mesleki ve Farkındalık Eğitimlerinin Yaygınlaştırılması**	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformunun oluşturularak eğitim planının hazırlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2021-4.Ç	2022-1.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Sektöründe Mesleki ve Farkındalık Eğitimlerinin Yaygınlaştırılması	Hava yolu ulaştırması personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Hava Yolu İşletmeleri Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları	2021-4.Ç	2025-4.Ç
			Kara yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilcier Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Sektöründe Mesleki ve Farkındalık Eğitimlerinin Yaygınlaştırılması	Demir yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4.Ç	2025-4.Ç
			Deniz yolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Denizcilik İşletmeleri Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Türkiye Liman İşletmeleri (TÜRKLİM) Türkiye Denizcilik Federasyonu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Sektöründe Mesleki ve Farkındalık Eğitimlerinin Yaygınlaştırılması	Ulaşım sektöründe görme ve işitsel engelli bireylere sesli veya görüntülü olarak çağrı merkezi hizmeti veren personel için gerekli erişilebilirlik eğitiminin verilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2021-4.Ç	2025-4.Ç
	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Erişilebilirlik Hizmet Kalite Ölçüm ve Değerlendirme Sisteminin Oluşturulması	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Bilişim Vadisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Erişilebilirlik Hizmet Kalite Ölçüm ve Değerlendirme Sisteminin Oluşturulması	Ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketlerinin düzenlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Teşkilatı ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sağlık Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Ulaşım Sektörüne Hizmet Veren Çağrı Merkezlerinin Erişilebilirliğinin İyileştirilmesi	Ulaşım sektörüne hizmet veren tüm çağrı merkezleri altyapısının erişilebilirliğe uygun şekilde düzenlenebilmesi için erişilebilirlik kriterlerinin belirlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Destek Noktalarının Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılması	Tüm ulaşım terminalleri için destek noktaları standartlarının belirlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri	2022-1.Ç	2022-2.Ç
			Destek noktalarının tüm ulaşım terminallerde yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	**ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ**	**Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Destek Noktalarının Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılması**	Görünmeyen engeli bulunan yolcular için imtiyaz sağlamaya yönelik destek uygulamalarının yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Havaalanlarındaki Yer Hizmetleri Kuruluşları Hava yolu İşletmeleri Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	**ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ**	**Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Destek Noktalarının Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılması**	Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için seyahat bilgileri ve haritaların bulunduğu erişilebilir bilgilendirme mecralarının (pano, kiosk vb.) kurulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Destek Noktalarının Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılması	Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde akülü tekerlekli sandalye vb destek araçlarının şarj edilebileceği ünitelerin, destek noktalarında yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Türkiye Belediyeler Birliği Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Havaalanlarında sese ve kalabalığa duyarlı kişiler (otizm, down sendromu gibi) için uçuş öncesi stresi azaltıcı, sesten ve kalabalıktan arınmış odaların oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİN, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRİLMESİ	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	Rehber köpek alanlarının havaalanlarındaki destek noktalarında yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı İşletmecileri Havaalanı Terminal İşletmecileri	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	Kullanıcı dostu erişilebilir dijital ulaşım uygulamasının geliştirilmesi	Bütün ulaşım türlerini kapsayan, entegre, kullanıcı dostu uygulamanın geliştirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2021-4.Ç	2025-1.Ç
		Ulaşım alanında hizmet sağlayan internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi	Ulaşım hizmeti veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısının tespit edilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü İnternet Üzerinden Ulaşım Hizmeti Veren Şirketler	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri	2022-2.Ç	2023-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	Ulaşım Alanında Hizmet Sağlayan İnternet Sitelerinin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Analiz sonucuna göre belirlenecek plan doğrultusunda internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri	2023-1.Ç	2025-4.Ç
		Erişilebilir Akıllı Durakların Yaygınlaştırılması	Erişilebilirlik destek uygulamalarını içeren akıllı durakların yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	Engelli Bireylerin Şehir İçinde Yaya Olarak Güvenli Dolaşımının İyileştirilmesi	Yaşlı ve engelli bireyler trafik ışıklarına yaklaştığında, ışıkların süresinin düzenlenerek daha uzun geçiş süresi tanınmasını sağlayan sistemin oluşturularak pilot uygulamanın yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü TÜBİTAK Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2022-2.Ç	2024-1.Ç
			Alzaymır gibi rahatsızlıkları olan bireyler için mobil uygulama ve çağrı merkeziyle entegre akıllı bileklik uygulamasının pilot olarak kullanılmaya başlanması ve yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezi Hizmet Sağlayıcıları	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2022-1.Ç	2023-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	**ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ**	**Entegre Tek Kart Sisteminin Erişilebilir Seyahat Planlarında Kullanılması**	Entegre Tek Kart uygulamasının tüm şehirleri kapsayacak şekilde uygulanmasının sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği	2022-1.Ç	2025-4.Ç

EK 5. ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Erişilebilir Araçlar	Deniz yolu toplu ulaşım araçlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Liman Başkanlıkları Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-3.Ç
			Kara yolu toplu ulaşım araçlarının erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs İşletmecileri	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2023-2.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Erişilebilir Araçlar	Öğrenci ve personel servislerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılarak pilot uygulama çalışmalarının tamamlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-3.Ç	2023-3.Ç
			Taksilerin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik dönüşüm planlaması ve erişilebilirlik maliyet analizlerinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF)	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-3.Ç	2023-3.Ç
			Öncelikli ihtiyaç alanlarında (havaalanları, tren istasyonları, terminaller, hastaneler vb.) uygulanmak üzere, mevcut plaka sahibi taksiciler arasından olmak koşuluyla, erişilebilir taksi plakası verilmesine yönelik pilot uygulama çalışmalarının tamamlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmecileri	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIM VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Ulaşım Altyapısının ve Üstyapının Erişilebilir Hale Getirilmesi	Yaya yollarının (terminal bağlantı yollarıyla birlikte) erişilebilir hale getirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Kaldırımların erişilebilir hale getirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Yaya geçitleri, altgeçit, üstgeçit ve hemzemin geçitlerin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) İşaretleme ve Görsel-İşitsel Bilgiler	Hava yolu terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile belirli periyodlarla incelenerek eksikliklerin giderilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Valilikler Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Havaalanlarındaki Yer Hizmeti Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Demir yolu ve kent içi raylı ulaşım terminallerinde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Deniz yolu terminallerinde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Şehirler arası otobüs terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) İşaretleme ve Görsel-İşitsel Bilgiler	Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygunluğunun incelenerek eksikliklerin giderilmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri	2022-2.Ç	2025-4.Ç
			Ulaşım terminallerinde gerçek zamanlı seyahat bilgilendirmelerini sesli anonsla birlikte metne veya işaret diline çevirecek sistemlerin oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Yatay ve Düşey Hareketliliğin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminal/istasyon/iskele/duraklarda erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun asansör kurulumunun tamamlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehir İçi Toplu Taşıma İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Şehirler arası yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller/istasyonlar/iskelelerde erişilebilirlik mevzuat ve standartlarına uygun asansör kurulumunun tamamlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Yatay ve Düşey Hareketliliğin Erişilebilir Hale Getirilmesi**	Ulaşım terminal/ istasyon/iskele ve tesislerinde yatay dolaşım alanlarının erişilebilirliğinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Yatay ve Düşey Hareketliliğin Erişilebilir Hale Getirilmesi**	Ulaşım terminal / istasyon ve tesislerinde hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretlerinin erişilebilirliğinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Raylı sistem platformu araç iniş ve binişlerinde güvenli geçişin sağlanması için yatay-düşey boşluğun iyileştirilerek erişilebilirliğin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş.	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**Otoparkların Erişilebilir Hale Getirilmesi**	Ulaşım terminal/ istasyon ve tesislerinde bulunan otoparkların erişilebilirliğinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**İndüksiyon Döngü Sistemleri**	Ulaşım terminal/ istasyon/tesislerinde indüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durumunun belirlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2022-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**İndüksiyon Döngü Sistemleri**	Ulaşım terminal/ istasyon/tesislerinde yolcuların personel ile iletişime geçebilmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda indüksiyon döngü sistemlerinin kurularak çalışır vaziyette bulundurulmasının sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2.Ç	2025-4.Ç
		Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Bulunan Tuvaletlerin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Şehirler arası otobüs terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Bulunan Tuvaletlerin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminal ve istasyonlarında erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Deniz yolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Hava yolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Bulunan Tuvaletlerin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Şehirler arası otobüs terminallerinde ''Alt Değiştirme Odası'' konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet'' lerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirler Arası Otobüs Terminal İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Şehirler arası ve kent içi raylı sistem terminallerinde ''Alt Değiştirme Odası'' konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet"lerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Deniz yolu terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konseptinde ''Erişilebilir Geniş Tuvalet'' lerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İMEAK Deniz Ticaret Odası Mersin Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarında (Terminal, İstasyon vb.) Bulunan Tuvaletlerin Erişilebilir Hale Getirilmesi	Hava yolu terminallerinde ''Alt Değiştirme Odası'' konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet"lerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havaalanı Terminal İşletmecileri Havaalanı İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerinde erişilebilir tuvaletlerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
			Yol boyu ve otoyol kenarlarındaki dinlenme tesislerinde ''Alt Değiştirme Odası'' konseptinde "Erişilebilir Geniş Tuvalet" lerin bulunması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI**	**Ulaşım Yapılarının (Terminal, İstasyon, Tesis vb.) Yakın Çevresi ve Diğer (Yukarıdaki Eylem Adımlarının Dışında Kalan) Ulaşım Yapı Tasarım Kriterlerinin Sağlanması**	Şehirler arası yolcu taşımacılığı hizmeti sunan ulaşım yapılarında bina yakın çevresi ve diğer ulaşım yapı tasarım kriterlerinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ULAŞIM YAPILARININ (TERMİNAL, İSTASYON VB.) ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI	Ulaşım Yapılarının (Terminal, İstasyon, Tesis vb.) Yakın Çevresi ve Diğer (Yukarıdaki Eylem Adımlarının Dışında Kalan) Ulaşım Yapı Tasarım Kriterlerinin Sağlanması	Şehir içi yolcu taşımacılığı hizmeti sunan ulaşım yapılarında bina yakın çevresi ve diğer ulaşım yapı tasarım kriterlerinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Deniz Yolu Toplu Ulaşım İşletmecileri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2025-4.Ç
	ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ	Erişilebilir Biletleme	Tüm ulaşım türlerindeki terminal/istasyon/ iskelelerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bilet makineleri ve gişelerin mevcut durumunun analiz edilerek, erişilebilir hale getirilmesinin sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmecileri Hava Yolu İşletmeleri	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstitüsü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları Biletmatik Üreticileri	2022-1.Ç	2023-2.Ç

EK 6. ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İş Birliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ULAŞIM TÜRLERİ ARASI ENTEG-RASYONUN GÜÇ-LENDİRİLMESİ	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞ-LANMASI	Ulaşım Türleri Arasındaki Bağlantıların Güçlendirilmesi	Ulaşım türleri arasındaki entegrasyona ilişkin kriterlerin oluşturularak mevcut durum analizinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü TÜBİTAK TÜSSİDE Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1.Ç	2023-3.Ç
			Ulaşım türleri arası entegrasyon planlarının oluşturulması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Sivil Toplum Kuruluşları	2023-4.Ç	2025-4.Ç

ULAŞIM TÜRLERİNE GÖRE ERİŞİLEBİLİRLİK

HAVA YOLU ULAŞIMI

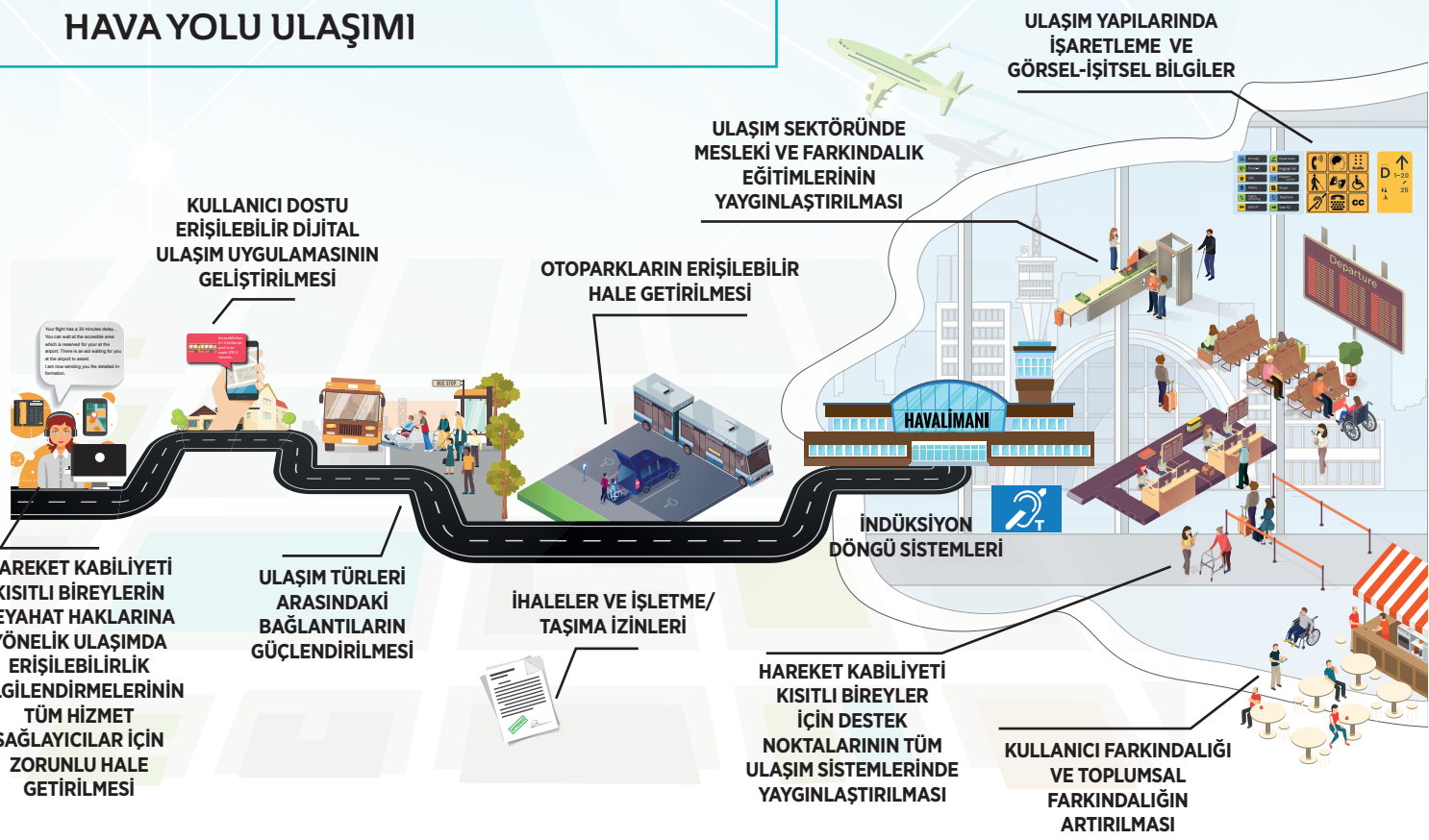

DEMİR YOLU ULAŞIMI

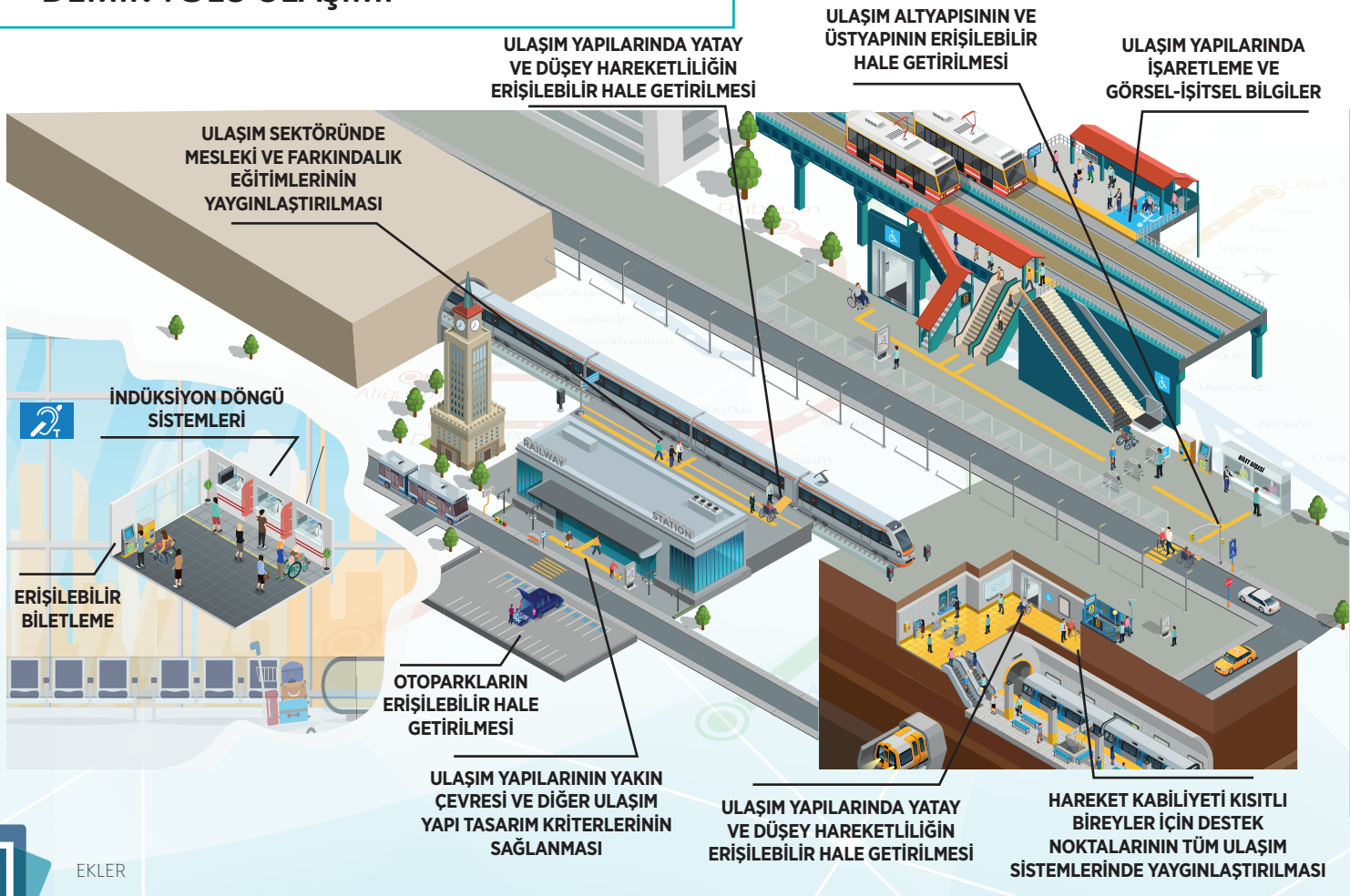

ULAŞIM TÜRLERİNE GÖRE ERİŞİLEBİLİRLİK

KARA YOLU ULAŞIMI

DENİZ YOLU ULAŞIMI

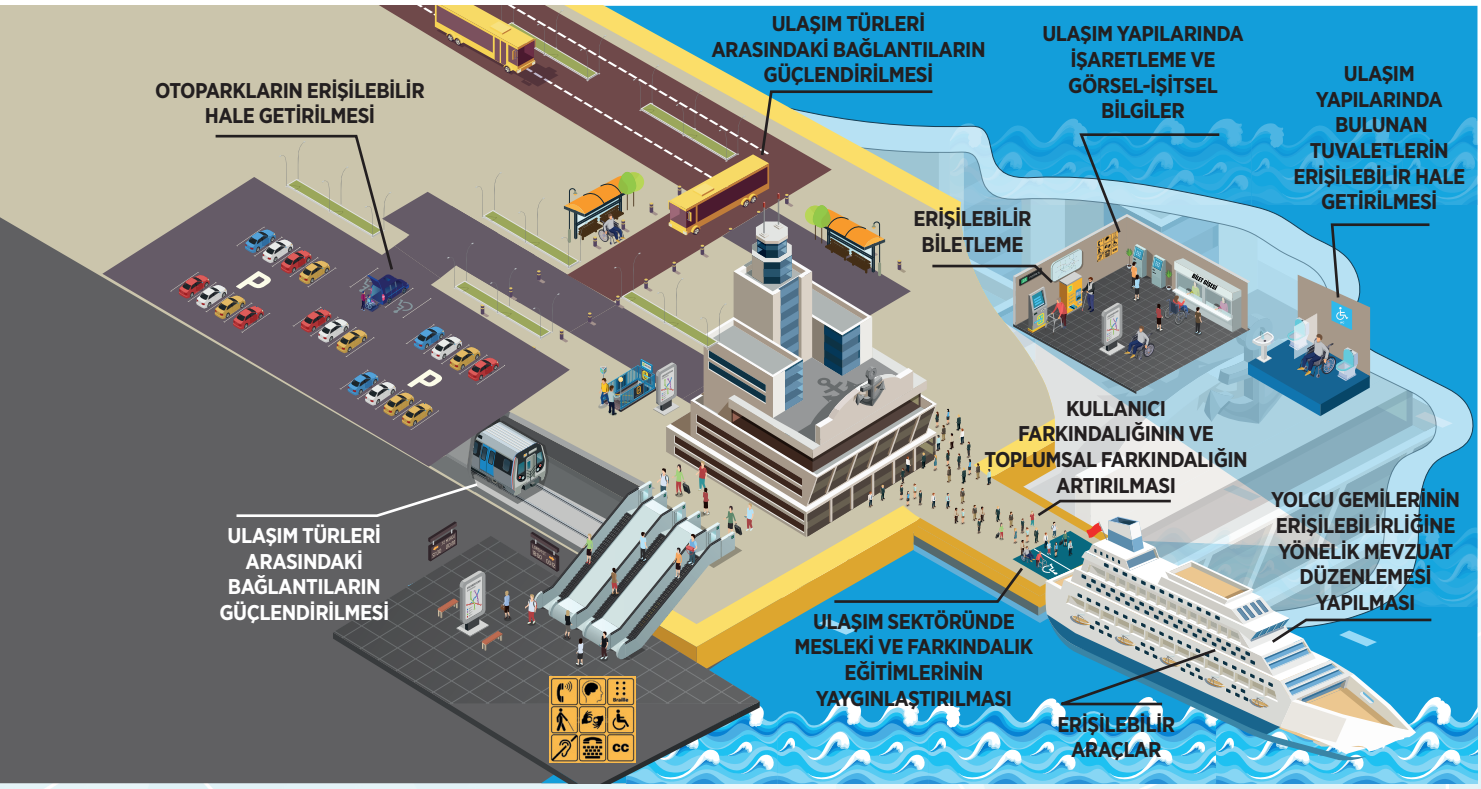

KAYNAKÇA

https://kutuphane.tuik.gov.tr/pdf/0014899.pdf

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Nufus-Projeksiyonlari-2018-2080-30567

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Nufus-Projeksiyonlari-2018-2080-30567

https://worldenabled.org/wp-content/uploads/2019/09/20161012-The-Inclusion-Imperative_Towards-Disability-inclusive-and-Accessible-Urban-Development.pdf

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm

https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:789:FIN

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes

https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/EN/PDF-Publikationen/a776e-interim-repport-on-the-national-aczion-plan-for[1]the-un-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.pdf?__blob=publicationFile&v=1

https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/economic-benefits-improved-accessibility-transport-systems.pdf

https://www.eltis.org/

Frye, A., & Golden, S. (2013). Mediate—Methodology for Describing the Accessibility of Transport in Europe: Good Practice Guide. D3, 3, 19. https://www.gov.uk/government/publications/inclusive-transport-strategy/the-inclusive-transport-strategy-summary-of[1]progress#progress-in-2018-to-2019

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8395&furtherPubs=yes

https://www.transit.dot.gov/funding/grants/grant-programs/mobility-all-pilot-program-grants

https://www.canada.ca/en/employment-social-development/programs/accessible-canada/act-summary.html#h2.02

https://tc.canada.ca/en/corporate-services/policies/accessible-transportation

https://www.infrastructure.gov.au/transport/disabilities/

https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en.html

https://www.reavaya.org.za

https://www.iett.istanbul/tr/main/pages/metrobus-hatlari/90

https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=5378&MevzuatTertip=5

http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=361&RecID=2062

https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/Situation-of-Out-of-School-Children-OOSCI-Feb-2015_223.pdf

https://hi.org/sn_uploads/document/190518-sdgs_uitpH1_LEAFLET_LRes.pdf

https://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf

https://www.emo.org.tr/ekler/de14944130a1206_ek.pdf

https://www.emo.org.tr/ekler/9cc1e5789cd2b2c_ek.pdf?dergi=

ÇAĞLAR, S. (2012) "Engellilerin Erişebilirlik Hakkı ve Türkiye'de Erişebilirlikleri", AÜHFD, 61 (11): 541-598

“Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak”

Erişilebilir Ulaşım

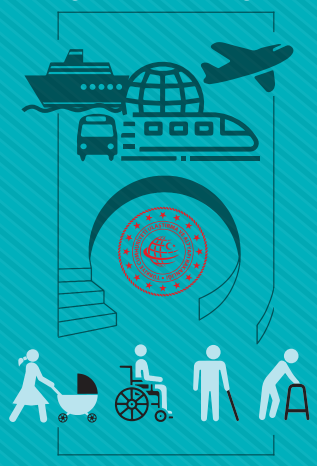

T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

/UABakanligi /UABakanligi /uabakanligi

www.uab.gov.tr

Qrkodu okutarak sesli kitaba erişebilirsiniz.